

Republika Slovenija
Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalni razvoj
Kotnikova 28
1000 LJUBLJANA

**Okoljsko poročilo za Operativni program
razvoja okoljske in prometne infrastrukture
za obdobje 2007-2013**

Ljubljana, 21. marec 2007

Naročnik:

Republika Slovenija
Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno
politiko
Kotnikova 28
1000 Ljubljana

Izvajalec:

Oikos, svetovanje za razvoj, d.o.o.
Jarška cesta 30
1230 Domžale

SPLOŠNO	1
1 IZHODIŠČA OKOLJSKEGA POROČILA	1
1.1 OZADJE	1
1.2 NAMEN CELOVITE PRESOJE	1
1.3 PRAVNA PODLAGA	1
1.4 OKOLJSKA IZHODIŠČA	2
2 METODA DELA	4
2.1 SCREENING	4
2.2 SCOPING	4
2.3 DOLOČITEV OKOLJSKIH CILJEV IN KAZALNIKOV	4
2.4 ANALIZA STANJA IN TRENDOV, PREDVIDENO STANJE, ČE NE PRIDE DO IZVEDBE OP ROPI	5
2.5 MOŽNE ALTERNATIVE	5
2.6 ANALIZA IN OVREDNOTENJE VPLIVOV	5
2.7 PREDLOG OMILITVENIH UKREPOV	5
2.8 SPREMLJANJE STANJA	5
2.9 SKLEPNA OCENA O SPREJEMLJIVOSTI OP ROPI Z VIDIKA VARSTVA OKOLJA	6
2.10 DOPOLNITVE OKOLJSKEGA POROČILA	6
3 STRUKTURA POROČILA	6
VSEBINJENJE (SCOPING)	7
3.1 POMEMBNI SOGOVORNIKI	8
3.2 ZAKLJUČKI	9
PODATKI O PROGRAMU	10
4 IME PROGRAMA	10
5 CILJI IN OPIS PROGRAMA	10
5.1 ODNOS DO DRUGIH USTREZNIH PLANOV/PROGRAMOV - ANALIZA SKLADNOSTI IN VKLJUČENOSTI CILJEV	13
6 OBMOČJE PROGRAMA	13
7 RAZMESTITEV PLANIRANIH DEJAVNOSTI IN VEČJIH PROJEKTOV V PROSTORU	13
8 PREDVIDENO OBDOBJE IZVAJANJA PROGRAMA	13
9 POTREBE PO NARAVNIH VIRIH	13
10 EMISIJE IN ODPADKI	15
11 OSNOVNI PODATKI O NAČRTOVANIH AKTIVNOSTIH	17
STANJE OKOLJA	22
12 IZHODIŠČNO OBSTOJEČE STANJE OKOLJA IN OBREMENJENOST OKOLJA	22
12.1 ZRAK	22
12.2 VODE	22
12.2.1 Površinske vode	22
12.2.2 Podzemne vode	23
12.3 TLA	25
12.4 HRUP ⁴	25
12.5 ELEKTROMAGNETNA SEVANJA ⁴	25
12.6 NARAVA IN BIOTSKA RAZNOVRSTNOST ⁴	25

12.7	KULTURNA DEDIŠČINA	25
13	PRIKAZ STANJA OKOLJA S KAZALCI STANJA OKOLJA	26
14	VARSTVENA, VAROVANA, ZAVAROVANA, DEGRADIRANA OBMOČJA	35
14.1	VAROVANA OBMOČJA (ZAVAROVANA OBMOČJA IN OBMOČJA NATURA 2000)	35
15	STANJE OKOLJA V PRIMERU, DA SE OPERATIVNI PROGRAM NE IZVEDE	43
16	PRAVNI REŽIMI NA VAROVANIH OBMOČJIH	43
OKOLJSKI CILJI PROGRAMA, MERILA IN METODE VREDNOTENJA		45
17	OKOLJSKI CILJI PROGRAMA	45
18	KLJUČNI OKOLJSKI PROBLEMI	56
19	MERILA IN METODE VREDNOTENJA	56
ALTERNATIVE		59
19.1	ALTERNATIVA NA NIVOJU CILJEV	60
19.2	ALTERNATIVE NA NIVOJU RAZVOJNIH PRIORITET	61
UGOTOVLJENI VPLIVI PROGRAMA IN PRESOJA		64
20	OPREDELITEV VPLIVOV PROGRAMA	64
21	PRESOJA VPLIVOV	64
21.1	PREGLED VPLIVOV	79
22	KUMULATIVNI IN SINERGIJSKI VPLIVI	80
23	VPLIVI NA VAROVANA OBMOČJA	83
24	OMILITVENI UKREPI IN ČASOVNICA OMILITVENIH UKREPOV	90
24.1	HORIZONTALNI OMILITVENI UKREPI (VSEBINE) – POGOJI ZA PROJEKTE, SOFINANCIRANE IZ OP ROPI	90
24.1.1	Učinkovitost izrabe naravnih virov	90
24.1.2	Okoljska učinkovitost	91
24.1.3	Trajnostna dostopnost	91
24.1.4	Zmanjšani vplivi na okolje	91
24.2	OMILITVENI UKREPI GLEDE NA PREDNOSTNE USMERITVE IN PREDVIDENE AKTIVNOSTI	92
SPREMLJANJE STANJA OKOLJA		101
IZDELOVALCI OKOLJSKEGA POROČILA		102
OPOZORILO O CELOVITOSTI POROČILA		103
SKLEPNA OCENA		104
VIRI IN LITERATURA		105

Preglednice

Preglednica 1: Pregled ciljev OP ROPI in možni vplivi na okolje, pomembni za celovito presojo vplivov na okolje	7
Preglednica 2: cilji OP ROPI	11
Preglednica 3: Potrebe po naravnih virih za izvedbo aktivnosti, načrtovanih v OP ROPI	14
Preglednica 4: Predvidene emisije in odpadki, ki bodo nastali pri aktivnostih, načrtovanih v okviru prometnega dela OP ROPI	15
Preglednica 5: Predvidene emisije in odpadki, ki bodo nastali pri aktivnostih, načrtovanih v okviru okoljskega in energetskega dela OP ROPI	16
Preglednica 6: Aktivnosti, načrtovane v okviru OP ROPI	17
Preglednica 7: Stanje okolja in trendi po posameznih okoljskih ciljih OP ROPI	27
Preglednica 8: Okvirni seznam varovanih območij, na katere je možen vpliv OP ROPI	37
Preglednica 9: Okoljski cilji OP ROPI in kazalniki zanje	46
Preglednica 10: pregled načina ocenjevanja glede na nivo natančnosti prednostnih usmeritev OP ROPI	57
Preglednica 11: Ocene vplivov po Uredbi o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje	58
Preglednica 12: Izhodišča za določitev omilitvenih ukrepov	58
Preglednica 13: alternative na nivoju ciljev za področje prometa	60
Preglednica 14: alternativa 1 na nivoju razvojnih prioritet za področje prometa	61
Preglednica 15: alternativa 1 na nivoju razvojnih prioritet za področje prometa	62
Preglednica 16: Pregled vplivov področja prometa OP ROPI (Strategije prometnega področja) na okolje	65
Preglednica 17: Pregled vplivov področja varstva okolja OP ROPI (Strategije področja varstva okolja) na okolje	69
Preglednica 18: Pregled vplivov področja trajnostne rabe OP ROPI (Strategije področja trajnostne rabe energije) na okolje	74
Preglednica 19: ovrednotenje vplivov OP ROPI na okolje	79
Preglednica 20: Pregled in analiza kumulativnih vplivov	81
Preglednica 21: Pregled možnih vplivov na varovana območja (HT- habitatni tipi)	85
Preglednica 22: Omilitveni ukrepi za področje prometa	92
Preglednica 23: Omilitveni ukrepi za področje varstva okolja in trajnostno rabo energije	96

1 Izhodišča okoljskega poročila

1.1 Ozadje

Skladno s sklepi Vlade RS se pripravljajo trije operativni programi, s katerimi se načrtuje uporaba sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj, Evropskega socialnega sklada in Kohezijskega sklada. Namen operativnih programov je določiti razvojno strategijo in cilje razvoja na podlagi skladnega niza razvojnih prioritet za posamezno področje. Trije operativni programi (OP) so:

- Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007 – 2013 (OP RR),
- Operativni program razvoja človeških virov za obdobje 2007 – 2013 (OP ESS),
- Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007 - 2013 (OP ROPI).

Kohezijski sklad sodeluje pri ukrepih na področju okolja in čezevropskih omrežij. Namenjen je državam članicam, ki imajo bruto nacionalni dohodek (BND) nižji od 90% poprečja Skupnosti. Glede na sedanje statistične podatke bo pokrival deset novih držav članic ter Grčijo in Portugalsko. V prihodnosti bo Kohezijski sklad skupaj z ESRR sodeloval pri večletnih investicijskih programih, za katere ne bo potrebna posamična odobritev projektov na ravni Komisije, ampak bo njihovo vodenje decentralizirano.

1.2 Namen celovite presoje

Namen celovite presoje je ugotoviti skladnost plana/programa z okoljskimi cilji zakonodaje ter strateških dokumentov na ustrezni ravni, oceniti njegove vplive na okolje, naravo, človekovo zdravje in kulturno dediščino ter oblikovati učinkovite ukrepe za omilitev vplivov, ki se jih vključi v plan/program, da bodo njegovi vplivi sprejemljivi.

Rezultat procesa celovite presoje vplivov na okolje sta okoljsko poročilo in prilagojen plan/program. Okoljsko poročilo je dokument, v katerem je opisan celoten proces in ključne ugotovitve, možne alternative, ocene vplivov ter omiljitveni ukrepi. Postopek celovite presoje na okolje hkrati tudi vzpodbuja vključevanje javnosti v postopke odločanja pri sprejemanju programov.

1.3 Pravna podlaga

Pravna podlaga za izvajanje celovite presoje vplivov na okolje za operativne programe navedenih treh skladov so predpisi, v katerih je bila Smernica 2001/42 Evropskega parlamenta in Sveta o celoviti presoji nekaterih planov in programov na okolje prenesena v slovenski pravni red. To so:

- Zakon o varstvu okolja (ZVO-1-UPB, Uradni list RS, št. 39/06) - v 40. členu določa, da je zaradi uresničevanja načel trajnostnega razvoja, celovitosti in preventive v postopku priprave plana, programa, načrta, prostorskega in drugega akta, katerega izvedba lahko pomembno vpliva na okolje, treba izvesti celovito presojo vplivov njihove izvedbe na okolje,
- Uredba o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS št. 73/05),
- Uredba o vrstah posegov v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Ur. l. RS št. 78/06),
- Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Ur. l. RS št. 49/04, 110/04),

- Pravilnik o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (Ur. l. RS št. 130/04, 53/06).

Pri določitvi programov, za katere je potrebna celovita presoja vplivov na okolje se upošteva, ali bodo le-ti podlaga za posege, za katere je obvezna presoja vplivov na okolje, in obseg ali vpliv izvedbe programa na posebno varstveno območje po predpisih o ohranjanju narave. Torej se o tem, ali je potrebno izvesti celovito presojo vplivov na okolje, odločimo na podlagi značilnosti programa – ali bo (kolikor lahko ugotovimo iz podrobnosti oz. nivoja načrtovanja) njegova izvedba vplivala na okolje v tako veliki meri, da bodo vplivi škodljivi, ali bo spodbudil izvajanje projektov, za katere je potrebno opraviti presojo vplivov na okolje in ali bodo vplivi segali tudi na območja varovanja narave, kot so območja Natura 2000 in različni parki (krajinski, regijski, narodni,...).

1.4 Okoljska izhodišča

Okoljska izhodišča so pravni režimi, omejitve, okviri, pogoji in druge podlage za doseganje okoljskih ciljev na področjih varstva okolja, ohranjanja narave, varstva naravnih virov in kulturne dediščine, ki so v skladu s predpisi s področja varstva okolja določene kot obvezna podlaga za pripravo planov. Ker okoljska izhodišča še niso predpisana, so bili kot okoljska izhodišča za celovito presojo vplivov OP ROPI na okolje določeni:

- nacionalni predpisi in njihovi podzakonski akti (poleg zgoraj naštetih) ter mednarodne konvencije:
 - Zakon o ohranjanju narave (Ur. l. RS, št. 96/04),
 - Zakon o urejanju prostora (Ur. l. RS, št. 110/02, 8/2003, 58/03),
 - Zakon o varstvu kulturne dediščine (Ur. l. RS, št. 7/99, 110/02, 126/03),
 - Zakon o vodah (Ur. l. RS, št. 67/02, 110/02, 2/04),
 - Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o krajini (MEKK, Ur. l. RS, št. 74/03),
 - Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o varstvu arheološke dediščine
 - Konvencija o varstvu stavbne dediščine Evrope (Granadska konvencija) (European Convention for the Architectural Heritage of Europe, European Treaty Series No. 121, Council of Europe, 1985; Ur. l. SFRJ – Mednarodne pogodbe, št. 4-11/1991; Akt o notifikaciji nasledstva glede konvencij Sveta Evrope, Ženevskih konvencij in dodatnih protokolov o zaščiti žrtev vojne in mednarodnih sporazumeov s področja kontrole oborožitve, za katere so depozitariji tri glavne jedrske sile, Ur. l. RS št. 14/92),
 - Konvencija o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine (UNESCO, sprejeta l. 1972, veljavna od l. 1975; Akt o notifikaciji nasledstva glede konvencij UNESCO, mednarodnih večstranskih pogodb o zračnem prometu, konvencij mednarodne organizacije dela, konvencij mednarodne pomorske organizacije, carinskih konvencij in nekaterih drugih mednarodnih večstranskih pogodb, Ur. l. RS št. 54/92).
- strateški dokumenti na državni ravni:
 - Nacionalni program varstva okolja (Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja 2005 - 2012 - ReNPVO, Ur. l. RS št. 02/06),
 - Nacionalni energetske program (Resolucija o Nacionalnem energetske programu - ReNEP, Ur. l. RS št. 57/04),
 - Strategija prostorskega razvoja Slovenije (Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije -OdSPRS, Ur. l. RS št. 76/04),
 - Nacionalni program za kulturo (Resolucija o Nacionalnem programu za kulturo – ReNPK0407, Ur. l. RS št. 28/04),
 - Operativni program zmanjševanja toplogrednih plinov do leta 2012,
 - Operativni program doseganja nacionalnih zgornjih mej emisij onesnaževal zunanjega zraka,
 - Šesti okoljski akcijski program Skupnosti (Sklep št. 1600/2002/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. julija 2002),

- Bela knjiga o evropski transportni politiki za leto 2010: Čas za odločitev (White Paper European transport policy for 2010: time to decide (Official Journal C 043 E, 19/02/2004)).
- Nacionalni program varnosti cestnega prometa za obdobje 2007-2011 (osnutek, junij 2006) in Nacionalni program varnosti cestnega prometa v Republiki Sloveniji (NPVCP) (Ur.l. RS, št. 63/2002),
- Letalski varnostni program Republike Slovenije (Vlada RS, 30.03.2006),
- Operativni program odstranjevanja odpadkov s ciljem zmanjševanja količin odloženih biorazgradljivih odpadkov (april 2004),
- Operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode za obdobje od 2005 do 2017 s poudarkom na ukrepih programa, ki bodo izvedeni do 31. decembra 2008 (Ministrstvo RS za okolje in prostor, oktober 2004),
- Resolucija o prometni politiki RS (RePPRS),
- Nacionalni program varnosti cestnega prometa v Republiki Sloveniji (NPVCP) (Ur.l. RS, št. 63/2002), Nacionalni program varnosti cestnega prometa za obdobje 2007-2011 (osnutek, junij 2006),
- Letalski varnostni program Republike Slovenije (Vlada RS, 30.03.2006).

Ostali operativni programi na področju varstva okolja, ki obravnavajo posamezne, ozke vidike okoljske problematike, zaradi načina izvajanja in namena Kohezijskega sklada in Evropskega sklada za regionalni razvoj za sam operativni program niso pomembni, zato jih tudi nismo posebej upoštevali:

- Operativni program ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo za obdobje 2006-2008 (februar 2006),
- Operativni program zmanjševanja onesnaževanja površinskih voda s prednostnimi in drugimi nevarnimi snovmi (maj 2005),
- Operativni program preprečevanja onesnaževanja vodnega okolja z nevarnimi kloriranimi ogljikovodiki iz razpršenih virov onesnaževanja (maj 2004),
- Operativni program zmanjševanja onesnaževanja vodnega okolja z emisijami živega srebra iz razpršenih virov onesnaževanja v Republiki Sloveniji (februar 2004),
- Operativni program RS za ravnanje s haloni (julij 2003),
- Operativni program RS za ravnanje s klorofluorogljikovodiki (julij 2003).

Ukrepi oz. zaveze teh operativnih programov bodo vključeni v izvajanje programa na horizontalni ravni zagotavljanja varstva okolja skozi upoštevanje zakonodaje.

Poleg tega je bil opravljen pregled nekaterih dokumentov z drugih področij, da bi preverili, ali vključujejo okoljske cilje, pomembne za OP ROPI:

- Strategija razvoja Slovenije (junij 2005)
- Državni razvojni program 2007-2013 (DRP) (v pripravi, 2006)
- Nacionalni strateški načrt razvoja podeželja 2007-2013 (v obravnavi, junij 2006)
- Razvojni načrti in usmeritve slovenskega turizma 2007-2011 (v pripravi, julij 2007).

OP ROPI po hierarhiji priprave dokumentov izhaja iz Strategije razvoja Slovenije, iz katere izhaja tudi Državni razvojni program, tako da je z njima usklajen.

Nacionalni strateški načrt razvoja podeželja 2007-2013 (v obravnavi, junij 2006) vsebuje v okviru prednostne naloge Spodbujanje okolju prijaznih kmetijskih praks aktivnost Spodbude kmetijskim praksam, ki vplivajo na izboljšanje stanja okolja, ki bo prispevala k nekaterim okoljskim ciljem na področju varstva vodnih virov, h katerim bo prispeval tudi OP ROPI, vendar njuno izvajanje zaradi specifičnosti ni povezano. Razvojni načrti in usmeritve slovenskega turizma 2007-2011 pa ne vsebujejo nobenih okoljskih izhodišč in zato niso pomembni za določanje okoljskih ciljev OP ROPI.

2 Metoda dela

2.1 Screening

V prvi fazi postopka celovite presoje vplivov na okolje ali tako imenovanem screeningu (uvodnem pregledu) smo presojali, ali je za operativni program potrebno izvesti celovito presojo vplivov na okolje. Screening smo opravili v dveh korakih - v prvem smo s pomočjo drevesa odločanja pregledali glavne značilnosti programa, v drugem koraku pa smo s pomočjo različnih kriterijev ugotavljali, kakšni bodo možni vplivi izvedbe programa na okolje.

Delovno gradivo za pripravo operativnega programa razvoja okoljske in prometne infrastrukture 2007 - 2013 (datum priprave 21. maj 2006) smo preverili s pomočjo zgoraj opisane metode postopka odločanja in drugega koraka screeninga. Horizontalnih vsebin in vplivov tehnične pomoči nismo presojali, saj naj bi horizontalne vsebine prispevale k zmanjševanju vplivov na okolje, tehnična pomoč pa je namenjena predvsem podpori izvajanja samega operativnega programa.

Vsako razvojno prioriteto in njene ukrepe smo pregledali in iz opisov ciljev, predvidenih dejavnosti, ciljnih skupin in indikatorjev sklepali o možnostih vplivov na okolje. Verjetnost, da ima operativni program vpliv na okolje, smo preverjali s pomočjo tabele, nato pa smo razvojne prioritete ovrednotili še glede pomembnosti vplivov na okolje, do katerih naj bi prišlo. Operativni program smo pregledali za vsak nivo posebej: nivo operativnega programa – cilji in kazalci, nivo razvojnih prioritet – cilji in kazalci, nivo ukrepov – predvidene aktivnosti. Pomembnost vplivov za okolje smo ovrednotili s presojanjem, kako OP vpliva na: verjetnost vpliva, trajanje vpliva, reverzibilnost vpliva, verjetnost kumulativnih vplivov, verjetnost čezmejnih vplivov, tveganje za zdravje in tveganje za okolje.

Glede na podatke, ki so bili na voljo v pregledanem osnutku Operativnega programa razvoja okoljske in prometne infrastrukture 2007 - 2013 na okolje je bilo ugotovljeno, da je potrebno za Operativni program izvesti celovito presojo vplivov na okolje v skladu s Smernico in z Uredbo o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS št. 73/05). Enako ugotovitev je sprejelo Ministrstvo RS za okolje, Sektor za celovite presoje, ki je 20. 7. 2006 sprejelo odločbo (št. 35409-195/2006 NBJ) o tem, da je v postopku priprave Operativnega programa razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007 – 2013 treba izvesti postopek celovite presoje vplivov na okolje.

2.2 Scoping

Scoping je faza celovite presoje, v kateri se na podlagi osnovnih podatkov o planu določi, katere vsebine so pomembne za izvedbo celovite presoje, kakšna bo raven podrobnosti obdelave podatkov za okoljsko poročilo in kako bo potekala priprava okoljskega poročila. Poleg tega se v tej fazi okvirno predlaga metode dela. Scoping je podrobneje opisan v posebnem poglavju.

2.3 Določitev okoljskih ciljev in kazalnikov

Okoljski cilji so bili določeni na podlagi strateških dokumentov na državni ravni. Kjer takih dokumentov ni ali pa so pomanjkljivi, so bili cilji določeni na podlagi strateških dokumentov EU ali pa smo jih oblikovali sami. Kazalniki doseganja ciljev so bili običajno določeni na podlagi istega strateškega dokumenta kot cilji; v primeru, da kazalniki iz strateških dokumentov niso bili smiselni, smo jih določili na podlagi drugih podobnih dokumentov ter baz podatkov različnih organizacij, ki se ukvarjajo z vplivi na okolje. Cilji in kazalniki so prikazani tabeli v kasnejših poglavjih.

2.4 Analiza stanja in trendov, predvideno stanje, če ne pride do izvedbe OP ROPI

Za vsak cilj oz. segment okolja smo opredelili trenutno stanje okolja in izluščili trende. Na podlagi trendov smo opredelili tudi predvideno stanje okolja v Sloveniji v primeru, da se OP ROPI ne izvede, da bi tako lahko primerjali in ocenili predvidene posledice izvedbe OP ROPI. Analiza stanja in trendov je prikazana tabeli v kasnejših poglavjih.

2.5 Možne alternative

Alternativne poti do ciljev programa smo definirali za nekatere segmente okolja na nivoju ciljev in razvojnih prioritet, ki jih program spodbuja. Kot alternative smo opredelili tudi tiste spremembe osnutkov OP, ki so sledile usmeritvam iz poročila o scopingu in osnutka okoljskega poročila.

2.6 Analiza in ovrednotenje vplivov

Primerjali smo cilje Operativnega programa (osnutek, 4. julij 2006) z okoljskimi cilji prej navedenih strateških dokumentov. Ovrednotili smo, kakšno je stanje okolja na področju posameznega okoljskega cilja, nato pa ocenili vplive posameznega ukrepa, prioritete oz. cilja OP na okolje in ocenili, kako bo to vplivalo na doseganje ciljev.

Pri vrednotenju vplivov posameznega ukrepa, prioritete oz. cilja OP smo upoštevali različne vrste vplivov (glede na trajanje, učinek,...: dolgoročni – kratkoročni, trajni – začasni, neposredni, sinergijski,...); vsebinsko pa smo se posvetili predvsem kumulativnim vplivom, alternativam in omilitvenim ukrepom. Kumulativne vplive smo ocenili na podlagi jakosti in pomembnosti, pri čemer smo upoštevali trenutno stanje in trende za posamezen element okolja. Obenem smo analizirali tudi možnost čezmejnih vplivov. Poskušali smo oceniti kumulativne vplive tako med posameznimi ukrepi, prioritetami kot med vsemi tremi Operativnimi programi in drugimi programi.

Vsi podatki o stanju in vrednotenju so zbrani v tabelah, torej v obliki nekakšnih matrik.

Vplive smo vrednotili na ravni prednostnih usmeritev na podlagi dejavnosti, predvidenih v okviru teh usmeritev. Merila za izbor projektov in sistem spremljanja in poročanja še nista določena, zato smo zanju podali priporočila oz. nanju navezali izvedbo alternativ, omilitvenih ukrepov in monitoring.

Za vrednotenje vplivov na varovana območja smo zbrali podatke o lokacijah projektov z indikativnega seznama, kjer je to le bilo mogoče. Vir podatkov so bili predvsem investitorji, javno dostopne baze podatkov (npr. interaktivni naravovarstveni atlas ARSO), operativni programi in spletne strani občin. Možno je, da nekateri podatki niso točni ali so zastareli, vendar prikaz možnih območij vpliva na varovana območja podaja vsaj okvirno sliko. Kartografski prikaz je podan v prilogi. Za čistilne naprave pogosto niso znane natančne lokacije, medtem ko lokacije regijskih centrov za ravnanje z odpadki večinoma še niso znane oz. se občine o njih še dogovarjajo, tako da vrednotenje njihovih vplivov na varovana območja ni mogoče.

2.7 Predlog omilitvenih ukrepov

Predlagani so omilitveni ukrepi, ki temeljijo na značilnostih vplivov in izvedljivosti. Nekateri omilitveni ukrepi so popolnoma organizacijski in ne bodo zahtevali veliko stroškov, nekateri pa bodo povezani z večjimi investicijami, večinoma pa so povezani s pogoji in z merili za izbor projektov.

2.8 Spremljanje stanja

Opisan je sistem spremljanja stanja in vplivov izvedbe OP ROPI.

2.9 Sklepna ocena o sprejemljivosti OP ROPI z vidika varstva okolja

Podana je sklepna ocena o vplivih, obvezni omilitveni ukrepi in predlagan način spremljanja stanja okolja.

2.10 Dopolnitve okoljskega poročila

Operativni program je bil na podlagi usklajevanj v času od izdelave osnutka okoljskega poročila večkrat dopolnjen. 5. decembra 2006 je bil pripravljen neuradni osnutek Operativnega programa za predhodno obravnavo na Evropski komisiji. Ta osnutek je bil primerjan s prvotno presojanim osnutkom Operativnega programa, nato pa smo ocenili, ali so spremembe v vsebini osnutka tako pomembne, da je potrebno ovrednotiti njihove morebitne vplive na okolje.

3 Struktura poročila

V okoljskem poročilu so zajeti in obravnavani sledeči sestavni deli:

- splošni del - ozadje in namen poročila;
- opis Operativnega programa z opisom njegovih osnovnih značilnosti;
- izhodišča za pripravo okoljskega poročila: predstavitev okoljskih izhodišč, vsebinjenje;
- stanje okolja: opis obstoječega stanja okolja;
- cilji in kazalci: predstavitev ciljev Operativnega programa, kazalcev za spremljanje doseganja ciljev, analize vključenosti ciljev, metodologije vrednotenja in ocenjevanja;
- alternativne možnosti;
- vplivi plana na okolje, naravo, človeka in kulturno dediščino;
- priporočila za zmanjševanje vplivov;
- program spremljanja ali monitoring;
- opozorilo o celovitosti;
- sklepna ocena o sprejemljivosti.

V tem okoljskem poročilu so opredeljeni ter ugotovljeni verjetni škodljivi vplivi izvedbe OP ROPI na okolje, ki so lahko: neposredni, daljinski, kumulativni in sinergijski ter kratkoročni, srednjeročni in dolgoročni, trajni in začasni. Vplivi izvedbe OP ROPI so ocenjeni na podlagi učinkov izvedbe plana na izbrane kazalce stanja okolja glede na cilje celovite presoje.

VSEBINJENJE (SCOPING)

Na podlagi osnutka Operativnega programa je bila opravljena analiza pomembnosti vplivov plana na okolje, nato pa so bili glede na razpoložljive podatke in natančnost posameznih ciljev prioritete, prednostnih usmeritev in predvidenih aktivnosti okvirno opredeljeni vplivi na posamezne elemente okolja. Rezultati so bili prikazani v tabeli, ki nam je služila za hiter pregled vplivov in dogovor o natančnosti nadaljnjih analiz.

Ocena za potrebe scopinga je temeljila na predpostavkah, kakšne vrste aktivnosti bodo izvajane na podlagi Operativnega programa in kakšni so možni vplivi takih aktivnosti glede na pretekle izkušnje in podobne aktivnosti oz. projekte. Ker so nekatere prioritete in predvidene aktivnosti vsebinsko in izvedbeno zelo široke, je bilo včasih težko oceniti možne vplive, saj so odvisni od vrste projekta, zato smo o njih sklepali na podlagi izkušenj in vplivov podobnih aktivnosti.

Za fazo scopinga smo vrednotili, ali so možni vplivi neke razvojne prioritete, prednostne usmeritve, cilja na nek element neposredni ali pa posredni. Za neposredne vplive gre takrat, ko rezultat ukrepa sam vpliva na element okolja (npr. emisije v zrak iz novih obratov), za posredne pa takrat, ko rezultati ukrepa vplivajo na določeno značilnost, ki potem vpliva na element okolja (npr. gradnja novih stanovanj bo generirala promet, ki vpliva na zrak). Vplive smo vrednotili glede na posamezne elemente:

- elementi, na katere zelo vpliva lokacija obravnavanega ukrepa (oz. njegovih projektov): živalstvo, rastlinstvo, tla, vode, zrak, kulturna dediščina, krajina;
- elementi, na katere zelo vplivata vrsta in velikost ukrepa (oz. njegovih projektov): prebivalstvo, zdravje ljudi, raba naravnih virov, raba energije, materialne dobrine.

Ugotovili smo, da bo pri izvedbi OP prišlo do vplivov na vse izbrane elemente okolja, kar je tudi posledica širokega nabora vsebine ukrepov.

Preglednica 1: Pregled ciljev OP ROPI in možni vplivi na okolje, pomembni za celovito presojo vplivov na okolje

Element OP	Za kateri sektor Smernice ¹ je program pripravljen	Spodbuja PVO projekte?	Posega v varovana območja?
Strategija prometnega dela			
Cilji			
podpreti in razviti različne možnosti mobilnosti prebivalstva in oskrbe gospodarstva s poudarkom na trajnostni mobilnosti in sicer s <ul style="list-style-type: none">o povečanjem zanesljivosti prometnega sistema,o povečanjem ekonomske učinkovitosti,o povečanjem prometne varnosti,o nadaljnjim razvojem novih načinov transporta tero osveščanjem in vzgojo uporabnikov prevoznih sredstev	promet	zelo verjetno	mogoče
Strategija okoljskega dela			
Cilji			
pospešitev izvajanja posameznih faz ravnanja z odpadki,	ravnanje z odpadki	mogoče	mogoče
pospešitev izločanja količin ločeno zbranih frakcij komunalnih in nevarnih komunalnih odpadkov,	ravnanje z odpadki	mogoče	mogoče
pospešitev gradnje zbirnih centrov za ločeno zbrane frakcije komunalnih in nevarnih komunalnih odpadkov,	ravnanje z odpadki	zelo verjetno	mogoče

¹ Smernica 2001/42 Evropskega parlamenta in Sveta o celoviti presoji nekaterih planov in programov na okolje

Element OP	Za kateri sektor Smernice ¹ je program pripravljen	Spodbuja PVO projekte?	Posega v varovana območja?
pospešitev gradnje objektov za predelavo odpadkov z različnimi zmogljivostmi,	ravnanje z odpadki	zelo verjetno	mogoče
pospešitev gradnje objektov za energetske predelavo oz. sežiganje odpadkov in muljev čistilnih naprav	ravnanje z odpadki	zelo verjetno	mogoče
zmanjšanje onesnaževanja okolja zaradi neprečiščenih komunalnih odpadkov s komunalnim opremljanjem 3260 aglomeracij na območjih naselij ali delov naselij z obremenjenostjo: več kot 100.000 PE, več kot 15.000 PE, več kot 10.000 PE na občutljivih območjih in večje od 2000 PE	ravnanje z vodo	zelo verjetno	mogoče
izgradnja magistralnih vodovodnih sistemov na območjih, kjer se centralizirana rešitev izkaže za ekonomsko ustrezno,	ravnanje z vodo	mogoče	mogoče
dolgoročno zagotovitev pitne vode v času klimatskih sprememb in izgradnja večnamenskih zadrževalnikov voda,	ravnanje z vodo	zelo verjetno	mogoče
dolgoročno varovanje obstoječih in potencialnih virov pitne vode z zmanjšanjem obremenjevanja virov na vodovarstvenih območjih in ukrepi bogatenja.	ravnanje z vodo	verjetno	mogoče
prilagoditi rabo prostora na poplavnih območjih poplavam, tako da se postopno zmanjšajo vplivi dosedanjega poseganja človeka v naravne procese,	ravnanje z vodo	verjetno	mogoče
gradnja protipoplavnih objektov - omeji se na varovanje življenj in pomembnejših materialnih dobrin, pri čemer je potrebno upoštevati tudi varstvo narave in krajine	ravnanje z vodo	zelo verjetno	zelo verjetno
na poplavnih območjih je še posebej potrebno zagotoviti ukrepe za preprečitev onesnaženj voda, vodnih ekosistemov in tal, kot posledic poplav	ravnanje z vodo	verjetno	verjetno
Strategija trajnostne rabe energije			
Cilji			
povečanje zanesljivosti oskrbe z energijo	energetika	mogoče	ne
varovanje okolja s poudarkom na zmanjšanju emisij toplogrednih plinov	energetika	mogoče	ne
znižanje stroškov za energijo in s tem povečanje konkurenčnosti gospodarstva (predvsem energetske intenzivnih panog)	industrija	ne	ne
znižanje obremenitev javnih financ in večja kupna moč prebivalstva		ne	ne
tehnološki razvoj na področju gradbenih in drugih materialov, stavbnega pohištva, inštalacij (ogrevanje, prezračevanje, klimatizacija), poligeneracije, informacijskih tehnologij, itd.	industrija	verjetno	ne
dvig konkurenčnosti na segmentu, kjer imamo znanje in tradicijo		ne	ne
odpiranje novih delovnih mest		ne	ne
pospeševanje regionalnega razvoja		ne	ne
izboljšanje bivalnega udobja in delovnih pogojev državljanov in državljanov	energetika	ne	ne
znižanje stroškov za zdravstvo		ne	ne

3.1 Pomembni sogovorniki

Za korektno ovrednotenje vplivov, uporabnost omilitvenih ukrepov in prilagajanje OP ROPI zaključkom strateške presoje smo se po potrebi usklajevali z naslednjimi organizacijami:

- pripravljavec Operativnega programa - Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalni razvoj,
- Ministrstvo RS za okolje in prostor, Sektor za celovite presoje.

3.2 Zaključki

Vrednotenje verjetnosti vplivov na okolje je potekalo predvsem na podlagi aktivnosti/predvidenih dejavnosti, predlaganih v Operativnem programu, saj so razvojne prioritete opredeljene zelo skopo.

Ugotovili smo, da bodo številne aktivnosti, katerih izvedbo bo spodbujal Operativni program, imele precejšnje vplive na okolje. Številne aktivnosti bodo imele vplive na ohranjanje kulturne dediščine, pa tudi širše na krajino, še posebej na območja ki so bila prepoznana kot območja nacionalne prepoznavnosti z vidika kulturnega in simbolnega pomena krajine.

Zelo velika možnost je, da bodo aktivnosti, ki predvidevajo izvedbo infrastrukturnih projektov izven poselitvenih območij, vplivali na varovana območja – območja Natura 2000 in območja, zavarovana po Zakonu o ohranjanju narave (krajinski parki, regijski parki, narodni park), zato smo precejšnjo pozornost posvetili presojanju vplivov Operativnega programa na varovana območja.

4 Ime programa

Okoljsko poročilo obravnava Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007 – 2013 (Neuradni osnutek za predhodno obravnavo na Evropski komisiji, 5. december 2006), s katerimi se načrtuje uporaba sredstev Kohezijskega sklada in Evropskega sklada za regionalni razvoj. Pripravljaec programa je Republika Slovenija, Služba Vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko.

5 Cilji in opis programa

Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture bo financiran iz naslova Kohezijskega sklada, v manjši meri pa tudi iz naslova Evropskega sklada za regionalni razvoj. Cilj operativnega programa je zagotoviti infrastrukturo na področju okolja in prometa, kar je povezano tako z spodbujanjem gospodarskega razvoja in ustvarjanjem delovnih mest, kakor tudi z spodbujanjem trajnostnega razvoja in zagotavljanjem visoke kvalitete življenja za prebivalce RS. Upoštevajoč navedeno program vsebuje tudi dejavnosti na področju trajnostne rabe energije. Cilji OP ROPI (verzija 5. december 2006) so:

- 215 km novozgrajenih in posodobljenih cest,
- 428 km novozgrajenih in posodobljenih železniških prog,
- Povečanje zmogljivosti vodenja in kontrole zračnega prometa,
- Zmanjšanje količin odloženih odpadkov na 300.000 t/leto,
- Povečanje števila prebivalcev vezanih na nove vodovodne sisteme s kvalitetno pitno vodo na 1,94 mio prebivalcev,
- Dvig deleža komunalno opremljenih aglomeracij s 50% na 95%,
- Zmanjšanje poplavno ogroženih površin za 80.000 ha,
- Zmanjšanje emisij CO₂ za 600.000 t,
- Prihranek 870 GWh končne energije,
- Povečanje proizvedene energije iz obnovljivih virov na 430 GWh.

Uredba Sveta (ES) št.1083/2006 z dne 11.julij 2006 o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu in Kohezijskem skladu in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1260/1999 v 47. členu navaja, da se za pomoč iz skladov izvaja vrednotenje, katerega namen je izboljšati kakovost, učinkovitost in doslednost pomoči iz skladov ter strategijo in izvajanje operativnih programov v zvezi s posebnimi strukturnimi težavami, ki vplivajo na zadevne države članice in regije, obenem pa upoštevati cilj trajnostnega razvoja in ustrezne zakonodaje Skupnosti glede vpliva na okolje in strateške okoljske presoje.

Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture 2007-2013 (v nadaljevanju OP ROPI) predstavlja izvajalski dokument Republike Slovenije za obdobje 2007-2013, ki določa neposredno izhajajoče pravne obveznosti in pravice izvajanja kohezijske politike Evropske unije v Sloveniji. Gre za skupni programski dokument Slovenije in EU, ki je sprejet na predlog države članice po uskladitvi z Evropsko komisijo, ko slednja sprejme odločitev o potrditvi ter ga obe partnerici tudi skupaj izvajata in financirata. OP ROPI najširše temelji na Strategiji razvoja Slovenije, ki jo je v prvi polovici leta 2005 sprejela Vlada Republike Slovenije. Osnovni podatki o predvidenih aktivnostih so podani v nadaljevanju v poglavju 11. Cilji Operativnega programa ROPI so prikazani v spodnji preglednici.

Preglednica 2: cilji OP ROPI

Opomba: navedeni so le tisti cilji, ki so jasno določeni in niso popolnoma enaki kazalnikom za spremljanje uspešnosti OP ROPI.

Strategije, razvojne prioritete	Področja	Cilji
Prometna strategija	podpreti in razviti različne možnosti mobilnosti prebivalstva in oskrbe gospodarstva s poudarkom na trajnostni mobilnosti in sicer s <ul style="list-style-type: none"> • povečanjem zanesljivosti prometnega sistema, • povečanjem ekonomske učinkovitosti, • povečanjem prometne varnosti, nadaljnjim razvojem novih načinov transporta ter • osveščanjem in vzgojo uporabnikov prevoznih sredstev. 	
Posamezne razvojne prioritete	Cilji po posameznih področjih niso določeni, določeni so le kazalniki.	
Strategija področja varstva okolja		z izgradnjo in upravljanjem okoljske infrastrukture zagotoviti pogoje za trajnostni razvoj in kakovostno življenjsko okolje
Ravnanje s komunalnimi odpadki	Cilji <ul style="list-style-type: none"> • v postopke pred odstranjevanjem odpadkov usmeriti vsaj 55 % ali več od nastalih količin komunalnih odpadkov in jih (v neto iznosu) snovno izrabiti vsaj 42 % ali več, • izločiti vse kuhinjske odpadke in jih biološko predelati, • obdelati vse preostanke odpadkov tako, da vsebnost skupnega organskega ogljika (TOC) ne bo presegala 5 %, • termično obdelati preostanke odpadkov, kjer mejne vrednosti 5 % TOC z drugimi postopki ni mogoče doseči in tiste organske odpadke pri katerih je taka obdelava nujna, • zmanjšati količine odloženih biološko razgradljivih odpadkov od 47 % v strukturi odloženih odpadkov na 16% do leta 2013- 2015 ter • zmanjšati potencial nastajanja in emisij toplogrednih plinov za 1162 kt CO₂ ekvivalentov do leta 2012. Usmeritve: v vzpostavitev infrastrukture: <ul style="list-style-type: none"> • pospešitev izvajanja posameznih faz ravnanja z odpadki, • pospešitev izločanja količin ločeno zbranih frakcij komunalnih in nevarnih komunalnih odpadkov, • pospešitev gradnje zbirnih centrov za ločeno zbrane frakcije komunalnih in nevarnih komunalnih odpadkov, • pospešitev gradnje objektov za predelavo odpadkov z različnimi zmogljivostmi, • pospešitev gradnje objektov za energetske predelavo oz. sežiganje odpadkov. 	
Področje voda	Cilji: <ul style="list-style-type: none"> • zagotovitev dobrega kemijskega stanja voda na celotnem območju Slovenije do leta 2015 • opremljenost 95% vseh aglomeracij z objekti in napravami za odvajanje in čiščenje v skladu s predpisi • zmanjšanje onesnaževanja voda zaradi odvajanja neprečiščenih odpadnih komunalnih vod od leta 2004 do leta 2015 za 1,5 MIO PE • zagotovitev večje dostopnosti podpornih storitev in zagotovitev zdrave pitne vode na območjih z veliko možnostjo razvoja in sicer z naslednjimi investicijskimi ukrepi: <ol style="list-style-type: none"> a. Povezovanje vodovodnih sistemov na večje skupne vodne vire (Pomurski vodovod, Bela Krajina in drugi); b. Zagotovitev rezervnih vodnih virov na večjih vodovodnih sistemih (predvidoma tistih, ki oskrbujejo več kot 50.000 prebivalcev in povezave); c. Sanacija nezadostnih vodnih virov (količina – zlasti obala), zadrževanje voda ter rehabilitacija magistralnih vodovodov; d. Aktivna zaščita zajetij pitne vode pred onesnaženimi vodami e. Zmanjšanje poplavne ogroženosti urbaniziranih površin 	

Strategije, razvojne prioritete	Področja	Cilji
	Odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih vod	<p>Usmeritev v zmanjšanje onesnaževanja okolja zaradi neprečiščenih komunalnih odpadkov s komunalnim opremljanjem 3260 aglomeracij na območjih naselij ali delov naselij z obremenjenostjo:</p> <ul style="list-style-type: none"> – več kot 100.000 PE, – več kot 15.000 PE, – več kot 10.000 PE na občutljivih območjih in – več kot 50 PE, če je gostota obremenjenosti več kot 10 PE/ha in gre za vodovarstvena območja ali območja kopalnih voda
	oskrba s pitno vodo	<p>Ključni ukrepi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – izgradnja magistralnih vodovodnih sistemov na območjih, kjer se centralizirana rešitev izkaže za ekonomsko ustrezno, – dolgoročno zagotovitev pitne vode v času klimatskih sprememb in izgradnja večnamenskih zadrževalnikov voda, – dolgoročno varovanje obstoječih in potencialnih virov pitne vode z zmanjšanjem obremenjevanja virov na vodovarstvenih območjih in ukrepi bogatenja.
	Zmanjševanje škodljivega delovanja voda	<p>Ključne usmeritve:</p> <ul style="list-style-type: none"> – raba prostora na poplavnih območjih se mora prilagoditi poplavam, tako da se postopno zmanjšajo vplivi dosedanjega poseganja človeka v naravne procese, – gradnja protipoplavnih objektov, ki je še vedno eden od pomembnih elementov obrambe pred poplavami, se omeji na varovanje življenj in pomembnejših materialnih dobrin, pri čemer je potrebno upoštevati tudi varstvo narave in krajine, – na poplavnih območjih je še posebej potrebno zagotoviti ukrepe za preprečitev onesnaženj voda, vodnih ekosistemov in tal, kot posledic poplav, <p>vsebine:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zadrževanje prekomernih količin voda, – hranjenje teh količin na območju nastanka – postopno odvajanje v vodni režim, ko to ne povzroča več škodljivega delovanja.
Strategija področja Trajnostne rabe energije		<p>z učinkovito rabo energije ter proizvodnjo energije iz obnovljivih virov</p> <ul style="list-style-type: none"> • zagotoviti zanesljivost oskrbe z energijo, • s tem pa podpreti gospodarski razvoj ter • zmanjšati negativne vplive na okolje
		<p>Podcilji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • povečanje zanesljivosti oskrbe z energijo, • varovanje okolja s poudarkom na zmanjšanju emisij toplogrednih plinov, • znižanje stroškov za energijo in s tem povečanje konkurenčnosti gospodarstva (predvsem energetske intenzivnih panog), • znižanje obremenitev javnih financ in večja kupna moč prebivalstva, • tehnološki razvoj na področju gradbenih in drugih materialov, stavbnega pohištva, inštalacij (ogrevanje, prezračevanje, klimatizacija), poligeneracije, informacijskih tehnologij, itd., • dvig konkurenčnosti na segmentu, kjer imamo znanje in tradicijo, • odpiranje novih delovnih mest, • pospeševanje regionalnega razvoja, • izboljšanje bivalnega udobja in delovnih pogojev državljanov in državljanov, • znižanje stroškov za zdravstvo itd.

5.1 Odnos do drugih ustreznih planov/programov - analiza skladnosti in vključenosti ciljev

Za izvajanje Operativnega programa so pomembni številni drugi programi in strategije, ki jim je Operativni program glede na pomen, vsebino in obdobje izvajanja podrejen. Za preverjanje usklajenosti s širšim strateškim kontekstom je bila opravljena primerjava OP z naslednjimi programi in strategijami s področja varstva okolja, kot je prikazano v poglavju 1.3. Okoljska izhodišča:

- Nacionalni program varstva okolja (Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja 2005 - 2012 - ReNPVO, Ur. l. RS št. 02/06),
- Strategija prostorskega razvoja Slovenije (Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije - OdSPRS, Ur. l. RS št. 76/04),
- Nacionalni energetski program (Resolucija o Nacionalnem energetskem programu - ReNEP, Ur. l. RS št. 57/04),
- Šesti okoljski akcijski program Skupnosti (Sklep št. 1600/2002/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. julija 2002),
- Bela knjiga o evropski transportni politiki za leto 2010: Čas za odločitev (White Paper European transport policy for 2010: time to decide (Official Journal C 043 E, 19/02/2004)).
- Nacionalni program varnosti cestnega prometa za obdobje 2007-2011 (osnutek, junij 2006) in Nacionalni program varnosti cestnega prometa v Republiki Sloveniji (NPVCP) (Ur.l. RS, št. 63/2002),
- Letalski varnostni program Republike Slovenije (Vlada RS, 30.03.2006),

Poleg tega je bil opravljen pregled nekaterih dokumentov z drugih področij, da bi preverili, ali vključujejo okoljske cilje, pomembne za OP ROPI. Rezultati so prikazani v poglavju 1.3. Okoljska izhodišča. Skladnost okoljskih ciljev OP ROPI s cilji drugih strateških dokumentov je podrobneje po posameznih segmentih in ciljih prikazana v poglavju 18. Okoljski cilji programa.

6 Območje programa

OP ROPI zajema območje celotne Slovenije.

7 Razmestitev planiranih dejavnosti in večjih projektov v prostoru

OP ROPI bo podlaga za sofinanciranje in izvedbo številnih projektov. V času priprave poročila so bili znani nekateri večji načrtovani projekti, prikazani na indikativnem seznamu velikih projektov, nekateri pa bodo natančneje znani šele kasneje. Razmestitev večjih projektov, ki so bili že znani, je okvirno prikazana v kartografskih prilogah. Pri tem je treba poudariti, da natančne lokacije večinoma še niso znane.

8 Predvideno obdobje izvajanja programa

Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture se bo izvajal v obdobju od l. 2007 do 2013. Sredstva se lahko po pravilu $n + 2$ črpajo še dve leti po koncu programskega obdobja.

9 Potrebe po naravnih virih

Za izvedbo obeh razvojnih prioritet Prometna infrastruktura bo potrebno zagotoviti velike količine ustreznih mineralnih surovin in gradbenega materiala, količin v tej fazi ni mogoče oceniti. Vse novogradnje, ki bodo predvsem pri prioritetah Prometna infrastruktura velike, bodo potrebovale veliko sedaj še nepozidanih zemljišč, kar ima lahko posledice za ohranjanje narave in vodne vire. Ureditev poplavne varnosti zahteva rezervacijo večjih območij, ki jih je treba primerno urediti in na

njih preprečiti gradnjo. Aktivnosti v usmeritvi Oskrba s pitno vodo bo mobilizirala večje količine pitne vode, obenem pa bodo viri pitne vode boljše zaščiteni in učinkoviteje izkoriščeni.

Potrebe po naravnih virih za posamezno vrsto vira in posamezno prioriteto so prikazane v spodnji preglednici.

Preglednica 3: Potrebe po naravnih virih za izvedbo aktivnosti, načrtovanih v OP ROPI

Legenda:

- ++ zelo velika potreba po naravnih virih
- + zanemarljiva potreba po naravnih virih
- ni potreb po naravnih virih
- zanemarljivo zmanjšanje potreb po naravnih virih
- zmerno do veliko zmanjšanje potreb po naravnih virih
- ? potrebe po naravnih virih ni mogoče oceniti

Razvojna prioriteta	Prednostna usmeritev	Potrebe po naravnih virih				
		prostor	rudnine (mineralne surovine, železo, druge surovine)	voda	neobnovljivi viri energije	Obnovljivi viri energije
Železniška infrastruktura v okviru Kohezijskega sklada		+	+			+
Cestna, letališka in pomorska infrastruktura v okviru Kohezijskega sklada	Področje cest	++	++		+	+
	Področje pomorstva	++	++		+	+
	Področje letalstva	+	+		+	+
Prometna infrastruktura v okviru ESRR	Področje cest	++	++		+	+
	Področje javnega potniškega prometa					
Ravnanje s komunalnimi odpadki	Področje letalstva	+	+		+	+
		+	+		+	-
Varstvo okolja – področje voda	Odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih vod	+	+			+
	Oskrba s pitno vodo	+	+	-		+
	Zmanjšanje škodljivega delovanja voda	++	+			
Trajnostna raba energije	Energetska sanacija in trajnostna gradnja stavb		+		--	+
	Učinkovita raba električne energije				--	--
	Inovativni ukrepi za lokalno energetska oskrbo	+			--	+
	Demonstracijski projekti, informiranje in svetovanje	+	+		-	-

10 Emisije in odpadki

Ravnanje z odpadki in dovoljene emisije pri posegih je urejeno z veljavno okoljevarstveno zakonodajo in operativnimi programi, narejenimi na podlagi ReNPVO. V nadaljevanju so opisana predvidevanja glede emisij in odpadkov pri posamezni prednostni usmeritvi.

Zaradi razvoja prometne infrastrukture se bodo povečale emisije v zrak in tveganje za tla in vode zaradi nesreč. Aktivnosti za trajnostno rabo energije pa bodo zagotavljale zmanjšanje emisij zaradi energetske oskrbe. Razvoj prometne infrastrukture bo povečal količine padavinskih odpadnih vod. Po drugi plati pa bodo aktivnosti v okviru usmeritve Odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih vod bistveno zmanjšale emisije snovi v vodotoke. Pri gradnji prometne infrastrukture bodo nastajale velike količine odpadkov, predvsem gradbenih, ki jih bo potrebno bodisi vgraditi v infrastrukturo bodisi primerno odložiti. Ravnanje z odpadki bo zmanjšalo količine odpadkov, poleg tega je predvidena energetska izraba odpadkov.

Predvidene emisije in odpadki so po posameznih vrstah prikazani v spodnji preglednici.

Preglednica 4: Predvidene emisije in odpadki, ki bodo nastali pri aktivnostih, načrtovanih v okviru prometnega dela OP ROPI

Legenda:

- ++ velike količine emisij oz. odpadkov
- + manjše količine emisij oz. odpadkov
- ni nastajanja emisij oz. odpadkov

Razvojna prioriteta	Prednostna usmeritev	Predvidene emisije in odpadki					
		emisije v zrak	odpadne vode	emisije toplote	emisije v tla	emisije hrupa	odpadki
Železniška infrastruktura v okviru Kohezijskega sklada					+	+	+
Cestna, letališka in pomorska infrastruktura v okviru Kohezijskega sklada	Področje cest	++	+		+	++	++
	Področje pomorstva	+	+			++	+
	Področje letalstva	++	+	+	+	++	+
Prometna infrastruktura v okviru ESRR	Področje cest	++	+		+	+	+
	Področje javnega potniškega prometa	+				+	
	Področje letalstva					+	+

Odpadki bodo nastajali predvsem pri gradnji infrastrukture. Pri delovanju cest bodo nastajale predvsem padavinske odpadne vode. Hrup bo predvsem posledica delovanja infrastrukture, njegova raven oz. kako moteč bo pa bo precej odvisno od upravljanja z infrastrukturo (npr. upravljanje terminala v pristanišču, smeri koridorjev letenja ipd.).

Preglednica 5: Predvidene emisije in odpadki, ki bodo nastali pri aktivnostih, načrtovanih v okviru okoljskega in energetskega dela OP ROPI

Legenda:

- ++ količine emisij oz. odpadkov se bodo zelo povečale
- + količine emisij oz. odpadkov se bodo zmerno povečale
- ni nastajanja emisij oz. odpadkov
- količine emisij oz. odpadkov se bodo zmerno zmanjšale
- količine emisij oz. odpadkov se bodo zelo zmanjšale

Razvojna prioriteta	Prednostna usmeritev	Predvidene emisije in odpadki					
		emisije v zrak	odpadne vode	emisije toplote	emisije v tla	emisije hrupa	odpadki
Ravnanje s komunalnimi odpadki		+	-	+	--	-	-
Varstvo okolja – področje voda	Odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih vod	-	--		--		
	Oskrba s pitno vodo				-		
	Zmanjšanje škodljivega delovanja voda		+		+		
Trajnostna raba energije	Energetska sanacija in trajnostna gradnja stavb	--		--			+
	Učinkovita raba električne energije			--			
	Inovativni ukrepi za lokalno energetske oskrbo	-		-	-	-	+
	Demonstracijski projekti, informiranje in svetovanje	-	-	-	-	-	-

Razvojne prioritete okoljskega in energetskega dela OP ROPI so usmerjene predvsem v zmanjševanje emisij in količin odpadkov, zato bo njihovo uresničevanje v celoti gledano zmanjšalo emisije in količine odpadkov. Na nivoju posameznih projektov pa se bodo emisije lahko povečale (npr. čiščenje odpadnih vod bo zmanjšalo emisije v vode, venar se bodo emisije povečale točkovno – na izpustu čistilne naprave).

Pri izvajanju vseh projektov v okviru OP ROPI je potrebno upoštevati vso veljavno slovensko okoljevarstveno zakonodajo.

1.1 Osnovni podatki o načrtovanih aktivnostih

Osnovni podatki o načrtovanih aktivnostih so podani v naslednji preglednici.

Preglednica 6: Aktivnosti, načrtovane v okviru OP ROPI

Razvojna prioriteta	Prednostna usmeritev	Predvidene aktivnosti in njihov obseg	Indikativni seznam velikih projektov
Železniška infrastruktura v okviru Kohezijskega sklada		zgrajene nove proge (28 km), posodobljene proge (400 km), elektrificirane proge, urejeni železniški terminali in postaje, urejena izvenmivojska in nivojska križanja	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacija obstoječe železniške proge Divača-Koper • Gradnja nove železniške povezave Divača-Koper • Rekonstrukcija, elektrifikacija in nadgradnja proge Pragersko-Hodoš za 160 km/h • Uvedba sistema ETCS na slovenskem železniškem omrežju • Uvedba sistema GSM-R na slovenskem železniškem omrežju • Modernizacija nivojskih prehodov in izvedba podhodov na postajah • Nadgradnja proge Celje – Pragersko - Šentilj za 160 km/h • Uvedba daljinskega vodenja prometa na V. in X. koridorju • Gradnja drugega tira / Nova dvotirna proga Ljubljana-Jesenice/državna meja z Avstrijo • Gradnja drugega tira na progih Maribor-Šentilj/državna meja z Avstrijo
Cestna, letališka in pomorska infrastruktura v okviru Kohezijskega sklada	Področje cest	zgrajene avtoceste (25 km) in izvenmivojska križanja (15)	<ul style="list-style-type: none"> • Avtocesta A2; BIČ-HRASTJE: etapa Pluska-Ponikve • Avtocesta A2; BIČ-HRASTJE: etapa Ponikve-Hrastje • Avtocesta A5; BELTINCI-PINCE: Beltinci-Lendava • Avtocesta A4; SLIVNICA-GRUŠKOVJE: Slivnica-Draženci • Izgradnja izvenmivojskih križanj (15) glavnih in regionalnih cest z železniškimi progami • Avtocesta A4; SLIVNICA-GRUŠKOVJE: Draženci-Gruškovje
	Področje pomorstva	novi multimodalni terminal, podaljšana operativna obala, izgradnja tirov za manipulacijo, ranžirna grupa, direktna povezava z glavno železniško postajo ter vzpostavitev ustreznih cestnih povezav, širitve obstoječih terminalov, nov trajektni pomol za mednarodni potniški promet, druge investicije povezane s povečanjem učinkovitosti pristanišča	Razvoj pristaniške infrastrukture – gradnja operativnih obal (1800 m)

Razvojna prioriteta	Prednostna usmeritev	Predvidene aktivnosti in njihov obseg	Indikativni seznam velikih projektov
	Področje letalstva	nov center za vodenje in kontrolo zračnega prometa, novi in posodobljeni kontrolni stolpi, letališko informacijsko omrežje, projekt za vzpostavitev mreže heliportov, posodobljena sekundarna omrežja javnih letališč, obnovljeni tehnični sistemi za vodenje in kontrolo zračnega prometa	<ul style="list-style-type: none"> izgradnja novega centra za vodenje in kontrolo zračnega prometa ter kontrolnega stolpa na letališču Ljubljana; posodobitev kontrolnih stolpov na letališčih Maribor, Portorož in Cerklje ob Krki; vzpostavitev letališkega informacijskega omrežja; izdelava projekta za vzpostavitev mreže heliportov (tudi za reševalne službe in izredne primere); modernizacija, obnova in nadgradnja tehničnih sistemov za vodenje in kontrolo zračnega prometa
Prometna infrastruktura v okviru ESRR	Področje cest	novi cestni odseki (20 km), obvoznice, križišča in kolesarske poti, obnovljene ceste (130 km) in kolesarske poti (500 km)	<ul style="list-style-type: none"> Cestna povezava 3. razvojne osi: Avstrija do A1 Šentilj-Koper in A1 Šentilj-Koper do Novo mesto do Hrvaška Posodobitev cestne povezave Jeprca - Zminec – Želin Posodobitev cestne povezave Želin - Peršeti - Kobarid – Robič Posodobitev cestne povezave Ljubljana - Škofljica - Kočevje Izgradnja kolesarskih povezav Posodobitev cestne povezave Šentjakob - Zidani most – Drnovo Posodobitev cestne povezave Kranjska gora - Bovec, Hrušica - Rateče Gradnja cestne navezave turističnega območja Bled - Južna obvoznica Bled
	Področje javnega potniškega prometa	dejavnosti, ki prispevajo k učinkovitejšemu javnemu prometu (mestna območja), sistem enotne vozovnice	<ul style="list-style-type: none"> Dejavnosti, ki prispevajo k učinkovitejšemu javnemu potniškemu prometu v okvirih širših mestnih območij Izdelava in aplikacija projekta enotne vozovnice
	Področje letalstva	Investicije v vzpostavitev predpisanih standardov na mednarodnih letališčih	
Ravnanje s komunalnimi odpadki		150 - 200 novih zbirnih centrov, izgradnja regijskih centrov za ravnanje z odpadki (Notranjska, Istra in Kras, Gorenjska, Koroška, SV Slovenija, Ljubljana), tehnološka dopolnitev obstoječih regijskih centrov z napravami za obdelavo odpadkov pred odstranjevanjem in monitoring ter čiščenje izcednih voda (odlagališča nenevarnih in nevarnih odpadkov), 1 - 2 termična objekta za energetska obdelavo oz. sežig preostanka odpadkov in blata čistilnih naprav, sanacija odlagališč odpadkov in starih bremen zaradi odpadnih olj, pesticidov in PCB	<ul style="list-style-type: none"> izgradnja regijskih centrov za ravnanje z odpadki (Notranjska, Istra in Kras, Gorenjska, Koroška, SV Slovenija, Ljubljana) izgradnja enega do dveh objektov za energetska obdelavo oz. sežiganje preostankov odpadkov

Razvojna prioriteta	Prednostna usmeritev	Predvidene aktivnosti in njihov obseg	Indikativni seznam velikih projektov
Varstvo okolja – področje voda	Odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih vod	kanalizacijsko omrežje in čistilne naprave	<ul style="list-style-type: none"> • Odvajanje in čiščenje v porečju Srednje Save (Litija, Zagorje in druge) • Odvajanje in čiščenje odpadnih voda v porečju Savinje • Odvajanje in čiščenje odpadnih voda v porečju Krke in drugih povodij (Drava, Dravinja, Sora, Vipava, Idrijca, Meža itd.) • Celostna rešitev problematike odvajanja in čiščenja odpadnih voda na območju Nove Gorice
	Oskrba s pitno vodo	povezani vodovodni sistemi na večje skupne vodne vire (Pomurski vodovod, Bela Krajina in drugi), rezervni viri pitne vode na večjih vodovodnih sistemih (predvidoma tistih, ki oskrbujejo več kot 50.000 prebivalcev in povezave), sanirani nezadostni vodni viri (količina – zlasti obala), zadrževanje voda ter rehabilitacija magistralnih vodovodov; aktivna zaščita zajetij pitne vode pred onesnaženimi vodami	<ul style="list-style-type: none"> • celovito varovanje in urejanje oskrbe s pitno vodo Bele Krajine • celovito varovanje in urejanje oskrbe s pitno vodo Pomurja • ureditev oskrbe s pitno vodo slovenske Istre in kraškega območja • celovito varovanje in urejanje oskrbe s pitno vodo Ptujkega polja • sezonsko zadrževanje voda za izboljšanje odtočnega režima na porečjih Soče, Save, Krke, Kolpe, Savinje, Ljubljane in za zmanjšanje vpliva klimatskih sprememb • celovita rešitev oskrbe s pitno vodo v SV Sloveniji
	Zmanjšanje škodljivega delovanja voda	ocena ogroženosti pomembnih poplavnih območij, ureditve neposeljenih poplavnih območij za občasno zadrževanje voda (kontrolirane poplave na območjih, kjer ni pričakovati večje materialne škode), izgradnja objektov vodne infrastrukture za varstvo pred poplavami obstoječih urbanih območij, območij, ki predstavljajo v pogojih poplav potencialno nevarnost za okolje ter pomembnih obstoječih območij gospodarskih dejavnosti; modernizacija sistema za spremljanje stanja vodnega okolja	<ul style="list-style-type: none"> • zagotovitev poplavne varnosti na porečju Savinje, • zagotovitev poplavne varnosti na porečju Ljubljane, • zagotovitev poplavne varnosti na porečju Save; • rekonstrukcija visokovodnih nasipov ob Muri.

Razvojna prioriteta	Prednostna usmeritev	Predvidene aktivnosti in njihov obseg	Indikativni seznam velikih projektov
<p>Trajnostna raba energije</p>	<p>Energetska sanacija in trajnostna gradnja stavb</p>	<p>energetsko sanirane stavbe (toplotna izolacija fasad, toplotna izolacija podstrešja, zamenjava oken), novogradnja nizkoenergijskih stavb, gradnja pasivnih stavb, sanirani sistemi za ogrevanje (vgradnja kondenzacijskih in modularnih kotlov, vgradnja kotlov na lesno biomaso, vgradnja termostatskih ventilov, regulacija in hidravlično uravnatežnje ogrevalnih sistemov, merjenje in obračun stroškov za energijo po dejanski porabi, zamenjava hišnih toplotnih podpostaj v sistemih daljinskega ogrevanja), vgradnja solarnih sistemov za ogrevanje, vgradnja toplotnih črpalk za ogrevanje in sanitarno vodo, postavitev fotovoltaičnih sistemov za pridobivanje električne energije iz sonca, postavitev sistemov mikrosoproizvodnje el. E. in toplote, shema učinkovite rabe energije za gospodinjstva z nizkimi prihodki.</p>	
	<p>Učinkovita raba električne energije</p>	<p>aktivnosti za zmanjšanje porabe električne energije v: industriji (ciljne tehnologije: energetsko učinkoviti elektromotorji, frekvenčni pretvorniki za regulacijo vrtljajev motorjev, energetsko učinkovite črpalke in ventilatorji ter sistemi za pripravo komprimiranega zraka, varčna razsvetljava), gospodinjstvih (energetsko učinkoviti gospodarski aparati in razsvetljava, uvajanje inteligentnih merilnikov), široki rabi (energetsko učinkoviti sistemi za prezračevanje in klimatizacijo ter razsvetljava), ter za javno razsvetljava (vgradnja varčnih sijalk in regulatorjev osvetljevanja)</p>	<p>številni manjši investicijski projekti</p>
	<p>Inovativni ukrepi za lokalno energetsko oskrbo</p>	<p>daljinski, skupinski in mikro daljinski sistemi za ogrevanje na lesno biomaso vključno s sistemi soproizvodnje toplote in električne energije iz lesne biomase, sodobni kotli in sistemi soproizvodnje toplote in električne energije na lesno biomaso v industriji, sistemi za proizvodnjo e.e. in toplote na bioplín, pridobivanje el. E. in toplote iz geotermalne energije</p>	

Razvojna prioriteta	Prednostna usmeritev	Predvidene aktivnosti in njihov obseg	Indikativni seznam velikih projektov
	Demonstracijski projekti, informiranje in svetovanje	demonstracijski projekti in vzorčni projekti (nizkoenergijske in pasivne stavbe, inovativni sistemi za proizvodnjo toplote in el. E. itd.) s poudarkom na javnem sektorju, programi ozaveščanja, informiranja in usposabljanja: kampanje za trajnostno rabo energije, izvedba dogodkov (posvetovanja, seminarji, delavnice, ogledi lokacij), usposabljanje porabnikov energije, projektantov, svetovalcev, inštalaterjev in drugih izvajalcev, promocija projektov dobre prakse, energetskega tedna, nastopanje na sejmih, izdaja informacijskih listov in vodnikov, priznanja za energetske učinkovite podjetje in projekt in podobno; energetska svetovalna mreža za občane, program spodbujanja energetskih pregledov, program spodbujanja lokalnih in regionalnih energetskih konceptov, podpora lokalnim skupnostim pri izvajanju projektov na osnovi pogodbenega znižanja stroškov za energijo (third party financing).	

Velika večina predvidenih aktivnosti oz. indikativni projekti, razen tistih v prednostnih usmeritvah »Področje javnega potniškega prometa«, »Učinkovita raba električne energije«, »Demonstracijski projekti, informiranje in svetovanje« in (delno) »Energetska sanacija in trajnostna gradnja stavb« je take narave in obsega, da bo zanje potrebno izvesti presojo vplivov na okolje ter pridobiti okoljevarstveno soglasje.

12 Izhodiščno obstoječe stanje okolja in obremenjenost okolja

Izhodiščno obstoječe stanje okolja je povzeto po poročilih Agencije RS za okolje in analizi stanja okolja v Nacionalnem programu varstva okolja 2005–2012 (ReNPVO).

12.1 Zrak²

Na področju zraka je najbolj opazno zmanjšanje emisij SO₂, ki so se zmanjšale za 47 % glede na leto 1990, največ v sektorju energetika, ki ima pri nastajanju emisij največji delež. Povprečne dnevne koncentracije SO₂ občasno prekoračujejo mejne vrednosti le v okolici termoelektrarne Šoštanj. Emisije NO_x so se zmanjšale za 8 % glede na leto 1990, vendar premalo za doseganje ciljne vrednosti 45 kt. Zaskrbljujoče je hitro naraščanje deleža cestnega tovornega prometa. Zaradi porasta števila motornih vozil in povečane mobilnosti se je ustrezno povečala tudi poraba motornih goriv ter s tem emisije CO₂ kot najpomembnejšega toplogrednega plina. Po letu 1995 se je zelo zmanjšala emisija svınca iz prometa, saj je takrat začel veljati nov predpis o kakovosti tekočih goriv. S prepovedjo prodaje ovinčenega bencina so se emisije še dodatno zmanjšale.

Tako kot v zadnjih nekaj letih je bil zrak tudi v letu 2005 skoraj povsod po Sloveniji prekomerno onesnažen z ozonom in delci PM₁₀. Koncentracije žveplovega dioksida so prekoračile vse mejne vrednosti na nekaterih višje ležečih merilnih mestih okrog termoelektrarn Trbovlje in Šoštanj ter na merilnem mestu v Krškem, na katero vpliva emisija tamkajšnje tovarne celuloze, medtem ko so v mestih v Zasavju, ki so delno tudi pod vplivom emisije iz termoelektrarne Trbovlje, prekoračile le letno mejno vrednost. Letna mejna vrednost dušikovih oksidov NO_x je bila prekoračena na urbanih merilnih mestih. Koncentracije svınca in ogljikovega monoksida so bile zelo nizke. Tudi onesnaženost z benzenom in težkimi kovinami je bila v okviru mejnih vrednosti.

Emisije toplogrednih plinov so se po letu 1986 začele zniževati in so dosegle minimum v letih 1991–1992, nato so spet začele naraščati, ter se v obdobju 1998–2000 ustalile. Po letu 2000 emisije ponovno naraščajo, predvsem v sektorju energetika. Zaskrbljujoče je namreč naraščanje porabe električne energije, ki narašča hitreje od bruto družbenega proizvoda. Poleg tega Republika Slovenija bremeni visoka energetska intenzivnost, saj v primerjavi z gospodarsko razvostjo Republika Slovenija porabi precej več energije kot stara evropska petnajsterica. Ugoden je delež vseh obnovljivih virov energije v razpoložljivi primarni energiji, ki je leta 2002 dosegel 11,2 %.

12.2 Vode

12.2.1 Površinske vode³

Ocena kemijskega stanja površinskih vodotokov za leto 2004 kaže na slabo kemijsko stanje na 14 merilnih mestih, na 75 merilnih mestih pa je kemijsko stanje dobro. V letu 2004 letne povprečne vrednosti fizikalno-kemijskih parametrov na nobenem merilnem mestu niso presegale mejnih vrednosti. Na merilnih mestih, kjer so bile izvedene analize prednostnih snovi v vodi, določene letne poprečne vrednosti niso presegale predpisanih mejnih vrednosti. Za Sočo v Solkanu je bilo ugotovljeno slabo kemijsko stanje, ker je bil v obdobju zadnjih petih let v sedimentu opažen trend naraščanja za kadmij, pri katerem je upoštevana linearna regresija $R^2 > 0,75$. Slabo kemijsko stanje zaradi preseganja predpisane mejne vrednosti za baker v vodi je bilo ugotovljeno na merilnih mestih Voglajna Celje in Koren Nova Gorica. V Voglajni v Celju je bila presežena še mejna vrednost cinka, letna povprečna vsebnost svınca v vodi pa je bila večja od mejne vrednosti na merilnem mestu Sotla Rogaška Slatina. Analize pesticidov so se izvedle na 40-ih merilnih mestih, mejna vrednost za vsoto pesticidov (0,5 µg/l) pa ni bila presežena v nobenem vzorcu vode. Na merilnem mestu Dravinja Videm je bila izmerjena vsebnost metolaklorja višja od predpisane mejne vrednosti za metolaklor (0,1 µg/l). V posameznih primerih je bila v vzorcih vode kvantificirana vsebnost metolaklorja, prometrina in terbutilazina, vendar so določene vsebnosti nizke. Atrazin in metolaklor sta bila določena na merilnem mestu Sotla v Rogaški Slatini, vendar letne povprečne vrednosti ne presegajo predpisanih mejnih vrednosti za posamezni pesticid. Na merilnem mestu Krupa izvir je bila letna povprečna vrednost polikloriranih bifenilov v vodi višja kot je mejna vrednost. Podobno preseganje na tem merilnem mestu je bilo ugotovljeno tudi v letu 2002. V letu 2004 je bila letna povprečna vrednost AOX na 6-ih merilnih mestih (Mura Mota, Ledava Čentiba,

² Vir podatkov: Nacionalni program varstva okolja 2005 – 2012, Kakovost zraka v Sloveniji v letu 2005

³ Vir podatkov: Monitoring kakovosti površinskih vodotokov v Sloveniji v letu 2004

Sava Brežice in Jesenice na Dolenjskem, Kamniška Bistrica Beričevo in Logaščica Jačka) večja od mejne vrednosti 20 µg Cl/l. Mejna vrednost za fenolne snovi je 10 µg/l. Letna povprečna vsebnost fenolnih snovi je presegala mejno vrednost na 5 merilnih mestih od skupno 89-ih merilnih mest in sicer v Ščavnici v Pristavi, Savi v Brežicah, Kamniški Bistrici v Beričevem, Logaščici v Jački ter Korenu v Novi Gorici. Tudi v letu 2003 je bilo ugotovljeno preseganje mejne vrednosti za fenolne snovi na istih merilnih mestih. Presežene pa so bile tudi mejne vrednosti za anionaktivne detergente. Letna povprečna vrednost anionaktivnih detergentov je bila višja od mejne vrednosti na merilnih mestih Logaščice v Jački, Pake v Rečici in Korenu v Novi Gorici. Mejna vrednost za mineralna olja za ugotavljanje kemijskega stanja površinskih voda je bila presežena tako kot v letu 2003 samo na merilnem mestu Koren v Novi Gorici.

V letu 2004 je na osnovi rezultatov saprobioloških analiz 92 % merilnih mest na vodotokih uvrščenih med neobremenjene do zmerno obremenjene vodotoke, 6 % merilnih mest med kritično obremenjene in 2 % merilnih mest med močno onesnažene. Med močno onesnažena so uvrščena merilna mesta Ljubljana v Zalogu v avgustu in Rinža v Kočevju v juniju. Med zelo močno onesnažena merilna mesta je bilo na osnovi rezultatov saprobioloških analiz uvrščenih le 1% vseh merilnih mest, to je bila Ščavnica v Pristavi v septembru. Prekomerno onesnaženih vodotokov v letu 2004 ni bilo.

12.2.2 Podzemne vode⁴

Sorško polje

Sorško polje je globlji vodonosnik z debelejšo krovno plastjo visoke stopnje splošne ranljivosti. Na tem vodonosniku ima državni monitoring osem merilnih mest, v letu 2006 bo za vzorčevanje in meritve pripravljeno novo merilno mesto v Drulovki. Podtalnica je z nitrati najbolj onesnažena v Žabnici in Godešiču, s pesticidi pa v Podreči. Na tem merilnem mestu so bile v letu 2003 ugotovljene visoke koncentracije herbicida dimetenamida, v preteklih letih pa metolaklor. Za obdobje 1993 – 2004 je na Sorškem polju ugotovljen trend zniževanja vsebnosti atrazina, lahkohlapnih halogeniranih ogljikovodikov in ortofosfatov. V Sv. Duhu pa dolgoročno počasi narašča vsebnost desetil-atrazina. Trend zviševanja nitratov je določen v Žabnici in Godešiču.

Kranjsko polje

Kranjsko polje je globlji vodonosnik visoke splošne ranljivosti. Kakovost podtalnice Kranjskega polja, ki jo spremljamo na petih merilnih mestih, je neenakomerno obremenjena. Najbolj je onesnažena v Mostah (nitrati, ortofosfati, kalij in metolaklor) in Brniku (nitrati, nitriti, mangan in 2,6-diklorobenzamid). V obdobju 1993 – 2004 je v podtalnici Kranjskega polja ugotovljen trend zniževanja atrazina in desetil-atrazina.

Dolina Kamniške Bistrice

Vodonosnik doline Kamniške Bistrice je ocenjen kot vodno telo visoke ranljivosti. Zaradi spremenjenih meja vodonosnika in pa zaradi zamašitve vrtine v Zgornjih Jaršah se je število merilnih mest na tem vodonosniku znižalo le na tri merilna mesta. Podtalnica je čezmerno onesnažena z atrazinom in desetil-atrazinom. Med posameznimi merilnimi mesti je najbolj obremenjena podtalnica v Homcu (atrazin, desetil-atrazin). Za obdobje 1993 – 2004 so ugotovljeni trendi zniževanje atrazina, desetilatrazina, trikloroetena in tetrakloroetena. Onesnaženje s temi parametri se je najbolj znižalo v Homcu, kjer so se vsebnosti desetil-atrazina znižale 3 krat, vsote pesticidov pa 4 krat. Za vsebnosti lahkohlapnih halogeniranih ogljikovodikov trenda ni mogoče določiti, ker so vrednosti dosegle maksimum v obdobju 1995 – 1997, potem pa znova upadle.

Ljubljansko polje

Ljubljansko polje je globlji vodonosnik zelo visoke splošne ranljivosti. Na tem vodonosniku delujeta dve avtomatski merilni postaji (AMP Hrastje in AMP Mercator), opremljeni z večnivojskimi vrtinami. V letu 2004 sta v podtalnici mejne vrednosti presegla atrazin in njegov metabolit desetilatrazin. Najbolj obremenjeno merilno mesto na Ljubljanskem polju je črpališče pitne vode Hrastje, kjer so mejne vrednosti presegli atrazin, desetil-atrazin in tetrakloroeten. V letu 2004 je bilo ugotovljeno večje onesnaženje vodonosnika s trikloroetonom, ki se je razširil proti črpališču pitne vode v Hrastju. Vsebnost nitratov je najvišja na merilnem mestu Dekorativna, vendar ne presega standarda kakovosti iz Uredbe. Na Ljubljanskem polju je ugotovljen trend zniževanja vsebnosti atrazina.

Dolina Bolske

Dolina Bolske je plitev vodonosnik zelo visoke stopnje ranljivosti. Podtalnica je močno obremenjena predvsem z nitrati, pesticidi in ortofosfati. Za dve neprimerni merilni mesti (privatna vodnjaka Trnava 0341 in Dolenja vas 0230) sta se v mrežo vključila nadomestna objekta vrtini Trnava AC-6/95 in Dolenja vas ČB-1/83. V letih 2004 in 2005 so se meritve izvajale paralelno na obeh, z letom 2006 pa sta mesti Trnava 0341 in Dolenja vas 0230 izločeni iz mreže merilnih mest. Podtalnica na merilnih mestih Trnava in Orla vas je močnejše onesnažena s pesticidi in nitrati, v Dolenji vasi pa tudi z ortofosfati. V letu 2004 so bile v Orli vasi izmerjene izredno visoke vsebnosti bentazona. Na osnovi sprememb koncentracij polutantov v obdobju 1993 – 2004 je ugotovljen trend zniževanja zniževanja desetil-atrazina. V Dolenji vasi

⁴ Vir podatkov: Program državnega monitoringa kakovosti podzemne vode za leto 2006

pa so se v tem obdobju znižale vsebnosti lahkihhalapnih halogeniranih ogljikovodikov, predvsem trikloroetena, z močno preseženih na vrednosti pod mejo zaznavnosti analitske metode.

Spodnja Savinjska dolina

Tako kot dolina Bolske je tudi Spodnja Savinjska dolina zelo plitev vodonosnik zelo visoke ranljivosti. Kakovost podtalnice spremljamo na osmih merilnih mestih, od katerih je v Levcu avtomatska merilna postaja. Podtalnica Spodnje Savinjske doline je onesnažena predvsem z nitrati, pesticidi in tetrakloroetenom. Med merilnimi mesti ustrezno kakovost podtalnice dosega le merilno mesto Breg, na ostalih je kakovost zaradi previsoke vsebnosti nitratov ter mestoma pesticidov in tetrakloroetena ocenjena kot neustrezna. V Gotovljah so bile v letu 2004 ugotovljene najvišje koncentracije pesticidov v Spodnji Savinjski dolini, največ je bilo metolaklor in terbutilazina. V Levcu pa poleg pesticidov presežena tudi koncentracija trikloroetena in tetrakloroetena. Spreminjanje vsebnosti parametrov v obdobju 1993 – 2004 kaže na zniževanje desetil-atrazina in počasno upadanje nitratov. V Medlogu 1941 je ugotovljen trend zviševanja koncentracij lahkihhalapnih halogeniranih ogljikovodikov, v Levcu so vsebnosti lahkihhalapnih halogeniranih ogljikovodikov stalno presežene, vendar trenda ni mogoče določiti.

Krško polje

Krško polje je vodonosnik zelo visoke splošne ranljivosti. V letu 2004 so bile na osnovi rezultatov osmih merilnih mest za to vodno telo ugotovljene presežene vsebnosti nitratov in amonija, podtalnica v Cerkljah pa je bila čezmerno onesnažena s tetrakloroetenom. Obremenjenost podtalnice je nizka. Na Krškem polju je za enajstletno obdobje 1993 – 2004 ugotovljen trend zniževanja nitratov in pesticidov, predvsem atrazina.

Brežiško polje

Brežiško polje je vodonosnik visoke splošne ranljivosti. Podtalnica na Brežiškem polju je obremenjena z amonijem in nitrati, na merilnem mestu v Vrbini tudi s tetrakloroetenom. Na Brežiškem polju v obdobju 1993 – 2004 ni bilo mogoče ugotoviti dolgoročnega spreminjanja vsebnosti parametra.

Dravsko polje

Dravsko polje je vodonosnik visoke ranljivosti. Kakovost podtalnice spremljamo na 13 merilnih mestih, na 11 mestih vzorčujemo vodo iz plitvega horizonta, na 2 pa iz globjega horizonta. Podtalnica je najbolj obremenjena v Brunšviku, Račah, Šikolah in Kidričevem (predvsem s pesticidi in nitrati), v Tezmem tudi s kromom in trikloroetenom. Trendi za obdobje 1993 – 2004 kažejo na to, da je bila podtalnica Dravskega polja pred desetimi leti še bolj onesnažena, saj se koncentracije pesticidov in lahkihhalapnih halogeniranih ogljikovodikov znižujejo, vendar se na omenjenih merilnih mestih še niso znižale do dopustnih mejnih vrednosti.

Ptujsko polje

Ptujsko polje je tako kot Dravsko polje vodonosnik visoke splošne ranljivosti, kjer spremljamo onesnaženost podtalnice na petih merilnih mestih. Podtalnica Ptujskega polja je močno obremenjena predvsem s pesticidi in nitrati. Najbolj je onesnažena v Sobotincih (metolaklor, nitrati, leta 2003 tudi bentazon). Na Ptujskem polju so v obdobju 1993 – 2003 ugotovljeni trendi zniževanja atrazina in desetil-atrazina, za ostale problematične parametre (alaklor, metolaklor) trenda ni mogoče določiti ($R^2 < 0,5$).

Prekmursko polje

Prekmursko polje je plitev aluvijalni vodonosnik visoke splošne ranljivosti, kjer je debelina krovne plasti v povprečju manjša od 3 m. Podtalnica je močno onesnažena predvsem z amonijem, nitrati, atrazinom in njegovim metabolitom desetil-atrazinom ter z lahkihhalapnimi halogeniranimi ogljikovodiki. Podtalnico Prekmurskega polja spremljamo na 6 merilnih mestih. Podtalnica je najbolj obremenjena na obeh merilnih mestih v Rakičanu, Rakičan 2500 in MP Rakičan (nitrati, pesticidi, lahkihhalapni halogenirani ogljikovodiki) in v Lipovcih (nitrati, pesticidi). Onesnaženje podtalnice z nitrati in pesticidi je bilo v začetku 90. let še večje. Na Prekmurskem polju je bil ugotovljen trend postopnega zniževanja vsebnosti nitratov, atrazina, desetil-atrazina in vsote pesticidov, vendar se koncentracije še niso znižale do mejnih vrednosti. Izredno visoka obremenjenost podtalnice s tetrakloroetenom, dikloroetenom in trikloroetenom, ki je bila v okviru državnega monitoringa od leta 1993 ugotovljena na merilnem mestu Rakičan, ni le lokalnega značaja. Meritve so zelo visoke koncentracije tega onesnaževala dokazale tudi na okoliških merilnih mestih.

Mursko polje

Mursko polje je plitev aluvijalni vodonosnik visoke splošne ranljivosti, kjer je debelina krovne plasti, z izjemo merilnega mesta v Vučji vasi, manjša od 3 m. Tri merilna mesta se glede onesnaženosti močno razlikujejo. Podtalnica v Vučji vasi je glede na ostali dve merilni mesti dobre kakovosti. Podtalnica je najbolj onesnažena s pesticidi in z nitrati. V obdobju 1993 – 2004 je bil ugotovljen trend zniževanja atrazina in desetil-atrazina tako za celotno polje kot za merilni mesti Veščica in Zgornje Krapje. V letu 2004 so bile v Zg.Krapju ugotovljene izredno visoke vsebnosti pesticida klortolurona, v Veščici pa so se nitrati povišali z dopustnih do močno povišanih vsebnosti, in sicer v Zgornjem Krapju in v Veščici.

Soška dolina

Na aluvijalnem vodonosniku visoke splošne ranljivosti v Soški dolini so le tri merilna mesta. Podtalnica je onesnažena z nitrati, ortofosfati, občasno s trikloroetenom. Najhuje je bila podtalnica obremenjena v Šempetru (nitrati, ortofosfati, kalij in trikloroeten). Za obdobje 1993 – 2004 v podtalnici Soške doline noben od parametrov ni izkazoval trenda.

12.3 Tla⁵

Dovoljene vsebnosti težkih kovin (cink, kadmij, svinec) so presežene na lokacijah v okolici industrijskih središč (na območju Celja, zgornje Mežiške doline, na nekaterih lokacijah v okolici Maribora in Jesenic lokalno).

Slovenija je ena najbolj gozdnatih držav EU, delež gozdov pa se še povečuje zaradi zaraščanja kmetijskih zemljišč. Zdravstveno stanje gozdov se zaradi atmosferskega onesnaževanja se poslabšuje, bolj so ogroženi iglavci (jelka), med listavci pa hrast. Delež kmetijskih površin se zmanjšuje zaradi zaraščanja in širjenja pozidanih površin.

12.4 Hrup⁴

Hrup v naravnem in življenjskem okolju narašča, pri čemer hrup v urbanih okoljih v splošnem presega hrup v ruralnem okolju, saj število prebivalstva v urbanem okolju narašča približno dvakrat hitreje kot v neurbanem okolju. Najpomembnejši dejavnik okoljskega hrupa je cestni promet. V zadnjih letih se je drastično povečalo število registriranih motornih vozil, bistven povzročitelj hrupa v mestih so tudi zastarela vozila (predvsem mestnega potniškega prometa). Po podatkih meritev hrupa v Ljubljani je širše območje središča mesta hrupno nadpovprečno obremenjeno. Ocenjeno je, da živi na teh območjih okoli 50.000 prebivalcev, kar je približno petina prebivalcev Ljubljane.

12.5 Elektromagnetna sevanja⁴

Na področju elektromagnetnih sevanj doslej, pri 22 obstoječih visokonapetostnih daljnovodih, ni bilo presejanja mejnih vrednosti. Ostala visokofrekvenčna elektromagnetna sevanja v okolju, ki so posledica telekomunikacijskih naprav, radijskih in televizijskih oddajnikov ter radarjev, se vedno nahajajo na višinskih lokacijah, zato v njihovi bližini ni stanovanjskih in drugih objektov in ni možnosti prekomerne izpostavljenosti elektromagnetnim sevanjem. Tudi sevalne obremenitve baznih postaj za mobilno telefonijo so pod dopustnimi mejnimi vrednostmi in so čezmerne le v neposredni bližini anten baznih postaj v glavnem snopu sevalne karakteristike antene.

12.6 Narava in biotska raznovrstnost⁴

Slovenija je po biotski raznovrstnosti ena izmed izstopajočih držav v Evropi. Najvišji delež ogroženih živalskih in rastlinskih vrst sodi v skupino dvoživk, sesalcev in ptičev⁸. V Sloveniji je približno 850 vrst ozkih endemitov, večina jih je vezanih na podzemeljske habitatne tipe, alpinska in subalpinska travišča ter skalovja in melišča. Habitatni tipi z večjim številom ogroženih vrst, ki so ogrožene zaradi izgube tega habitatnega tipa, pa so predvsem suha in vlažna travišča, obalni in morski habitatni tipi ter stoječe in tekoče vode. Vlada Republike Slovenije je 29. aprila 2004 določila območja Natura 2000 v Sloveniji z Uredbo o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000). Določenih je 286 območij, od tega jih je 260 določenih na podlagi direktive o habitatih in 26 na podlagi direktive o pticah. Območja zajemajo 35,5 % površine Slovenije. Večji del območij porašča gozd, velik je delež brez vegetacije (pretežno stene), 9 % površin je nad gozdno mejo, pomemben je tudi delež travišč. V pripravi je Program upravljanja Natura območij, ki bo podlaga za podrobne programe upravljanja Natura območij. Upravljalvski načrti za Natura območja niso zakonsko opredeljeni, načrti za nekatera območja pa so bili narejeni v okviru različnih projektov, vendar še niso bili potrjeni s strani vlade in se še ne izvajajo. V zavarovanih območjih (Triglavskem narodnem parku, regijskih in krajinskih parkih ter rezervatih in naravnih spomenikih) je 25 % skupne površine Natura 2000 območij. Območja se pretežno prekrivajo, saj je 60 % površin, predlaganih na podlagi direktive o habitatih, znotraj predlaganih posebnih varstvenih območij po direktivi o pticah. Naravnih vrednot je 8.096, od tega jih je državnega pomena 3.597 (44,4 %), lokalnega pomena pa 4449 (55,6 %). Njihova evidenca je nastajala na podlagi delovanja profesionalnih služb in prizadevanj posameznikov ter društev na področju varstva narave od leta 1920 do danes. Kar 47,7 % površine Slovenije je določene kot ekološko pomembno območje. Od teh območij sta dve tretjini vključeni v evropsko omrežje NATURA 2000.

12.7 Kulturna dediščina⁶

Slovenije in njenih regij ne označujejo izjemni umetnostni ali drugi spomeniki, pač pa raznovrstnost in razpršenost dediščine ter značilna povezanost z atraktivno in raznoliko kulturno krajino. Značilen je tudi pojav določenih značilnosti "v serijah", vse pa je rezultat prepletanja geografije in zgodovine ter predstavlja značilnost in konkurenčno prednost Slovenije. Po mnenju strokovnih služb prepoznavanju, varstvu in ohranjanju kulturne dediščine in krajine v povezavi z ostalimi področji (poselitev, krajina, narava), kar je specifično slovenska »prostorska« dediščina trenutno ni posvečene dovolj pozornosti. Z opuščanjem skrbi zanjo se posega v same temelje naše kulturne identitete.

⁵ Vir podatkov: Nacionalni program varstva okolja 2005 – 2012

⁶ Vir podatkov: Operativni program za krepitev regionalnih razvojnih potencialov, verzija 5. 12. 2006

Zaradi nezadostnega upoštevanja varstvenih zahtev in smernic pri postopkih urejanja prostora oziroma graditve objektov prihaja v zadnjem času do porasta primerov trajne izgube posameznih objektov in območij kulturne dediščine oziroma njihovih dediščinskih lastnosti. Ogrožena so zlasti naselbinska dediščina, ker ni mehanizmov ustrezne prostorske in razvojne obravnave; ogroženi so gradovi zaradi popolne zapuščenosti; stavbna dediščina - posebno tista, ki ni spomenik - zaradi vzpodbujanja novogradenj in zanemarjanja urbanističnega urejanja obstoječe poselitve, slabega vzdrževanja in nadzora nad posegi, tako v mestih, še zlasti pa na podeželju ter na območjih, kjer dediščino ogrožajo naravne in druge nesreče.

Po mnenju strokovnih služb dostopnost kulturne dediščine čim širšemu krogu ljudi in zavest o kulturni dediščini kot vrednoti, s katero se identificirajo prebivalci Slovenije, nista dovolj veliki. Po mnenju strokovnih služb ni dovolj izkoriščen identifikacijski, vzgojni in gospodarski potencial kulturne dediščine. Dostopnost do kulturne dediščine naj bi bila kulturna pravica, njeno ohranjanje (npr. s pomočjo urejanja, prenove in oživljanja mest in drugih naselij, razvoja podeželja in manj razvitih območij) pa prispeva h kakovosti življenja in vzpodbuja trajnostni gospodarski, socialni in prostorski razvoj v celoti.

Nepremična kulturna dediščina obsega 165 enot spomenikov državnega pomena, 665 enot spomenikov lokalnega pomena ter 6913 enot, ki niso razvrščene med spomenike. Spomeniki še niso vsi označeni, oblikovane so bile poti različnih kulturnih dediščin, ki vzdolž izbranih in označenih poti ponujajo turistične proizvode, povezane s kulturno dediščino, saj se kulturna dediščina vse bolj vključuje v turistično ponudbo.

Mrežo institucij, ki evidentirajo premično kulturno dediščino na terenu, tvori 49 muzejev, galerij in zbirk skupaj s 100 dislociranim enotami in 103 drugimi muzeji in galerijami.. Do konca leta 2001 je bilo skupno število evidentiranega gradiva več kot 4 mio kosov.

13 Prikaz stanja okolja s kazalci stanja okolja

Kazalci stanja okolja so podatki o stanju okolja ali njegovih delov o določeni lastnosti ali razvoju pomembnega pojava v okolju, ki so določeni v poročilu o okolju v Republiki Sloveniji, ki je pripravljeno v skladu s predpisi s področja varstva okolja, in drugi javno dostopni kazalci stanja okolja ter drugi kazalci stanja okolja, ki so opredeljeni na podlagi analize okoljskih izhodišč. V preglednici Stanje okolja in trendi po posameznih okoljskih ciljih je stanje pripravljeno na podlagi izbranih kazalnikov. Okoljski cilji programov in kazalniki so podrobneje obravnavani v poglavju Okoljski cilji programa, metode in merila vrednotenja v preglednici Okoljski cilji .

Preglednica 7: Stanje okolja in trendi po posameznih okoljskih ciljih OP ROPI

Segment		Okoljski cilji	Stanje in kazalci stanja	Trendi in stanje brez izvedbe OP ROPI
Kakovost zraka in podnebne spremembe	ZR-1	Zmanjšane emisije toplogrednih plinov	<p>Za leto 2004:</p> <ul style="list-style-type: none"> Skupni izpusti TGP (Neto) 14302,192 (v CO2 ekvivalent (Gg)) Emisije iz prometa 4259,370 (v CO2 ekvivalent (Gg)) Emisije iz energetike 6314,634 (v CO2 ekvivalent (Gg)) Emisije iz ravnanja z odpadki in odpadnimi vodami 654,670 (v CO2 ekvivalent (Gg)). <p>(vir podatkov: EIONET - http://eionet-si.arso.gov.si/Dokumenti/GIS/zrak)</p> <ul style="list-style-type: none"> Zniževanje emisij TGP po letu 1986, minimum l. 1991-1992, nato naraščanje, še posebej po l. 2000, predvsem v sektorju energetika - praktično že na ravni iz l. 1986, v obdobju 1990 - 2003 so se emisije CH4 in PFCs zmanjšale, emisije N2O in SF6 so stagnirale, emisije HFCs so naraščale. <p>(vir podatkov: MOP ARSO, SURS)</p>	Naraščanje emisij za povprečno 2,2% letno. Brez izvedbe OP ROPI bi se naraščanje emisij TGP nadaljevalo ob predpostavki, da se bo povečeval promet in gospodarska produktivnost hitreje kot ponori TGP.
	ZR-2	Zmanjšane emisijske in onesnaževal (NOx, SO2, PM10, NO2, Pb, CO, benzen, ozon, HOS, NH3)	<ul style="list-style-type: none"> Leta 2004 so znašale emisije: SO2 - 54 Gg, Nox - 57,5 Gg, PM10 - 9,08 Mg, Pb - 14,44 Mg, CO - 82,17 Gg Zrak je bil v letu 2004 prekomerno onesnažen z ozonom in delci. Koncentracije žveplovega dioksida so presegle dopustne vrednosti le okrog termoelektrarn Trbovlje in Šoštanj ter v Krškem. Koncentracije dušikovega dioksida niso presegle mejnih vrednosti na urbanih merilnih mestih. Letne vrednosti koncentracij vsote dušikovih oksidov so presegle letno vrednost. Koncentracije svınca in ogljikovega monoksida so zelo nizke. Tudi onesnaženost z benzenom in težkimi kovinami je bila v okviru mejnih vrednosti. Leta 2004 so znašale emisije: SO2 - 54 Gg, Nox - 57,5 Gg, NH3 - 17,25 Gg <p>(vir podatkov: MOP ARSO, EIONET - http://eionet-si.arso.gov.si/Dokumenti/GIS/zrak/obremenitve/79.doc)</p>	<p>Emisije SO2 se zmanjšujejo; povprečna letna onesnaženost zraka z NO2 v letu 2004 je bila na ravni leta 2002 in nekoliko nižja kot v letu 2003, vendar je bila povsod pod dopustno vrednostjo (stagnacija); povprečna letna koncentracija CO se od leta 1998 zmanjšuje; povprečne letne koncentracije ozona stagnirajo, za ostale parametre ni podatkov.</p> <p>Zmanjševanje porabe trdnih goriv po letu 1997 in naraščanje porabe zemeljskega plina (13,1% - od 1992 narasla poraba za 50%); tekoča goriva 36,5%; znatno poraba energije v prometu in v drugi rabi (gospodinjstva, javni in storitveni sektor ter kmetijstvo), v industriji pa ↓ - v energ. bilanci za l. 2001 bistveno delež prometa (30,8%) in ↓ delež industrije (28,5%)</p> <p>Brez izvedbe OP ROPI se bodo koncentracije SO2 predvidoma zniževale. Predvsem koncentracije NO2 in verjetno tudi O3, PM10 bi naraščale zaradi naraščanja prometa; nadaljevali bi se današnji trendi. Brez izvedbe OP ROPI bi delež emisij iz prometa še naprej -, - poraba trdnih goriv - zaradi biomase, poraba zemeljskega plina bi verjetno še -, zato bi emisije NOx -, SO2 ostale na istem (↓ premoga, - biomase). Emisije HOS ↓ zaradi zakonskih zahtev. Emisije NH3 - zaradi intenzifikacije kmetijstva.</p>

Segment		Okoljski cilji	Stanje in kazalci stanja	Trendi in stanje brez izvedbe OP ROPI
Energija	EN-1	Povečana energetska učinkovitost na vseh področjih rabe energije	<ul style="list-style-type: none"> energetska intenzivnost l. 2004: 215 toe/mio EUR <p>Energetska intenzivnost l. 2004: 215 toe/mio EUR. visoka energetska intenzivnost - poraba glede na gospodarsko razvitost precej večja od EU-15</p> <p>Približno 40 postrojev SPTE slovenski industriji, javnem sektorju in na področju daljinskega ogrevanja: plinski motorji, parne turbine. Letna proizvodnja el. energije (na pragu elektrarn) znaša 810 GWh (=310 GWh SPTE v industriji, 90 GWh SPTE), v sistemih daljinskega ogrevanja brez upoštevanja TE-TOL)</p> <p>(vir podatkov: Nacionalni energetski program, SURS)</p>	<p>Gospodarska rast ⇒ naraščanje porabe el. energije hitreje od naraščanja BDP; energetska intenzivnost rahlo upada (2000 - 2004).</p> <p>Uvajajo se manjši sistemi soproizvodnje, večinoma za potrebe industrijskih obratov.</p> <p>Brez izvedbe OP ROPI nadaljnje naraščanje porabe energije, predvsem v široki rabi. Izboljšana energetska učinkovitost podjetij zaradi prilagajanja okoljski zakonodaji, sistemov ravnanja z okoljem, razširjanja inovacij, uporabnosti BREF dokumentov.</p> <p>Brez izvedbe OP ROPI počasno razširjanje sistemov soproizvodnje, predvsem v industriji na ravni srednje velikih podjetij. Malo verjetno, da bi prišlo do povezav med podjetji - viri E in prebivalci - potencialnimi uporabniki E.</p>
	EN-2	Povečana raba OVE	<ul style="list-style-type: none"> % proizvodnje el. energije iz vseh OVE v celotni proizvodnji el. energije l. 2004: 27,7 %; % porabe el. energije iz OVE v celotni bruto porabi el. energije l. 2004: 29,1; delež vseh OVE v razpoložljivi primarni energiji 8,8% l. 2001 - HE, biomasa; trenutno izkoriščenih 3.970 GWh/leto (= 50%) ekonomsko razpoložljivega potenciala slovenskih vodotokov; 28 naravnih izvirov geotermalne vode, 48 lokacij z vrtnami - 10. mesto v Evropi po skupni moči geotermalnih sistemov; razširjenost sončnih termalnih sistemov (sanitarna voda): 6. mesto v Evropi <p>(vir podatkov: Nacionalni energetski program, SURS,</p>	<p>Naraščanje uporabe biomase, načrtuje se veriga hidroelektrarn. % proizvodnje el. Energije iz vseh OVE je upadel do l. 2003, sedaj narašča (povečanje do l. 2004 za 5,4%), % porabe el. Energije iz vseh OVE je upadel do l. 2003, sedaj narašča (povečanje do l. 2004 za 7%).</p> <p>Naraščala bi uporaba biomase in sončne energije - predvsem zamenjava energentov zaradi energetske krize in bolj dostopne tehnologije, pojavili bi se novi viri energije - nove hidroelektrarne, morda vetrne elektrarne, uvoz iz tujine po dogradnji elektrodistribucijskega omrežja..</p>

Segment		Okoljski cilji	Stanje in kazalci stanja	Trendi in stanje brez izvedbe OP ROPI
Vode	VO-1	Dobro stanje voda do leta 2015	<ul style="list-style-type: none"> V obdobju 1993 – 2003 je na vodonosnikih za mnoge parametre kemijskega stanja razviden trend zniževanja koncentracij, a je bilo kljub temu na vseh 13 vodonosnikih leta 2003 ocenjeno kot slabo problematične so predvsem vsebnosti nitratov, sulfatov in pesticidov, katerih vrednosti pa se močno razlikujejo od primera do primera (vir podatkov: MOP ARSO) vzpostavlja se spremljanje stanja voda z vidika življenja sladkovodnih vrst rib, morskih školjk in polžev. V letu 2004 so bila določena območja površinskih voda za zaščito ekonomsko pomembnih vodnih vrst in sprejeti predpisi o imisijskem monitoringu kakovosti površinske vode. V istem letu je bilo določenih 20 območij kopalnih voda in evidentiranih 17 naravnih kopaljšč. (vir podatkov: Izvajanje vodne direktive v Sloveniji, Inštitut za vode RS, 2006) 1. 2000 543 virov onesnaževanja - 86 virov s pretežno biorazgradljivimi odpadnimi vodami iz prehranbeno živilske industrije in 457 industrijskih virov; iz točkovnih virov ni znatnih emisij težkih kovin (npr. Hg, Cd,...) v vodno okolje - največji viri kovinska, kemična industrija, največ jih je v porečju Save mejna vrednost za nitrate je bila leta 2004 presežena v severovzhodni Sloveniji (Prekmursko-Mursko polje in Sp. Savinjska dolina in dolina Bolske) ter na Krško-Brežiškem polju. Vsebnosti nitratov v kraško-razpoklinskih vodonosnikih so zelo nizke (nižje od 6 mg NO₃/l). Razlog za sorazmerno visok delež vodonosnikov, obremenjenih z nitrati v Sloveniji, v primerjavi z drugimi državami, je velika zastopanost aluvijalnih vodonosnikov v nižinskih delih Slovenije z intenzivno kmetijsko dejavnostjo aritmetične srednje vrednosti za vsoto pesticidov leta 2004 mejne vrednosti 0,5 µg/l niso presegle v podtalnici nobenega izmed obravnavanih polj. Na kraško-razpoklinskih vodonosnikih so vsebnosti pesticidov nižje od meje določljivosti analitskih metod. Najvišji delež preseganja mejnih vrednosti na merilnih mestih je ugotovljen za atrazin ter njegov metabolit desetilatrazin. v Sloveniji obstajajo velike razlike v kakovosti pitne vode. Pri mikrobioloških preskusih, kjer gre predvsem za iskanje fekalne kontaminacije, so razlike evidentno povezane z velikostjo sistemov; imamo množico malih sistemov oz. oskrbovalnih območij (cca 80 %), pri katerih je delež neskladnih mikrobioloških vzorcev skoraj 50 %; fekalna kontaminacija je prisotna v cca 30 % teh vzorcev. Ti sistemi oskrbujejo v celoti le cca 10 % prebivalcev. (vir podatkov: EIONET - http://eionet-si.arso.gov.si/kazalci, 7.7.2006; Institut za varovanje zdravja - http://www.sdzv-drustvo.si/si/VD-05_Referati/Petrovic.pdf, 7.7.2006) 	<p>Površinske vode: v obdobju 1992-2000 izboljševanje kakovosti, povišanje deleža v drugem kakovostnem razredu (dobro stanje) na račun zmanjšanja močno onesnaženih vodotokov, delež vodotokov, uvrščenih v četrti kakovostni razred, se zadnja leta ne spreminja (5 % zajemnih mest). Brez izvedbe OP ROPI bo stanje sledilo trendom.</p>

Segment	Okoljski cilji	Stanje in kazalci stanja	Trendi in stanje brez izvedbe OP ROPI
VO-2	<p>Ohranjena kakovost in količine vode v posameznih vodnih telesih, ki se odvzema za javno oskrbo s pitno vodo</p>	<ul style="list-style-type: none"> • leta 2000 pesticidi preseženi na 7 od 13 vodonosnikov (Prekmursko, Dravsko, Ptujsko, Sorsko polje, Spodnja Savinjska dolina, dolina Bolske, dolina Kamniške Bistrice), največ za pesticida metolaklor, atrazin, desetilatrazin. • nitriti: najbolj onesnaženi vodonosniki v SV Sloveniji, povpr. vsebnosti 1998-2000 še vedno višje od dopustnih mejnih vrednosti na Prekmurskem, Murskem, Apaškem, Dravskem, Ptujskem, Sorskem ter Krškem polju, v Spodnji Savinjski dolini, dolini Bolske in Kamniške Bistrice • Potencialno razpoložljiva voda 32,1 km³/leto, povprečno 16.000 m³/leto/prebivalca • Poraba vode na prebivalca leta 1996 – 112l/dan/osebo. • V Sloveniji porabi vsak prebivalec dnevno povprečno 146 litrov pitne vode. • Podzemne vode so glavni vir pitne vode. Potencialno razpoložljiva voda 32,1 km³/leto, povprečno 16.000 m³/leto/prebivalca - precej nad evropskim povprečjem. 70 % vode uporablja kot hladilna voda, 16 % kot pitna voda in 14 % kot tehnološka voda. Zaloge podzemnih voda so prostorsko neenakomerno razporejene – 2/3 v osrednjem delu države, najmanjše zaloge na skrajnem SV države (porečje Mure) in skrajnem JZ države (obalna območje). <p>(vir podatkov: MOP ARSO, SURS)</p>	<p>v splošnem trend upadanja onesnaženosti podzemnih vod z nitrati in pesticidi, ostaja tveganje zaradi starih bremen (industrija) in nelegalnih odlagališč gospodinski odpadki).</p> <p>Zmanjševanje razpoložljive vode v Primorju - za ohranjanje stanja (ob večanju rabe in nadaljevanju trendov) bo treba dovajati vodo iz bolj vodnatih območij, a znotraj istega povodja. Upadanje letno potencialno razpoložljive vode v Sloveniji - "vododeficitarna" območja se bodo razširila. Večina vodomernih mest (41 %) vodonosnikov z medzmsko poroznostjo izkazuje statistično značilno upadanje gladin podzemnih voda.</p> <p>Brez izvedbe OP ROPI bo stanje sledilo trendom. Poraba pesticidov se zmanjšuje.</p> <p>Brez izvedbe OP ROPI: Ker je količina odvzete vode za potrebe zagotavljanja pitne vode relativno majhna (glede na vodno bilanco), je prav tako majhen tudi vpliv odvzema na vodna telesa. Na nekaterih območjih RS (Obalna regija, Savinjska regija) so razpoložljivi vodni viri v veliki meri že izkoriščeni, zato je izkazana potreba po razvoju dodatnih vodnih virov, morda tudi v obliki sezonskih zadrževalnikov vode (akumulacij).</p> <p>Transport pitne vode od oddaljenih vodnih virov na splošno ni ustrezen način reševanja problema neustrezne kakovosti vodnih virov ustrezne izdatnosti, ki se nahajajo v bližini območij rabe. Glede na občutljivost vodonosnikov podzemne vode na antropogene posega in močno črpanje vode iz vodonosnikov je treba posebno pozornost nameniti napajaju vodonosnikov podzemne vode iz površinskih voda, s čemer bi zagotovili njihovo trajnostno rabo.</p>
VO-3	<p>Izboljšano količinsko in hidromorfološko stanje površinskih vodnih teles</p>	<p>Morfološki značaj vodotokov je razviden iz naravovarstvenega atlasa ARSO. Ni natančnejših agregiranih podatkov o biološkem minimumu voda v Sloveniji.</p>	<p>Urejanje vodotokov je vedno bolj sonaravno. Brez izvedbe OP ROPI: Glede na to, da je vedno bolj aktualna renaturalizacija in sonaravno urejanje vodotokov, bo prišlo do izboljšanja morfološkega značaja vodotokov.</p>

Segment	Okoljski cilji	Stanje in kazalci stanja	Trendi in stanje brez izvedbe OP ROPI
VO-4	<p>Ohranjeno morsko okolje</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Morje je zmerno evtrofno (1997-2000); največji vir P in N so nepopolno očiščene komunalne odpadne vode iz Izole in Kopra. Ni podatkov o onesnaževanju iz ladijskega prometa. Vrednosti TRIX indeksa za leto 2005 variirajo med 2,13 in 7,74. Najvišje vrednosti so bile izmerjene v mesecu februarju in novembru, kar sovпада s povišanimi koncentracijami fitoplanktonskega klorofila . Vrednost TRIX so bile najvišje v ustju reke Rižane in v spodnjem toku reke Dragonje . Z oddaljenostjo od ustja rek se vrednost indeksa niža, vrednosti so občasno višje še na postaji sredi Koprškega zaliva in na merilnem mestu pred Izolo, kar uvršča notranji del zaliva v mesotrofno območje. • Cvetenje morja - Največje razsežnosti je imel pojav l. 1988, 1989, 1991 in 1997. V tem stoletju je pojav dosegel večje razsežnosti še v prvem in drugem desetletju ter l. 1949, manjše pa v tridesetih letih (1930, 1939), l. 1941, l. 1951, l. 1960 in l. 1983. Omembe vredna so še lokalizirana cvetenja fitoplanktona, ki obarvajo morje in so bila praviloma omejena le na notranjost Koprškega zaliva (Badaševica in njeno izlivno območje, morje ob semedelski cesti) in v manjši meri na notranjost Piranskega zaliva v letih 1978 in 1987. <p>(vir podatkov: MOP ARSO)</p>	<p>Stanje se bo izboljšalo z ureditvijo čistilnih naprav v Kopru in Izoli.</p> <p>Brez izvedbe OP ROPI se bo stanje izboljšalo po ureditvi čistilnih naprav. Obremenjenost iz ladijskega prometa in turističnih aktivnosti se bo povečala.</p>
VO-5	<p>Ustrezno zbiranje, odvajanje in čiščenje odpadnih voda</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rok za zbiranje, odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode v skladu z direktivama 91/271EEC in 2000/60/EEC je najkasneje do 31. 12. 2015, z vmesnimi cili 31. 12. 2008 na občutljivih območjih z nad 10.000 prebivalci in 31. 12. 2010 na območjih z nad 15.000 prebivalci • leta 2004 94.831 (1000 m³) prečiščenih odpadnih voda; leta 2003 27.383 mio sit za upravljanje odpadnih voda • (vir podatkov: SURS) 	<p>Izgradnja in nadgradnja večjih čistilnih naprav, količina in delež prečiščene odpadne vode narašča; investicije v upravljanje z odpadnimi vodami naraščajo.</p> <p>Brez izvedbe OP ROPI bo število čistilnih naprav in količina oz. delež prečiščene odpadne vode naraščala. Naraščala bo učinkovitost ČN.</p>
VO-6	<p>Zmanjšana ogroženost pred poplavami</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Preko 300.000 ha poplavno ogroženih površin, od tega več kot 2500 ha urbanih površin, na 94.000 ha površin pa tveganje večjih in obsežnejših poplav • Deleži: 54 % v porečju Save, 42 % v porečju Drave, 4 % v porečju Soče in pritokov. Na območjih možnih katastrofalnih poplav živi dobra četrtina prebivalcev Slovenije. 41 % vode, ki se letno pretoči preko ozemlja Slovenije, doteka iz Avstrije. • Škoda iz poplav 86 mio SIT l. 2003, l. 2004 pa 2.727 mio SIT. <p>(vir podatkov: SURS, MOP ARSO)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Preglednih podatkov, kateri ukrepi se danes izvajajo za zagotavljanje poplavne varnosti ni na voljo. 	<p>Naraščanje velikih pretokov, upadanje srednjih in malih pretokov.</p> <p>Brez izvedbe OP ROPI bo poplavna ogroženost enaka ali se bo celo povečala zaradi naraščanja velikih pretokov, škoda bo naraščala zaradi neprimernih lokacij dejavnosti.</p>

Segment		Okoljski cilji	Stanje in kazalci stanja	Trendi in stanje brez izvedbe OP ROPI
Prebivalstvo in zdravje	PR-1	Zagotovljeno zdravje ljudi in kakovosti življenja	<ul style="list-style-type: none"> • življenjska doba ljudi ob rojstvu za moške je 73,4 in za ženske 81,1. • Škoda zaradi elementarnih nesreč je l. 2004 17 mrd SIT, • leta 2005 je 259 ljudi umrlo v prometnih nesrečah, • leta 2004 je bilo 108.882 t nevarnih odpadkov, • leta 2004 je bila ocenjena škoda za povzročene ekološke nesreče ocenjena na 93 mio/SIT), • leta 2004 je bilo 442.131 priključkov na javni vodovod, • leta 2004 je bilo 157.729 priključkov na kanalizacijo, leta 2004 je bilo 35% zavarovanih območij. (vir podatkov: SURS)	Število prometnih nesreč se zmanjšuje, stanje umrljivosti v prometnih nesrečah stagnira, število priključkov na kanalizacijo narašča, količina nevarnih odpadkov narašča, število ekoloških nesreč narašča. Število priključkov na vodovod narašča, število priključkov na kanalizacijo narašča. Površina zavarovanih območij bo verjetno enaka, izboljšalo se bo upravljanje. Število elementarnih nesreč narašča. Brez izvedbe OP ROPI bo stanje sledilo trendom.
	PR-2	Večja prometna varnost	<ul style="list-style-type: none"> • Leta 2005 31.095 prometnih nesreč; • V Sloveniji imamo 972 nivojskih prehodov, od tega jih je 652 označenih le s cestnoprometnimi znaki. • Nezgode, ki neposredno kažejo na prometno varnost v železniškem prometu, se v 45% zgodijo na nivojskih križanjih cest z železniško progo, v 15% primerov pa zaradi trčenja, naletov ali iztirjanja vlakov • (vir podatkov: SURS, OP ROPI) 	Število prometnih nesreč na cestah se zmanjšuje, število smrtnih žrtev pa stagnira. Brez izvedbe OP ROPI bo stanje sledilo trendom.
	PR-3	Uporaba prometnih sredstev, ki so manj škodljiva za okolje	<ul style="list-style-type: none"> • leta 2005 v cestnem javnem potniškem prometu prepeljanih 39.759 potnikov (v tisoč), leta 2005 97.227 prepeljanih potnikov (v tisoč) z mestnim potniškim prevozom • leta 2004 železniški potniški prevoz v notranjem prevozu prepeljanih 13.985 (v tisoč), v mednarodnem 850 (v tisoč) • 76% dnevnih potovanj z osebnim prevoznim sredstvom in 24% z javnimi prevoznimi sredstvi, • leta 2004 železniški potniški prevoz v notranjem prevozu prepeljanih 13.985 (v tisoč), v mednarodnem 850 (v tisoč) • Leta 2004 17.876 (1000 t) tovora po železnici in 73.577 (1000 t) tovora po cestah, delež železnice je torej 24,3 %. • V primerjavi z državami EU ima Slovenija ugodno starostno strukturo vozil, saj je bila povprečna starost registriranih osebnih vozil v letu 1999 6,8 let, kar je manj od povprečja držav članic (7,3 leta), vendar se povprečna starost osebnih vozil povečuje in je v letu 2001 bila 7,1 leta. Leta 2001 je bil delež bencinskih motorjev za katalizatorjem 60%. • V letu 2005 so se zaradi slabega stanja infrastrukture povečale zamude potniških vlakov z 2,5 na 4,5 minute na 100 vlakovnih kilometrov in zamude tovornih vlakov s 33,3 na 57,7 minute na 100 vlakovnih kilometrov. • (vir podatkov: SURS, MOP - http://co2.temida.si/cestni.htm, 7.7.2006, Holding Slovenske železnice, d.o.o., http://www.slo-zeleznice.si/uploads/files/Tiskovka-SZPS-gradivo.doc, 7. 7. 2006) 	Število motornih vozil, mobilnost ⇒ poraba motornih goriv ⇒ emisije CO2 idr.; od leta 2002 se je št. potnikov v cestnem javnem potniškem prometu zmanjšalo za tretjino, število potnikov v mestnem potniškem prevozu upada, hitro naraščanje deleža cestnega tovornega prometa. Zmanjševanje števila potnikov v javnem potniškem prometu, po napovedih naj bi potniški promet (osebna in javna prevozna sredstva) naraščal za 2% letno. Delež tovornega cestnega prometa se povečuje hitreje od železniškega, tovorni promet naj bi naraščal po 4% letni stopnji. Število novo zgrajenih in rekonstruiranih cest se povečuje (izgradnja avtocestnega križa, obvoznic,...). Število potnikov upada, pojavljajo se inovativni poskusi spodbujanja mestnega prometa (Koper). Brez izvedbe OP ROPI bi se nadaljevalo naraščanje deleža cestnega prometa (osebne, tovornega), zmanjševalo se bo število potnikov v javnem potniškem prometu.
	PR-4	Hrup na sprejemljivi ravni	Območja mestnih jeder in naselij ob glavnih prometnicah so preobremenjena s hrupom.	Brez izvedbe OP ROPI se bo hrup povečeval z naraščanjem obsega dejavnosti

Segment		Okoljski cilji	Stanje in kazalci stanja	Trendi in stanje brez izvedbe OP ROPI
Odpadki	OD-1	Zmanjšane količine odloženih odpadkov	<ul style="list-style-type: none"> leta 2004 je nastalo 861.955 ton komunalnih odpadkov, leta 2004 je bila letna količina predelanih-recikliranih odpadkov 9.383 t Leta 2004 je bilo odloženih odpadkov na komunalnih odlagališčih 727.464 t (vir podatkov: SURS) Agregatnih podatkov o zbranih nevarnih odpadkih iz gospodinjstev ni na voljo. 	<p>Zmanjševanje količin komunalnih odpadkov in večja količina predelanih-recikliranih odpadkov. Zmanjševanje količin odloženih odpadkov na komunalnih odlagališčih.</p> <p>Brez izvedbe OP ROPI bo stanje sledilo trendom.</p>
Kulturna dediščina	KD-1	Ohranjene lastnosti, povečana dostopnost in prezentiranost objektov in območij kulturne dediščine ter preprečevanje njene ogroženosti	<p>V Registru nepremične kulturne dediščine je 21358 enot nepremične kulturne dediščine, 416 enot integralne dediščine, 11 enot premične kulturne dediščine. Investicije v varstvo in obnovo kulturne dediščine so znašale: l. 2001 1.430.836.218 SIT, l. 2002 1.054.163.660 SIT. l. 2003 so bile opravljene 242 investicije, l. 2004: 191 investicij. (vir podatkov: Register nepremične kulturne dediščine, Ministrstvo RS za kulturo)</p>	<p>Število investicij v objekte kulturne dediščine se zmanjšuje.</p> <p>Brez izvedbe OP ROPI počasno večanje deleža kulturne dediščine. Brez izvedbe OP ROPI počasno investiranje v ohranjanje kulturne dediščine</p>
Krajina in vidna kakovost okolja	KR-1	Ohranjene prvine, ki prispevajo k prepoznavnosti kulturnih in naravnih krajin	<p>L. 1998 so bile ovrednotene krajinske podenote, poleg tega pa so bile evidentirane in ovrednotene izjemne krajine. V Strategiji prostorskega razvoja Slovenije in Prostorskem redu Slovenije so bila opredeljena krajinska območja nacionalne prepoznavnosti z vidika kulturnega in simbolnega pomena krajine. To so območja, ki vključujejo prepoznavne in reprezentativne dele slovenske krajine z dobro ohranjenimi krajinskimi sestavinami, zlasti pa so to območja izjemnih krajin z redkimi ali enkratnimi vzorci krajinske zgradbe in prostorsko poudarjena kulturna dediščina z visoko pričevalno oz. spomeniško vrednostjo, pogosto v kombinaciji z izjemnimi oblikami naravnih prvin oz. naravnih vrednot. (Vir: Regionalna razdelitev krajinskih tipov v Sloveniji, MOP, 1998, Strategija prostorskega razvoja Slovenije, Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije, U.L.RS 76/04)</p>	<p>Prihaja do degradacije krajine. Poselitveni vzorec se spreminja zaradi centralizacije, naseljevanja zaledij večjih mest in izseljevanja iz hribovitih ter obmejnih območij. Območja izseljevanja zajemajo že 40% državnega ozemlja, na njih prebivalstvo ne uspe več vzdrževati krajine, prihaja do zaraščanja.</p> <p>Brez izvedbe OP ROPI se bo trend nadaljeval.</p>
Narava in biotska raznovrstnost	NA-1	Ugodno stanje ogroženih vrst in habitatnih tipov, zaradi katerih so opredeljena območja varovanja narave	<ul style="list-style-type: none"> 286 območij Natura 2000 (260 pSCI, 26 SPA), 35,5% površine Slovenije – pretežno gozd, velik je delež brez vegetacije (pretežno stene), 9 % površin je nad gozdno mejo, pomemben je tudi delež travnišč. Zavarovana območja (po ZON): 25% skupne površine Natura 2000 območij. Območja se pretežno prekrivajo - 60 % pSCI znotraj SPA. 8.096 naravnih vrednot, od tega jih je državnega pomena 3.597 (44,4 %), lokalnega pomena pa 4.449 (55,6 %), 47,7 % površine Slovenije je določene kot ekološko pomembno območje.. <p>(vir podatkov: NPVO 2005 – 2012)</p> <p>Ni znano, v koliko primerih posegov v varovana območja so bili izvedeni izravnalni ukrepi.</p>	<p>Podatki so bili zbrani v okviru priprave strokovnih podlag za oblikovanje mreže območij Natura 2000. Vsa Natura območja so bila ob razglasitvi l. 2004 v ugodnem stanju. Vpostavlja se sistem za zagotavljanje teh podatkov, predvidoma bo vzpostavljen v 6 letih.</p> <p>Brez izvedbe OP ROPI se bo zmanjšal obseg posegov v naravo oz. bodo njihovi vplivi pogostejše zmanjšani tako z omilitvenimi kot z izravnalnimi ukrepi.</p>

Segment	Okoljski cilji	Stanje in kazalci stanja	Trendi in stanje brez izvedbe OP ROPI
NA-2	Ohranjena biotska raznovrstnost	Najvišji delež ogroženih živalskih in rastlinskih vrst: dvoživke, sesalci ptiči, 850 vrst ozkih endemitov, večinoma so vezani na podzemeljske habitatske tipe, alpinska in subalpinska travnišča ter skalovja in melišča. Habitatski tipi z večjim številom ogroženih vrst, ki so ogrožene zaradi izgube tega habitatskega tipa, pa so predvsem suha in vlažna travnišča, obalni in morski habitatski tipi ter stoječe in tekoče vode. (vir podatkov: NPVO 2005 – 2012)	S posegi v naravno okolje se zmanjšuje biotska pestrost. Omilitveni ukrepi posegov so vse ustrežnejši. Brez izvedbe OP ROPI zmanjševanje biotske pestrosti.
Tla/prst	Racionalna raba zemljišč	Ni znano, v koliko primerih posegov v varovana območja so bili izvedeni izravnalni ukrepi. <ul style="list-style-type: none">leta 2001: 63,3% gozdnatih površin, 30,5% vseh kmetijskih površin, 0,7% vodnih površin, 2,8% pozidanih površin, 1% cest, 0,1% železnic (vir podatkov: SURS)	Naraščanje gozdnih površin, zmanjševanje kmetijskih površin, povečanje pozidanih površin in cestnih površin (v primerjavi z letom 1993). Brez izvedbe OP ROPI zelo verjetno še vedno zmanjševanje kmetijskih površin na račun pozidanih površin.
	Preprečitev erozije in onesnaževanja tal	<ul style="list-style-type: none">leta 2004 je bila količina porabe gnojil v kmetijstvu 162.680 t,leta 2004 je bila količina pognojene površine 431.480 t (vir podatkov: SURS)Ni novejših podatkov o erozijskih žariščih.	Količina porabe gnojil v kmetijstvu se zmanjšuje, površina pognojene površine se zmanjšuje. Brez izvedbe OP ROPI bo stanje sledilo trendom.

14 Varstvena, varovana, zavarovana, degradirana območja

Varovanje območij v različne namene v Sloveniji opredeljujejo naslednji predpisi:

- Zakon o ohranjanju narave (Ur. l. RS, št. 96/04),
- Zakon o varstvu kulturne dediščine (Ur. l. RS, št. 7/99, 110/02, 126/03),
- Zakon o vodah (Ur. l. RS, št. 67/02, 110/02, 2/04),
- Zakon o gozdovih (Ur. l. RS, št. 30/1993, 13/1998 Odl. US: U-I-53/95, 24/1999 Skl. US: U-I-51/95, 56/1999, 67/2002, 110/2002),
- Zakon o kmetijskih zemljiščih (ZKZ-UPB1, Ur. l. RS, št. 55/03).
- Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Ur. l. RS št. 49/04, 110/04)

Ker je v Sloveniji veliko število takih območij (območja varovanja narave, varovanja vodnih virov, gozdovi s posebnim namenom, območja kulturne dediščine,...), prikaz vseh teh območij ni smiselno, kolikor je preglednost omogočala jih je nekaj prikazanih na kartah v prilogi.

14.1 Varovana območja (Zavarovana območja in območja Natura 2000)

Posebej so obdelana le varovana območja zaradi možnih velikih vplivov nanje in velikega obsega teh območij (pribl. 35% slovenskega ozemlja, načrtovano je povečanje deleža zavarovanih območij različnih kategorij za 5% površine Slovenije do leta 2008 oziroma za 10% površine Slovenije do leta 2014), predvsem pa zato, da se izpostavi, da bo za številne projekte v nadaljnjih fazah potreben dodaten postopek – presoja sprejemljivosti vplivov planov in posegov v naravo na varovana območja *Pravilnika o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja* (Ur. l. RS št. 130/04, 53/06). Med varovana območja uvrščamo zavarovana območja po Zakon o ohranjanju narave (krajinski, regijski parki,...) ter območja Natura 2000, kot so opredeljena v Uredbi o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000). V začetni fazi priprave okoljskega poročila namreč še ni bilo znano, ali bo treba opraviti tudi presojo sprejemljivosti.

Za ostale vrste varstvenih, zavarovanih, degradiranih območij (gozdovi s posebnim namenom, območja kulturne dediščine,...) posebne vrste presoje niso potrebne, ampak se vplive nanje presoja v okviru presoje vplivov na okolje in drugih uveljavljenih postopkov pri pridobivanju potrebnih dovoljenj. Opozoriti je treba, da je seznam projektov zaenkrat indikativen in da so projekti zaenkrat večinoma še zelo grobo umeščeni v prostor.

Varovanim območjem smiselno nameniti posebno pozornost zaradi določb *Pravilnika o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja* (Ur. l. RS št. 130/04, 53/06), ki pravi, da je za plan ali poseg v naravo, katerega izvedba bi sama po sebi ali v povezavi z drugimi plani ali posegi v naravo (kumulativni vplivi) lahko pomembno vplivala na varovana območja (zavarovana območja in Natura območja), treba izvesti presojo sprejemljivosti, s katero se ugotovijo pričakovani vplivi in presodi sprejemljivost njihove izvedbe na varstvene cilje varovanih območij in njihovo celovitost ter povezanost, vključno s povezanostjo evropskega ekološkega omrežja Natura 2000.

OP ROPI vsebuje zelo različne projekte, od katerih niso vsi še natančno opredeljeni in umeščeni v prostor. Pregled možnih vplivov na varovana območja je bil zato narejen na podlagi indikativnega seznama projektov. Pri tem smo privzeli, da bodo projekti razvojne prioritete Trajnostna raba energije umeščeni v poselitvena območja in zato ne bodo imeli vplivov na varovana območja. Na podlagi okvirne prostorske umestitve projektov z indikativnega seznama projektov je bil pripravljen seznam varovanih območij, na katera bo možen vpliv OP ROPI. Seznam varovanih območij je indikativen, saj izhaja iz prostorskih podatkov za posamezne projekte, ki so večinoma še okvirni in bodo natančneje definirani šele v nadaljnjih fazah priprave posameznega projekta.

Okvirni seznam varovanih območij, na katere je možen vpliv OP ROPI, je prikazan v spodnji tabeli. Pri vsaki prednostni usmeritvi je prikazano še vplivno območje posameznega projekta – gre za največje možno vplivno območje, določeno na podlagi razdalj območij daljinskega vpliva v Prilogi 2 Pravilnika o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja. Varstvenih ciljev varovanih območij, na katere je možen vpliv OP ROPI, nismo posebej navajali; za območja Nature 2000 so splošno določeni v Uredbi o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000), za zavarovana območja pa so določeni z akti o njihovi ustanovitvi (npr. Zakon o Triglavskem narodnem parku, Uredba o Krajinskem parku Sečoveljske soline,...).

Preglednica 8: Okvirni seznam varovanih območij, na katere je možen vpliv OP ROPI

Razv. prior.	Prednostna usmeritev, vplivno območje	Indikativni seznam velikih projektov	varovana območja v območju daljinskega vpliva predlaganega projekta
Železniška infrastruktura v okviru Kohezijskega sklada	Gradnja nove železniške povezave 500 m	Modernizacija obstoječe železniške proge Divača-Koper	Natura 2000 (pSCI) – Škocjanski zatok (SI30000252)
	Razširitev železniške povezave 250 m	Gradnja nove železniške povezave Divača-Koper	Natura 2000 (SPA) – Škocjanski zatok (SI5000008) Natura 2000 (pSCI) – Kras (SI30000276) Natura 2000 (SPA) – Kras (SI5000023)
	Gradnja spremljajoče železniške infrastrukture 100 m	Rekonstrukcija, elektrifikacija in nadgradnja proge Pragersko-Hodoš za 160 km/h	Predlagani Kraški regijski park
			Natura 2000 (pSCI) – Mura (SI3000215) Natura 2000 (pSCI) – Drava (SI3000220) Natura 2000 (SPA) – Mura (SI5000010) Natura 2000 (SPA) – Drava (SI5000011) Natura 2000 (pSCI) – Goričko (SI3000221) Krajinski park Goričko Predlagani Krajinski park Mura Natura 2000 (pSCI) – Rački ribniki – Požeg (SI30000257) Požeg – vodna akumulacija – ornitološki naravni spomenik Krajinski park Rački ribniki - Požeg Krajinski park Žabjek <i>Pripravlja se okoljsko poročilo</i>
		Uvedba sistema ETCS na slovenskem železniškem omrežju	ni vpliva na varovana območja
		Uvedba sistema GSM-R na slovenskem železniškem omrežju**	ni vpliva na varovana območja
		Modernizacija nivojskih prehodov in izvedba podhodov na postajah	ni vpliva na varovana območja, predvidoma so križanja izven varovanih območij
		Nadgradnja proge Celje – Pragersko - Šentilj za 160 km/h	Natura 2000 (pSCI) – Drava (SI3000220) Natura 2000 (SPA) – Drava (SI5000011)
		Uvedba daljinskega vodenja prometa na V. in X. koridorju	ni vpliva na varovana območja
	Gradnja drugega tira / Nova dvotirna proga Ljubljana-Jesenice/državna meja z Avstrijo	Natura 2000 (pSCI) – Sava-Medvode-Kresnice (SI30000262) Natura 2000 (pSCI) – Sora Škofja Loka – jez Goričane (SI30000155) Natura 2000 (pSCI) – Nakelska Sava (SI30000201) Natura 2000 (pSCI) – Breznica (SI30000107) Natura 2000 (pSCI) – Karavanke (SI30000285) Predlagani Karavanško-Kamniško-Savinjski regijski park Krajinski park Polhograjski dolomiti	

Razv. prior.	Prednostna usmeritev, vplivno območje	Indikativni seznam velikih projektov	varovana območja v območju daljinskega vpliva predlaganega projekta
		Gradnja drugega tira na progi Maribor-Šentilj/državna meja z Avstrijo	ni vpliva na varovana območja
Cestna, letališka in pomorska infrastruktura v okviru Kohezijskega sklada	Področje cest <i>Gradnja avtoceste 1000 m Gradnja glavne ceste 500 m</i>	Avtocesta A2; BIČ-HRASTJE: etapa Pluska-Ponikve * , etapa Ponikve-Hrastje*	Natura 2000 (pSCI) – Vrhtrebnje - Sv. Ana (SI3000057) <i>že izdelano Poročilo o vplivih na okolje</i>
		Avtocesta A5; BELTINCI-PINCE: Beltinci-Lendava*	Natura 2000 (SPA) – Mura (SI5000010) <i>že izdelano Poročilo o vplivih na okolje</i>
		Avtocesta A4; SLIVNICA-GRUŠKOVJE: Slivnica-Draženci	<i>že izdelano Poročilo o vplivih na okolje</i>
		Izgradnja izvennivojskih križanj (15) glavnih in regionalnih cest z železniškimi progami	lokacije niso znane, predvidoma so izven varovanih območij
		Avtocesta A4; SLIVNICA-GRUŠKOVJE: Draženci-Gruškovje	Natura 2000 (pSCI) – Haloze – vinorodne (SI30000117) Natura 2000 (pSCI) – Boč-Haloze-Dončka gora (SI30000118) <i>že izdelano Poročilo o vplivih na okolje za odsek MMP Gruškovje – meja z Republiko Hrvaško</i> <i>že izdelano Okoljsko poročilo za odsek Draženci – MMP Gruškovje</i>
	Področje pomorstva <i>Gradnja ali razširitev pristajališča ali privezov za ladje oz. čolne 50 m</i>	Razvoj pristaniške infrastrukture – gradnja operativnih obal	ni vpliva na varovana območja
	Področje letalstva <i>Gradnja ali rekonstrukcija letališča, ali prekvalifikacija letališča v letališče za mednarodni promet – 1000m pravokotno od koridorja vzletanja in 5000 m v smeri koridorja.</i>	izgradnja novega centra za vodenje in kontrolo zračnega prometa ter kontrolnega stolpa na letališču Ljubljana	ni vpliva na varovana območja
		posodobitev kontrolnih stolpov na letališčih Maribor, Portorož in Cerklje ob Krki	Natura 2000 (pSCI) – Med Strunjanom in Pacugom – klif (SI30000245) Natura 2000 (pSCI) – Kanal sv. Jerneja (SI30000239) Natura 2000 (pSCI) – Sečoveljske soline in estuarij Dragonje (SI30000240) Natura 2000 (pSCI) – Med Pacugom in Fieso - klif (SI30000246) Natura 2000 (SPA) – Sečoveljske soline (SI5000018)
		vzpostavitev letališkega informacijskega omrežja	ni vpliva na varovana območja
		izdelava projekta za vzpostavitev mreže heliportov (tudi za reševalne službe in izredne primere)	lokacije še niso znane

Razv. prior.	Prednostna usmeritev, vplivno območje	Indikativni seznam velikih projektov	varovana območja v območju daljinskega vpliva predlaganega projekta
		<p>posodobitev sekundarnega omrežja javnih letališč v Sloveniji</p>	<p>Krajinski park Polhograjski dolomiti Natura 2000 (pSCI) – Vrbinca (SI30000234) Natura 2000 (pSCI) – Krakovski gozd (SI3000051) Natura 2000 (SPA) – Krakovski gozd - Šentjernejsko polje (SI5000012) Natura 2000 (pSCI) – Temenica (SI3000049) Natura 2000 (pSCI) – Ajdovska planota (SI3000188) Natura 2000 (pSCI) – Krka (SI30000227) Natura 2000 (pSCI) – Javorniki-Snežnik (SI30000231) Natura 2000 (pSCI) – Notranjski trikotnik (SI30000232) Natura 2000 (SPA) – Nanoščica – porečje (SI5000017) Natura 2000 (SPA) – Snežnik-Pivka (SI5000002) Natura 2000 (SPA) – Trnovsko gozd – južni rob in Nanos(SI5000021) Natura 2000 (pSCI) – (SI3000255) Krajinski park Južni obronki Trnovskega gozda Triglavski narodni park – zunanje območje Krajinski park Kicar in ribniki v Podvincih Predlagani Krajinski park Krakovski gozd Predlagani Krajinski park zgornja Krka Predlagani Regijski park Snežnik Predlagani Karavanško-Kamniško-Savinjski regijski park Predlagani Regijski park Pohorje Predlagani Krajinski park Mura</p>
		<p>modernizacija, obnova in nadgradnja tehničnih sistemov za vodenje in kontrolo zračnega prometa</p>	<p>ni vpliva na varovana območja</p>
<p>Prometna infrastruktura v okviru ESRR</p>	<p>Področje cest Gradnja glavne ali regionalne ceste 500 m</p>	<p>Cestna povezava 3. razvojne osi: Avstrija do A1 Šentilj-Koper in A1 Šentilj-Koper do Novo mesto do Hrvaška</p> <p>Posodobitev cestne povezave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jeprca - Zminc – Želin*, • Želin - Peršeti - Kobarid – Robič, • Ljubljana - Škofljica - Kočevje • Šentjakob - Zidani most – Drnovo • Kranjska gora - Bovec, Hrušica - Rateče <p>Izgradnja kolesarskih povezav</p>	<p>Krajinski park Poljana Krajinski park Huda luknja – Paški Kozjak Krajinski park Ponikovski kras Natura 2000 (pSCI) – Ježevc (SI3000006) Natura 2000 (pSCI) – Huda luknja (SI3000224)</p> <p>ni vpliva na varovana območja, saj gre večinoma za rekonstrukcije in optimizacije obstoječih cest z zelo majhnimi posegi izven obstoječega cestnega telesa. Državne kolesarske povezave večinoma potekajo ob obstoječih cestah.</p>

Razv. prior.	Prednostna usmeritev, vplivno območje	Indikativni seznam velikih projektov	varovana območja v območju daljinskega vpliva predlaganega projekta
		Gradnja cestne navezave turističnega območja Bled - Južna obvoznica Bled	ni vpliva na varovana območja
	Področje javnega potniškega prometa	<ul style="list-style-type: none"> Dejavnosti, ki prispevajo k učinkovitejšemu javnemu potniškemu prometu v okvirih širših mestnih območij Izdelava in aplikacija projekta enotne vozovnice 	ni vpliva na varovana območja
	Področje letalstva	Investicije v vzpostavitev predpisanih standardov na mednarodnih letališčih	ni vpliva na varovana območja
Ravnanje s komunalnimi odpadki	Ravnanje z odpadki <i>Ureditev zbirnega mesta za odpadni material (smetišča, deponije) 500 m</i>	<ul style="list-style-type: none"> priprava 150-200 novih zbirnih centrov izgradnja petih regijskih centrov za ravnanje z odpadki (Notranjska, Istra in Kras, Gorenjska, Koroška, SV Slovenija, Ljubljana) tehnološka dopolnitev obstoječih regijskih centrov z napravami za obdelavo odpadkov pred odstranjevanjem in monitoring ter čiščenje izcednih voda izgradnja dveh termičnih objektov za energetska obdelavo oz. sežig preostanka odpadkov (Celje in osrednja Slovenija) sanacija 100 divjih odlagališč odpadkov 	lokacije večinoma še niso znane
Varstvo okolja – področje voda	Odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih vod <i>Za čistino napravo vplivno območje ni določeno, zato je uporabljeno vplivno območje za kanalizacijsko omrežje 50 m</i>	Odvajanje in čiščenje v porečju Srednje Save (Litija, Zagorje, Trbovlje, Hrastnik)	(3 delujoče čistilne naprave in 3 v načrtu, od katerih nobena ne leži na območju Nature 2000) ni vpliva na varovana območja
		Odvajanje in čiščenje odpadnih voda v porečju Savinje	Porečje Savinje (11 delujočih čistilnih naprav in 2 predvideni čistilni napravi, od tega 6 na območjih Nature 2000 in zavarovanih območjih) Natura 2000 (pSCI) – Kamniško-Savinjske Alpe (SI3000264) Natura 2000 (pSCI) – Menina (SI3000261) Krajinski park Logarska dolina Predlagani Karavanško-Kamniško-Savinjski regijski park Predlagani Krajinski park Menina
		Odvajanje in čiščenje odpadnih voda v porečju Krke: Porečje Krke	(12 delujočih čistilnih naprav, od tega 5 v območju Nature 2000) Natura 2000 (pSCI) – Krka (SI3000227)

Razv. prior.	Prednostna usmeritev, vplivno območje	Indikativni seznam velikih projektov	varovana območja v območju daljinskega vpliva predlaganega projekta
	Oskrba s pitno vodo <i>Postavitev in obratovanje vodnega zajetja, vodne črpalke 10 m</i>	celovito varovanje in urejanje oskrbe s pitno vodo Bele Krajine	Na območju Bele Krajine leži 11 črpališč, od tega 9 na območjih Nature 2000 ali zavarovanih območjih. Natura 2000 (pSCI) – Kočevsko (SI3000263) Natura 2000 (pSCI) – Stahovica – melišča (SI3000043) Natura 2000 (pSCI) – Metlika (SI3000063) Predlagani Regionalni park Kočevsko-Kolpa Krajski park Kolpa
		celovito varovanje in urejanje oskrbe s pitno vodo Pomurja	Na območju Pomurja leži 55 črpališč, od tega 21 na območjih Natura 2000 ali zavarovanih območjih. Natura 2000 (pSCI) – Mura (SI3000215) Natura 2000 (pSCI) – Goričko (SI3000221) Natura 2000 (SPA) – Mura (SI5000010) Natura 2000 (SPA) – Goričko (SI5000009) Krajski park Goričko Predlagani Krajski park Mura
		ureditev oskrbe s pitno vodo slovenske Istre in kraškega območja	Na območju Istre in Krasa ležita 2 črpališči, od tega nobeno na območju Nature 2000 ali zavarovanem območju. Predvideni zadrževalnik Padež: vplivno območje Regijskega parka Škocjanske jame Natura 2000 (pSCI) – Reka (SI3000223) <i>že izdelano Okoljsko poročilo za državni lokacijski načrt</i>
		celovito varovanje in urejanje oskrbe s pitno vodo Ptujkega polja	nimamo podatkov
		sezonsko zadrževanje voda za izboljšanje odtočnega režima na porečjih Soče, Save, Krke, Kolpe, Savinje, Ljubljani in za zmanjšanje vpliva klimatskih sprememb	nimamo podatkov
		celovita rešitev oskrbe s pitno vodo v SV Sloveniji	nimamo podatkov
Zmanjšanje škodljivega delovanja voda <i>Postavitev nasipov za zadrževanje visokih voda 2000m gorvodno Obstoječa območja poplavne varnosti</i>	zagotovitev poplavne varnosti na porečju Savinje	pSCI Savinja – Letuš (SI3000067) <i>Pripravlja se okoljsko poročilo</i>	
	zagotovitev poplavne varnosti na porečju Ljubljani	pSCI Ljubljansko barje (SI3000271*) pSCI Notranjski trikotnik (SI3000232*) SPA Ljubljansko barje (SI5000014) Predlagani Krajski park Ljubljansko barje	
	zagotovitev poplavne varnosti na porečju Srednje in Spodnje Save	nimamo podatkov	

Razv. prior.	Prednostna usmeritev, <i>vplivno območje</i>	Indikativni seznam velikih projektov	varovana območja v območju daljinskega vpliva predlaganega projekta
		rekonstrukcija visokovodnih nasipov ob Muri.	Natura 2000 (pSCI) – Mura (SI3000215) Natura 2000 (SPA) – Mura (SI5000010) Predlagani Krajski park Mura

Za odseke avtocest in hitrih cest z indikativnega seznama so bile v postopku priprave državnih lokacijskih načrtov že opravljene presoje vplivov na okolje, za nekatere pa tudi celovite presoje vplivov na okolje, vključno s presojo sprejemljivosti vplivov plana na varovana območja, kjer je bilo to zahtevano od uveljavitve Pravilnika o presoji sprejemljivosti. Tudi za nekatere druge projekte se že pripravljata ustrežna dokumentacija, predvsem okoljska poročila s presojami sprejemljivosti vplivov plana na varovana območja (npr. za posodobitev proge Pragersko – Hodoš, za poplavno varnost Savinje,...).

Iz tabele je razvidno, da bo največ projektov izvedenih na območju varovanih območij Mure, pa tudi na Goričkem (krajinski park, območja Natura 2000) in na območju varovanih območij Drave.

15 Stanje okolja v primeru, da se Operativni program ne izvede

Stanje okolja v primeru, da se Operativni program ne izvede, je prikazano v predhodni preglednici, ki prikazuje stanje, trende in stanje v primeru, da se OP ROPI ne izvede.

16 Pravni režimi na varovanih območjih

Pravni režimi v zavarovanih območjih so določeni z akti o njihovi ustanovitvi (npr. Zakon o Triglavskem narodnem parku, Uredba o Krajinskem parku Sečoveljske soline,...). Za območja Natura 2000 velja Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000). Pri pripravi planov in posegov v zavarovanih območjih in v območjih Natura 2000 je treba upoštevati Pravilnik o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (Ur. l. RS št. 130/04, 53/06) in pridobiti odločbo Ministrstva RS za okolje in prostor, ali je potrebno za projekt izvesti presojo sprejemljivosti.

Pravne režime na območjih varovanja narave urejajo naslednji predpisi, sprejeti na državnem nivoju:

- Zakon o ohranjanju narave /ZON-1-UPB/ (Ur.l. RS, št. 39/06)
- Zakon o Triglavskem narodnem parku /ZTNP/ (Ur.l. SRS, št. 17/1981 (18/1981 - popr.), 42/1986, RS, št. 8/1990, 35/2001)
- Zakon o regijskem parku Škocjanske jame /ZRPSJ/ (Ur.l. RS, št. 57/1996)
- Zakon o naravnem rezervatu Škocjanski zatok /ZNRŠZ/ (Ur.l. RS, št. 20/1998, 119/2002)
- Zakon o varstvu podzemnih jam /ZVPJ/ (Ur.l. RS, št. 2/2004)
- Uredba o ekološko pomembnih območjih (Ur.l. RS, št. 48/2004)
- Uredba o habitatnih tipih (Ur.l. RS, št. 112/2003)
- Uredba o koncesiji za rabo naravnih vrednot Postojnski jamski sistem in Predjamski jamski sistem (Ur.l. RS, št. 77/2002)
- Uredba o koncesiji za upravljanje Krajinskega parka Strunjan (Ur.l. RS, št. 114/2004, 96/2006)
- Uredba o Krajinskem parku Goričko (Ur.l. RS, št. 101/2003)
- Uredba o Krajinskem parku Kolpa (Ur.l. RS, št. 85/2006)
- Uredba o Krajinskem parku Sečoveljske soline (Ur.l. RS, št. 29/2001)
- Uredba o Krajinskem parku Strunjan (Ur.l. RS, št. 107/2004 (114/2004 - popr.), 83/2006)
- Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Ur.l. RS, št. 49/2004, 110/2004)
- Uredba o zavarovanih prosto živečih rastlinskih vrstah (Ur.l. RS, št. 46/2004, 110/2004)
- Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Ur.l. RS, št. 46/2004, 109/2004, 84/2005)
- Uredba o zvrsteh naravnih vrednot (Ur.l. RS, št. 52/2002, 67/2003)
- Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Ur.l. RS, št. 111/2004, 70/2006)

- Pravilnik o posegih v okolje, ki se izjemoma lahko dovolijo na vplivnem območju Regijskega parka Škocjanske jame (Ur.l. RS, št. 89/2003)
- Pravilnik o prepovedi vznemirjanja živali zavarovanih prosto živečih vrst ptic v naravnih skalnih apnenčastih stenah na območju Kraškega roba (Ur.l. RS, št. 5/2006)

Pravne režime na območjih, ki so zavarovana na lokalnem nivoju z občinskimi odloki, poleg predpisov na državnem nivoju urejajo številni občinski odloki o zavarovanju.

Pravne režime na območjih varovanja vodnih virov in morja urejajo naslednji predpisi, sprejeti na državnem nivoju:

- Zakon o vodah /ZV-1/ (Ur.l. RS, št. 67/2002)
- Zakon o razglasitvi zaščitne ekološke cone in epikontinentalnem pasu Republike Slovenije /ZRZECEP/ (Ur.l. RS, št. 93/2005)
- Odlok o območjih vodonosnikov in njihovih hidrografskih zaledij, ogroženih zaradi fitofarmaceutvskih sredstev (Ur.l. RS, št. 97/2002)
- Sklep o izvedbi ukrepov za odpravo posledic onesnaženja morja zaradi izlitja olj v koprskem tovornem pristanišču 16. junija 2005 (Ur.l. RS, št. 62/2005)
- Sklep o izvedbi ukrepov za odpravo posledic onesnaženja vodovarstvenega območja z nevarnimi snovmi v kraju Kužljevec v Občini Ivančna Gorica (Ur.l. RS, št. 91/2004)
- Uredba o območjih kopalnih voda ter o monitoringu kakovosti kopalnih voda (Ur.l. RS, št. 70/2003, 72/2004)
- Uredba o območju vodonosnika Ljubljanskega polja in njegovega hidrografskega zaledja, ogroženega zaradi fitofarmaceutvskih sredstev in lahkih kloriranih ogljikovodikov (Ur.l. RS, št. 102/2003, 120/2004, 7/2006)
- Uredba o programu ukrepov sanacije onesnaženja dela vodonosnika Ljubljanskega polja s trikloroetenom na vodovarstvenem območju vodarne Hrastje (Ur.l. RS, št. 64/2004)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Ljubljanskega polja (Ur.l. RS, št. 120/2004, 7/2006)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Selniška dobrava (Ur.l. RS, št. 72/2006)
- Pravilnik o določitvi delov morja, kjer je kakovost vode primerna za življenje in rast morskih školjk in morskih polžev (Ur.l. RS, št. 106/2004)
- Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Ur.l. RS, št. 64/2004, 5/2006).

Področje varovanja gozdov (varovalni gozdovi, gozdovi s posebnim namenom,...) ureja Zakon o gozdovih /ZG/ (Ur.l. RS, št. 30/1993).

Pravne režime na območjih varstva kulturne dediščine urejajo Zakon o varstvu kulturne dediščine (Ur.l. RS, št. 7/99, 110/02, 126/03), strokovne zasnove za varstvo kulturne dediščine in akti o razglasitvi kulturnih spomenikov.

OKOLJSKI CILJI PROGRAMA, MERILA IN METODE VREDNOTENJA

17 Okoljski cilji programa

OP ROPI ima definirane cilje programa in cilje posameznih razvojnih prioritet in prednostnih usmeritev, ki so zaradi narave programa v prvi vrsti usmerjene v varstvo okolja. Kohezijski sklad je namreč po Uredbi Sveta (ES) št. 1084/2006 z dne 11. julija 2006 o ustanovitvi Kohezijskega sklada in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1164/94 namenjen financiranju naslednjih področij (2. čl.):

- vseevropska prometna omrežja, zlasti prednostni projekti skupnega interesa, kakor so opredeljeni v Odločbi (ES) št. 1692/96/ES;
- okolje v sklopu prednostnih nalog okoljevarstvene politike Skupnosti na podlagi okoljske politike in okoljskega akcijskega programa – tudi na področjih, povezanih s trajnostnim razvojem, ki so v očitno korist okolju, in sicer:
 - na področju učinkovite rabe energije in obnovljive energije,
 - v prometnem sektorju izven vseevropskih omrežij pa na področjih:
 - železniškega, rečnega in morskega prometa,
 - intermodalnih prometnih sistemov in njihove medobratovalnosti,
 - upravljanja cestnega, morskega in zračnega prometa,
 - čistega mestnega prometa in
 - javnega prevoza.

Okoljske cilje programa smo določili tako, da smo čim bolj zajeli cilje razvojnih prioritet in usmeritev, usmerjene v varstvo okolja. Cilji razvojnih prioritet in usmeritev OP ROPI so pogosto pravzaprav aktivnosti za doseganje ciljev, kar smo uporabili kot usmeritev za določitev okoljskih ciljev OP ROPI. Nekatere okoljske cilje – za tiste segmente okolja, ki niso zajeti v področjih pomoči iz Kohezijskega sklada - smo določili na podlagi strateških dokumentov države in Evropske unije, kot je opisano v poglavju o metodologiji, nekatere pa tudi na podlagi dosedanjih izkušenj. Okoljske cilje programa smo nato primerjali z okoljskimi cilji različnih dokumentov. Na podlagi izbranih okoljskih ciljev in podatkov o stanju okolja smo določili tudi ustrezne kazalnike.

Pri analizi stanja okolja je določeno težavo predstavljala različna kakovost in natančnost podatkov (npr. v različnih državnih dokumentih, ki so javno dostopni, se včasih razlikujejo isti podatki - podatki za določeno količino za isto leto). Nekateri podatki so težje dostopni, zato jih je bilo treba pridobiti neposredno pri pristojnih inštitucijah. Nekatere podatke se le občasno spremlja ali pa se jih spremlja oz. vrednoti vsakič na drug način (npr. z različnimi merskimi enotami, časovnimi intervali ipd.), tako da je nemogoče zabeležiti trende.

Pomanjkanje podatkov glede na potrebe vrednotenja in spremljanja vplivov OP ROPI in drugih programov oz. planov na okolje nakazuje, katere podatke bi bilo smiselno spremljati v prihodnje in kako.

Seznam okoljskih ciljev in kazalnikov je podan v spodnji preglednici.

Preglednica 9: Okoljski cilji OP ROPI in kazalniki zanje

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Okoljski cilji dokumentov, s katerimi so usklajeni okoljski cilji programa	Kazalniki	Cilji Operativnega programa, usmerjeni v varstvo okolja	Komentar
Kakovost zraka in podnebne spremembe	ZR-1	Zmanjšane emisije toplogrednih plinov	Zmanjšanje emisij toplogrednih plinov za 8% v obdobju 2008-2012 glede na leto 1986 (<i>ReNPVO</i>) (<i>Operativni program zmanjševanja emisij toplogrednih plinov</i>)	emisije toplogrednih plinov (CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O, HFC, PFC), emisije CO ₂ /prebivalca	podpreti in razviti različne možnosti mobilnosti prebivalstva in oskrbe gospodarstva s poudarkom na trajnostni mobilnosti	Okoljski cilji OP ROPI želijo doseči izboljšanje kakovosti zraka in zmanjšanje emisij TGP in onesnaževal v zrak. To bo doseženo z razvojem različnih možnosti mobilnosti s poudarkom na trajnostni mobilnosti (raba prometnih sredstev, ki so manj škodljiva za okolje, prenos tovornega prometa na železnico), s trajnostno rabo energije (URE, OVE) in z zmanjšanjem emisije TGP iz odlagališč odpadkov. Okoljski cilji OP ROPI so skladni s cilji Nacionalnega programa varstva okolja 2005 – 2012 ter nekaterih operativnih programov in bodo prispevali k uresničevanju le-teh.
	ZR-2	Zmanjšane emisijske in imisijske vrednosti onesnaževal (NO _x , SO ₂ , PM ₁₀ , NO ₂ , Pb, CO, benzen, ozon, HOS, NH ₃)	Doseganje mejnih oziroma ciljnih vrednosti po območjih za: NO _x do leta 2010, SO ₂ in PM ₁₀ do leta 2005, NO ₂ in Pb do leta 2010 CO do leta 2005, benzen in ozon do leta 2010 (<i>Operativni program doseganja nacionalnih zgornjih mej emisij onesnaževal zunanjega zraka</i>)	emisije NO _x , SO ₂ , PM ₁₀ , NO ₂ , Pb, CO, benzena, ozona	varovanje okolja s poudarkom na zmanjšanju emisij toplogrednih plinov	
			Zmanjšanje nacionalnih emisij za SO ₂ , NO _x , HOS in NH ₃ do leta 2010 (<i>ReNPVO</i>)	emisije SO ₂ , NO _x , in HOS in NH ₃	ravnanje s komunalnimi odpadki: zmanjšati potencial nastajanja in emisij toplogrednih plinov za 1162 kt CO ₂ ekvivalentov do leta 2012	

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Okoljski cilji dokumentov, s katerimi so usklajeni okoljski cilji programa	Kazalniki	Cilji Operativnega programa, usmerjeni v varstvo okolja	Komentar
Energija	EN-1	Povečana energetska učinkovitost na vseh področjih rabe energije	Povečevanje energetske učinkovitosti na vseh področjih rabe energije (<i>ReNEP</i>)	energetska intenzivnost - celotna poraba energije na enoto BDP (toe/mio EUR 2000) ali celotna poraba energije na prebivalca, količina porabljenih fosilnih goriv za motorna vozila na prebivalca % kogeneracije električne energije in toplote v celotni proizvodnji elektrike	povečanje zanesljivosti oskrbe z energijo, varovanje okolja s poudarkom na zmanjšanju emisij toplogrednih plinov, tehnološki razvoj na področju gradbenih in drugih materialov, stavbnega pohištva, inštalacij (ogrevanje, prezračevanje, klimatizacija), poligeneracije, informacijskih tehnologij, itd.	Okoljski cilji OP ROPI želijo izboljšati energetske učinkovitost na vseh področjih rabe energije ter spodbuditi rabo obnovljivih virov energije. Tako naj bi spodbudili bolj trajnostno rabo naravnih virov in obenem zmanjšali emisije v zrak. Okoljski cilji OP ROPI so skladni s cilji Nacionalnega energetskega programa in bodo prispevali k uresničevanju le-teh.
	EN-2	Povečana raba OVE	Povečanje rabe OVE (<i>ReNEP</i>)	% porabe električne energije iz OVE v strukturi porabljene električne energije, % proizvodnje el. energije iz vseh OVE v celotni proizvodnji el. energije		

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Okoljski cilji dokumentov, s katerimi so usklajeni okoljski cilji programa	Kazalniki	Cilji Operativnega programa, usmerjeni v varstvo okolja	Komentar
Vode	VO-1	Dobro stanje voda do leta 2015	Dobro stanje voda do leta 2015 (<i>ReNPVO</i>)	fizikalno in kemijsko stanje vode, tudi glede na Uredbo o kakovosti površinskih voda za življenje sladkovodnih vrst rib (Ur.l.RS 46/02) in kakovost voda glede na Uredbo o kakovosti vode za življenje in rast morskih školjk in morskih polžev (Ur.l.RS 46/02). kakovost kopalnih voda, število območij kopalnih voda	- zagotovitev dobrega kemijskega stanja voda na celotnem območju Slovenije do leta 2015 -zmanjšanje onesnaževanja voda zaradi odvajanja neprečiščenih odpadnih komunalnih vod od leta 2004 do leta 2015 za 1,5 MIO PE - zagotoviti ukrepe za preprečitev onesnaženj voda, vodnih ekosistemov in tal na poplavnih območjih	Okoljski cilji OP ROPI želijo zagotoviti dobro stanje voda v Sloveniji. To naj bi dosegli med drugim z doslednim urejanjem odvajanja in čiščenja odpadnih komunalnih vod, nadzorom čiščenja in odvajanja in monitoringom kakovosti voda. Okoljski cilji OP ROPI so skladni s cilji Nacionalnega programa varstva okolja in bodo prispevali k uresničevanju le-teh.
	VO-2	Ohranjena kakovost in količine vode v posameznih vodnih telesih, ki se odvzema za javno oskrbo s pitno vodo	Preprečevanje onesnaževanja oz. obremenjevanja, ki bi lahko vplivalo na zdravstveno ustreznost ali količinsko stanje vodnega telesa ali njegovega dela, ki se uporablja za odzem ali je namenjeno za javno oskrbo s pitno vodo ali za proizvodnjo pijač (<i>ReNPVO</i>)	kakovost pitne vode kakovost podzemne vode	- zagotovitev večje dostopnosti podpornih storitev in zagotovitev zdrave pitne vode na območjih z veliko možnostjo razvoja in sicer z naslednjimi investicijskimi ukrepi: Aktivna zaščita zajetij pitne vode pred onesnaženimi vodami - opremljenost 95% vseh aglomeracij z objekti in napravami za odvajanje in čiščenje v skladu s predpisi - zagotoviti ukrepe za preprečitev onesnaženj voda, vodnih ekosistemov in tal na poplavnih območjih	Okoljski cilji OP ROPI želijo zagotoviti kakovost vodnih virov. To bo doseženo z zagotovitvijo aktivne zaščite zajetij pitne vode pred onesnaženimi vodami, pa tudi z ureditvijo odvajanja in čiščenja odpadnih komunalnih vod, pa tudi nadzorom čiščenja in odvajanja in monitoringom kakovosti voda. Okoljski cilji OP ROPI so skladni s cilji Nacionalnega programa varstva okolja in bodo prispevali k uresničevanju le-teh.

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Okoljski cilji dokumentov, s katerimi so usklajeni okoljski cilji programa	Kazalniki	Cilji Operativnega programa, usmerjeni v varstvo okolja	Komentar
			Zagotavljanje vodnih količin za vodooskrbo prebivalcev s pitno vodo (<i>ReNPV/O</i>)	količina letno načrpane talne in površinske vode, poraba vode na prebivalca razpoložljivost pitne vode preko celega leta	- zagotovitev večje dostopnosti podpornih storitev in zagotovitev zdrave pitne vode na območjih z veliko možnostjo razvoja in sicer z naslednjimi investicijskimi ukrepi: a.Povezovanje vodovodnih sistemov na večje skupne vodne vire (Pomurski vodovod, Bela Krajina in drugi); b.Zagotovitev rezervnih vodnih virov na večjih vodovodnih sistemih (predvidoma tistih, ki oskrbujejo več kot 50.000 prebivalcev in povezave); c.Sanacija nezadostnih vodnih virov (količina – zlasti obala), zadrževanje voda ter rehabilitacija magistrálnih vodovodov	Okoljski cilji OP ROPI želijo zagotoviti kakovostno oskrbo s pitno vodo. To bo doseženo z ureditvijo rezervnih vodnih virov, sanacijo nezadostnih vodnih virov, povezovanjem vodovodnih sistemov in sanacijo vodovodnega omrežja. Okoljski cilji OP ROPI so skladni s cilji Nacionalnega programa varstva okolja in bodo prispevali k uresničevanju le-teh.
	VO-3	Izboljšano količinsko in hidromorfološko stanje površinskih vodnih teles	Izboljšanje razpoložljivosti vodnih količin za stanje voda in pripadajočih ekosistemov (<i>ReNPV/O</i>) Izboljšanje hidromorfoloških značilnosti površinskih vodnih teles	Razpoložljivost vode v vodotokih preko celega leta (Qes) sprememba kategorizacije površinskih vodnih teles po morfološkem značaju		Okoljski cilji OP ROPI želijo zagotoviti kakovostno hidromorfološko stanje površinskih vodnih teles ter zagotoviti dovoljšnje količine voda. Okoljski cilji OP ROPI so skladni s cilji Nacionalnega programa varstva okolja in bodo prispevali k uresničevanju le-teh.
	VO-4	Ohranjeno morsko okolje	Zaščita in ohranjanje morskega okolja (<i>ReNPV/O</i>)	trofični indeks, delež odvzetih vzorcev, ki so zadovoljivi (kakovost morske vode), število cvetenj morja	zmanjšanje onesnaževanja voda zaradi odvajanja neprečiščenih odpadnih komunalnih vod od leta 2004 do leta 2015 za 1,5 MIO PE	Okoljski cilji OP ROPI želijo ohraniti kakovostno morsko okolje. Okoljski cilji OP ROPI so skladni s cilji Nacionalnega programa varstva okolja in bodo prispevali k uresničevanju le-teh.

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Okoljski cilji dokumentov, s katerimi so usklajeni okoljski cilji programa	Kazalniki	Cilji Operativnega programa, usmerjeni v varstvo okolja	Komentar
	VO-5	Ustrežno zbiranje, odvajanje in čiščenje odpadnih voda	Zagotavljanje ustreznega zbiranja, odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda <i>(Operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode za obdobje od 2005 do 2017 s poudarkom na ukrepih programa, ki bodo izvedeni do 31. decembra 2006)</i>	Količina in delež prečiščene odpadne vode na 2. in 3. stopnji čiščenja investicije v kanalizacijsko omrežje in ČN	zmanjšanje onesnaževanja voda zaradi odvajanja neprečiščenih odpadnih komunalnih vod od leta 2004 do leta 2015 za 1,5 MIO PE	Okoljski cilji OP ROPI želijo zagotoviti ustrezno zbiranje, odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih voda. To bo doseženo z ureditvijo odvajanja in čiščenja odpadnih komunalnih vod. Okoljski cilji OP ROPI so skladni s cilji Nacionalnega programa varstva okolja in bodo prispevali k uresničevanju le-teh.
	VO-6	Zmanjšana ogroženost pred poplavami	Zmanjšanje ogroženosti pred poplavami <i>(ReNPV/O)</i>	število poplav na urbaniziranih območjih, ocenjena škoda po vzrokih nesreče, število ukrepov za zagotavljanje poplavne varnosti	- prilagojena raba prostora na poplavnih območjih - gradnja protipoplavnih objektov, omejena na varovanje življenj in pomembnejših materialnih dobrin, pri čemer je potrebno upoštevati tudi varstvo narave in krajine, - zagotoviti ukrepe za preprečitev onesnaženj voda, vodnih ekosistemov in tal na poplavnih območjih - zagotovitev večje dostopnosti podpornih storitev in zagotovitev zdrave pitne vode na območjih z veliko možnostjo razvoja in sicer z naslednjimi investicijskimi ukrepi: zmanjšanje poplavne ogroženosti urbaniziranih površin	Okoljski cilji OP ROPI želijo zmanjšati ogroženost pred poplavami. To bo doseženo z zagotovitvijo prilagojene rabe prostora na poplavnih območjih in gradnjo protipoplavnih objektov. Okoljski cilji OP ROPI so skladni s cilji Nacionalnega programa varstva okolja in bodo prispevali k uresničevanju le-teh.

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Okoljski cilji dokumentov, s katerimi so usklajeni okoljski cilji programa	Kazalniki	Cilji Operativnega programa, usmerjeni v varstvo okolja	Komentar
Prebivalstvo in zdrave	PR-1	Zagotovljeno zdrave ljudi in kakovosti življenja	(<i>Evropski akcijski načrt za okolje in zdravje 2004 – 2010, COM(2004) 416 final</i>)	škoda zaradi ekoloških nesreč, število smrti zaradi prometnih nesreč; letna količina proizvedenih nevarnih odpadkov, število priključkov na javno vodovodno omrežje, število priključkov na kanalizacijsko omrežje, površina zavarovanih območij število bolnikov s kroničnimi obolenji, število dni bolniških odsotnosti	izboljšanje bivalnega udobja in delovnih pogojev državljanov in državljanov, znižanje stroškov za zdravstvo itd. (trajnostna raba energije)	Okoljski cilji OP ROPI želijo zagotoviti kakovostno življenjsko okolje in zdravje ljudi. V to so usmerjeni tudi številni cilji OP ROPI, npr. na področju trajnostne rabe energije, zagotavljanja trajnostne mobilnosti, oskrbe s pitno vodo, odvajanja in čiščenja odpadnih vod ter ravnanja z odpadki. Okoljski cilji OP ROPI so skladni s cilji Nacionalnega programa varstva okolja ter z Resolucijo o prometni politiki Republike Slovenije in bodo prispevali k uresničevanju le-teh.
	PR-2	Večja prometna varnost	Povečanje prometne varnosti in varovanja (RePPRS)	število nesreč v vseh vrstah prometa	podpreti in razviti različne možnosti mobilnosti prebivalstva in oskrbe gospodarstva s poudarkom na trajnostni mobilnosti	
	PR-3	Uporaba prometnih sredstev, ki so manj škodljiva za okolje	Povečanje obsega in kakovosti javnega potniškega cestnega in železniškega prometa (RePPRS) Prenos blaga v tranzitu na železnico (RePPRS)	število uporabnikov javnih prevoznih sredstev povprečen čas zamud število potnikov v javnem potniškem prometu delež tovarnega prometa v železniškem in cestnem prometu		
	PR-4	Hrup na sprejemljivi ravni	Zagotavljanje hrupa na sprejemljivi ravni (ReNPL/O)	delež prebivalcev, ki jih moti posamezna vrsta hrupa		

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Okoljski cilji dokumentov, s katerimi so usklajeni okoljski cilji programa	Kazalniki	Cilji Operativnega programa, usmerjeni v varstvo okolja	Komentar
Odpadki	OD-1	Zmanjšane količine odloženih odpadkov	Zmanjšati količine odloženih odpadkov za pribl. 20% glede na l. 2000 do l. 2010 in za pribl. 50% do 2050 (ReNPVO) <i>(Operativni program odstranjevanja odpadkov s ciljem zmanjšanja količin odloženih biorazgradljivih odpadkov za obdobje do konca leta 2008)</i>	količina odloženih odpadkov na komunalnih odlagališčih odpadkov količina ločeno zbranih nevarnih odpadkov v gospodinjstvih	v postopke pred odstranjevanjem odpadkov usmeriti vsaj 55 % ali več od nastalih količin komunalnih odpadkov in jih (v neto iznosu) snovno izrabiti vsaj 42 % ali več, izločiti vse kuhinjske odpadke in jih biološko predelati, obdelati vse preostanke odpadkov tako, da vsebnost skupnega organskega ogljika (TOC) ne bo presežala 5 %, termično obdelati preostanke odpadkov, kjer mejne vrednosti 5 % TOC z drugimi postopki ni mogoče doseči in tiste organske odpadke pri katerih je taka obdelava nujna, zmanjšati količine odloženih biološko razgradljivih odpadkov od 47 % v strukturi odloženih odpadkov na 16% do leta 2013-2015 zmanjšati potencial nastajanja in emisij toplogrednih plinov za 1162 kt CO2 ekvivalentov do 2012.	Okoljski cilji OP ROPI želijo zmanjšati količine odloženih odpadkov. V to so usmerjeni tudi cilji OP ROPI s področja ravnanja z odpadki, vendar so usmerjeni v ločeno zbiranje, recikliranje, energetska izrabo odpadkov in kompostiranje, ne pa tudi v zmanjšanje nastajanja odpadkov. Okoljski cilji OP ROPI so skladni s cilji Šestega okoljskega akcijskega programa Skupnosti, Nacionalnega programa varstva okolja ter navedenim Operativnim programom in bodo prispevali k uresničevanju le-teh.
			Preprečevanje nastajanja odpadkov (<i>Šesti okoljski akcijski program Skupnosti</i>)	nastali komunalni odpadki letno		

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Okoljski cilji dokumentov, s katerimi so usklajeni okoljski cilji programa	Kazalniki	Cilji Operativnega programa, usmerjeni v varstvo okolja	Komentar
Kulturna dediščina	KD-1	Ohranjene lastnosti, povečana dostopnost in prezentiranost objektov in območij kulturne dediščine ter preprečevanje njene ogroženosti	Ohranitev lastnosti objektov in območij kulturne dediščine ter preprečevanje njene ogroženosti (<i>Zakon o varstvu kulturne dediščine, Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o varstvu arheološke dediščine, Konvencija o varstvu stavbne dediščine Evrope, Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o krajine</i>)	prisotnost območij in objektov kulturne dediščine Nova odkrita arheološke dediščine sprememba stopnje ogroženosti kulturne dediščine		Okoljski cilji OP ROPI želijo ohraniti lastnosti objektov in območij kulturne dediščine, vključno z arheološko dediščino, poleg tega pa izboljšati njeno dostopnost in prezentiranost, da bi tako povečali njen identifikacijski in vzgojni potencial – skratka da bi z ohranjanjem pridobila tudi na uporabnosti in pomenu. Okoljski cilji OP ROPI so skladni z Zakonom o varstvu kulturne dediščine, Zakonom o ratifikaciji Evropske konvencije o varstvu arheološke dediščine in Resolucijo o nacionalnem programu za kulturo in in bodo prispevali k uresničevanju le-teh.
			Vključevanje kulturne dediščine v sodobno življenje in razvoj, izboljšanje dostopnosti dediščine in povečanje njenega identifikacijskega in vzgojnega potenciala (<i>Resolucija o nacionalnem programu za kulturo</i>)	število investicij v ohranjanje kulturne dediščine, stroški investicij število obiskovalcev objektov kulturne dediščine dohodek od dejavnosti v objektih in območjih kulturne dediščine		
Krajina in vidna kakovost okolja	KR-1	Ohranjene prvine, ki prispevajo k prepoznavnosti kulturnih in naravnih krajin	Ohranjanje prvin, ki prispevajo k prepoznavnosti kulturnih in naravnih krajin in območij nacionalne prepoznavnosti z vidika kulturnega in simbolnega pomena krajine ter naravnih kakovosti krajine (<i>Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o krajini, Strategija prostorskega razvoja Slovenije</i>)	Ohranjena območja nacionalne prepoznavnosti		Okoljski cilji OP ROPI želijo ohraniti značilnosti kulturne krajine in njeno prepoznavnost. Okoljski cilji OP ROPI so skladni s cilji Strategije prostorskega razvoja Slovenije in bodo prispevali k uresničevanju le-teh.

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Okoljski cilji dokumentov, s katerimi so usklajeni okoljski cilji programa	Kazalniki	Cilji Operativnega programa, usmerjeni v varstvo okolja	Komentar
Narava in biotska raznovrstnost	NA-1	Ugodno stanje ogroženih vrst in habitatnih tipov, zaradi katerih so opredeljena območja varovanja narave	Ohranitev ekosistemov skozi ohranjanje ugodnega stanja habitatnih tipov Ohranitev ugodnega stanja vseh domorodnih živalskih in rastlinskih vrst. (<i>Strategija ohranjanja biotske raznovrstnosti</i>)	delež zavarovanih vrst in habitatnih tipov v ugodnem stanju (EPO, Natura 2000, zavarovana območja, Ramsarske lokalitete, naravne vrednote)		Okoljski cilji OP ROPI želijo zagotoviti ohranitev ogroženih vrst in habitatnih tipov ob izvajanju programa. Okoljski cilji OP ROPI so skladni s cilji Strategije ohranjanja biotske raznovrstnosti in bodo prispevali k uresničevanju le-teh.
	NA-2	Ohranjena biotska raznovrstnost	Ohranjanje biotske raznovrstnosti ter sonaravno poseganje v naravo (<i>ReNPL/O</i>)	biotsko pestre površine v GERK-u (izračun površin voda, ekstenzivnih travnikov, trstišč, bartij, gozda), število izravnalnih ukrepov število povozov divjadi		Okoljski cilji OP ROPI želijo zagotoviti ohranitev biotkse raznovrstnosti ob izvajanju programa. Okoljski cilji OP ROPI so skladni s cilji Nacionalnega programa varstva okolja in bodo prispevali k uresničevanju le-teh.
Tla/prst	TL-1	Racionalna raba zemljišč	Racionalna raba zemljišč (<i>ReNPL/O</i>)	delež/velikost zemljišč, ki bodo spremenila namembnost		Okoljski cilji OP ROPI želijo zagotoviti racionalno rabo zemljišč ob izvedbi programa, vključno z varstvom kmetijskih zemljišč.
			Varstvo kmetijskih zemljišč (<i>Zakon o kmetijskih zemljiščih</i>)	delež/velikost kmetijskih zemljišč, ki bodo spremenila namembnost ali kategorijo delež ireverzibilne spremembe namenske rabe prostora, namenjene kmetijski dejavnosti		Okoljski cilji OP ROPI so skladni s cilji Nacionalnega programa varstva okolja in bodo prispevali k uresničevanju le-teh.

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Okoljski cilji dokumentov, s katerimi so usklajeni okoljski cilji programa	Kazalniki	Cilji Operativnega programa, usmerjeni v varstvo okolja	Komentar
	TL-2	Preprečitev erozije in onesnaževanja tal	Varovanje tal pred erozijo in onesnaževanjem <i>(Šesti okoljski akcijski program Skupnosti)</i>	število erozijskih žarišč delež onesnaženih tal		Okoljski cilji OP ROPI želijo preprečiti nastanek erozijskih žarišč in onesnaževanje tal. Okoljski cilji OP ROPI so skladni s cilji Šestega okoljskega akcijskega programa Skupnosti in bodo prispevali k uresničevanju le-teh.

18 Ključni okoljski problemi

Ključne okoljske probleme smo določili glede na analizo stanja okolja, trende in prednostne usmeritve Operativnega programa. Pri tem smo se osredotočili na tiste elemente okolja, na katere bo OP ROPI imel največji vpliv in pri katerih tudi trendi brez izvedbe OP ROPI kažejo na slabšanje stanja. Ključni okoljski problemi so:

- **kakovost zraka**, k čemur prispeva tudi naglo povečevanje cestnega prometa (tako tranzit kot dnevne migracije) ter intenzivna, neučinkovita raba energije,
- **kakovost in izdatnost voda**, še posebej vodnih virov zaradi pomanjkljivega odvajanja in čiščenja odpadnih vod, posegov v območja vodonosnikov in vodotokov in neracionalne rabe vodnih virov,
- **intenzivna raba prostora** in s tem povezano povečevanje tveganj za vodne vire, posegi v naravo ter ohranjanje tal, neprimerno širjenje poselitve in spremljajoče infrastrukture, ki vplivata na identiteto prostora,
- **kopičenje komunalnih odpadkov** zaradi naraščanja nastajanja odpadkov in neučinkovitega sistema ravnanja z odpadki (pomanjkanje urejenega deponijskega prostora, majhen delež ločeno zbranih odpadkov,...),
- **tveganje za zdravje prebivalstva** ostaja enako ali se povečuje..

19 Merila in metode vrednotenja

Vplive smo vrednotili na ravni razvojnih prioritet in prednostnih usmeritev na podlagi dejavnosti, ki so predvidene za posamezno prednostno usmeritev. Obravnavali smo naslednje elemente okolja oz. segmente, za katere smo tudi določili okoljske cilje programa:

- Kakovost zraka in podnebne spremembe,
- Energija,
- Vode,
- Prebivalstvo in zdravje,
- Odpadki,
- Kulturna dediščina,
- Krajina in vidna kakovost okolja,
- Narava in biotska raznovrstnost,
- Tla.

V OP ROPI so nekatere prednostne usmeritve dokaj dobro definirane, saj imajo že oblikovan indikativni seznam velikih projektov, pri Strategiji področja prometa so ti tudi že dokaj natančno umeščeni v prostor. Nekatere prednostne usmeritve pa zajemajo zelo različne dejavnosti, ki so v Operativnem programu zelo široko definirane (npr. razvojna prioriteta Trajnostna raba energije), zato smo možne vplive ovrednotili na podlagi predvidevanja, kakšne bodo dejavnosti in aktivnosti v njihovem okviru in kje bodo locirane. Tako v nekaterih primerih vrednotenje temelji na določenih predpostavkah (npr. da gre za novogradnje,...), ki temeljijo na predhodnih izkušnjah glede vplivov dejavnosti na okolje. V takih primerih smo navedli, za katere primere dejavnosti in lokacij, ki imajo vplive na okolje smo podali oceno (primer: v primeru gradnje na območju vodonosnika so možni vplivi na zaloge pitne vode). Merilo vpliva posamezne prednostne usmeritve na okoljske cilje je torej temeljilo na možnosti, da bo v okviru te usmeritve podprta in izvedena neka dejavnost z vplivom na okolje, značilnostih njenih vplivov in ocenjeni jakosti in obsegu vpliva na okolje.

Preglednica 10: pregled načina ocenjevanja glede na nivo natančnosti prednostnih usmeritev OP ROPI

Nivo natančnosti	Ocenjevanje vplivov	Zanesljivost ocene	Izhodišča za omilitvene ukrepe
jasno opredeljeni in umeščeni indikativni projekti prednostne usmeritve	Ocenjujemo lahko glede na značilnosti indikativnih projektov in kakšen je njihov skupni vpliv, tudi glede na lokacije	visoka	lahko dokaj natančni, predvsem glede načina in procesa izvedbe
opredeljeni indikativni projekti, a ne za vse dejavnosti in niso še umeščeni v prostor	V grobem lahko ocenjujemo glede na značilnosti indikativnih projektov in kakšen je njihov skupni vpliv	srednja, nimamo prostorske dimenzije in zato ne moremo vrednotiti, ali vpliva na občutljiva oz. varovana območja	splošnejši, lahko so priporočila oz. pogoji za umeščanje v prostor
opredeljene so samo predvidene dejavnosti	Izhajamo iz predpostavk, kakšne vrste projektov bodo izvedene v okviru določenih dejavnosti	nizka, zaradi predpostavk je negotovost ocene precejšnja in je torej treba navesti, na čem je temeljila	zelo splošni, lahko so priporočila oz. pogoji za umeščanje v prostor ter kriteriji za izbor projekta

Oblikovali smo matriko vrednotenja, v kateri smo za vsako prednostno usmeritev opisali njen vpliv na posamezen okoljski cilj, ga ovrednotili po vrstah vplivov in podali predlog omilitvenih ukrepov. Matrika vrednotenja je služila za hiter pregled vplivov na okolje.

Vsebinsko smo največ pozornosti posvetili vplivom na tiste elemente okolja, za katere je analiza stanja in trendov pokazala, da se njihovo stanje slabša.

V okviru vsake prioritete so podani zelo raznoliki indikativni projekti – bodi si vsebinsko bodisi prostorsko, zato se je metodologija z lestvico vrednotenja od A do E izkazala za neustrezno in smo vplive raje podali opisno.

Merila za izbor projektov ter sistem spremljanja in poročanja o izvajanju OP ROPI še niso znani, zato vpliva Operativnega programa na tem nivoju nismo vrednotili. Operativni program se bo izvajal s sofinanciranjem projektov, zato bodo predlagani omilitveni ukrepi pravzaprav vključeni v merila za izbor projektov.

Posebno pozornost smo posvetili **kumulativnim vplivom**. Kumulativne vplive smo vrednotili za vsak segment posebej in sicer tako, da smo okoljski cilj primerjali s trenutnim stanjem in trendi ter iz matrike vplivov skušali povzeti, katere prednostne usmeritve kumulativno vplivajo na posamezen segment.

Nato smo kumulativne vplive razvrstili glede na to, ali so pozitivni (zmanjšujejo vplive na element okolja) ali negativni (povečujejo vplive na element okolja). S primerjavo pozitivnih in negativnih kumulativnih vplivov prednostnih usmeritev smo skušali ugotoviti medsebojno povezanost in ocenili, ali bi bilo možno z določenimi aktivnostmi prioritet s pozitivnimi vplivi zmanjšati posledice prioritet z negativnimi vplivi. Na ta način smo ugotovili, ali je možno znotraj Operativnega programa "izničiti" oz. nevtralizirati vplive na okolje in tako doseči sinergijski učinek dodeljevanja sredstev. Na podlagi teh ugotovitev smo določili omilitvene ukrepe, s katerimi bodo negativni vplivi zmanjšani po možnosti s spodbujanjem oz. kombiniranjem prioritet s pozitivnimi vplivi.

Za vsak element okolja smo na podlagi pregleda kumulativnih vplivov določili oceno vplivov po *Uredbi o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje*. Menimo, da tako agregirano ocenjevanje zadošča za prikaz stopnje vpliva glede na zahteve Uredbe, in smo zato vplive na nižjih nivojih oz. po posameznih okoljskih ciljnih vrednotili le opisno. Predlagan je bil tudi način spremljanja vplivov izvedbe OP ROPI na okolje (glej poglavje o monitoringu).

Preglednica 11: Ocene vplivov po Uredbi o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje

Stopnja vpliva	Opisna ocena	Pojasnilo
A	ni vpliva oziroma je pozitiven vpliv	Če se podocene za katerokoli posledico plana uvrstijo v te tri razrede, so vplivi izvedbe plana za uresničevanje okoljskih ciljev plana sprejemljivi.
B	vpliv je nebitven	
C	vpliv je nebitven zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov	
D	vpliv je bistven	Če se podocene za katerokoli posledico plana uvrstijo v ta dva razreda, so vplivi izvedbe plana za uresničevanje okoljskih ciljev plana nesprejemljivi.
E	vpliv je uničujoč	
X	ugotavljanje vpliva ni možno	

Omilitvene ukrepe smo določili glede na:

- možnost kumulativnih vplivov,
- možnost ukrepanja,
- jasnost vplivov,
- povezanost s cilji programa.

Preglednica 12: Izhodišča za določitev omilitvenih ukrepov

Določenost ciljev	Tip omilitvenih ukrepov	Primer
Nekateri okoljski cilji programa so enaki oz. ustrezajo ciljem programa, zato imajo pozitiven vpliv na določene okoljske cilje (npr. izgradnja čistilnih naprav, ureditev centrov za ravnanje z odpadki)	Priporočila za okrepitev pozitivnih vplivov OP za tiste okoljske cilje, ki ustrezajo ciljem programa; lahko prispevajo k zmanjšanju kumulativnih vplivov oz. h sinergijskim učinkom	umeščanje zbirnih centrov v poselitvena območja s primernim številom prebivalcev, zagotovitev dostopnosti proizvodnje bioplina na čistilnih napravah
	Omilitveni ukrepi glede ostalih okoljskih ciljev	umeščanje čistilne naprave izven območja Natura 2000
Okoljski cilji programa se razlikujejo od ciljev programa	omilitveni ukrepi na različnih nivojih, lahko tudi kot dodatne prednostne usmeritve	razvoj centrov za interoperabilnost
jasno opredeljeni in umeščeni indikativni projekti prednostne usmeritve	lahko dokaj natančni, predvsem glede načina in procesa izvedbe	uporaba NRT ipd.
opredeljeni indikativni projekti, a ne za vse dejavnosti in niso še umeščeni v prostor	splošnejši, lahko so priporočila oz. pogoji za umeščanje v prostor	umeščanje čistilne naprave izven območja Natura 2000, odločitev o izboru kraja za ogrevanje z biomaso
opredeljene so samo predvidene dejavnosti	zelo splošni omilitveni ukrepi, lahko so priporočila oz. pogoji za umeščanje v prostor ter kriteriji za izbor projekta	enako kot zgoraj
	priporočila za okrepitev pozitivnih vplivov in sinergij – prednost projektom, ki predstavljajo priložnost za varstvo okolja	čiste tehnologije, sistemi za upravljanje prometa,...

ALTERNATIVE

Alternative smo skušali oblikovati in izbrati tako, da bi s kombiniranjem prednostnih usmeritev, ki imajo pozitiven učinek na okoljske cilje posameznega segmenta, dosegli sinergijski učinek dodeljevanja sredstev znotraj Operativnega programa. Poleg tega je predlagane alternative mogoče kombinirati z aktivnostmi v okviru prednostnih usmeritev Operativnega programa Evropskega sklada za regionalni razvoj.

Osnovna alternativa je takoimenovana »ničelna alternativa« - torej stanje okolja brez izvedbe plana. Trendi stanja okolja in vplivov na okolje, če ne pride do izvedbe OP ROPI, so prikazani v predhodnih poglavjih.

V času od priprave osnutka okoljskega poročila (julij 2006) do priprave pričujoče verzije je prišlo do določenih sprememb v vsebini OP ROPI, ki so posledica tako posvetovanja z Evropsko komisijo, sprejetja Uredb o kohezijski politiki kot posvetovanja v zvezi z rezultati okoljskega poročila. Spremembe lahko jemljemo kot alternativo prvotnemu OP ROPI. Ključne spremembe so:

1. Večji poudarek na razvoju železniške infrastrukture

V OP ROPI, ki je bil prvotno presojan junija 2006, je bilo področje železnic vključeno na nivoju prednostne usmeritve. V OP ROPI z dne 6. novembra 2006 pa je železniška infrastruktura opredeljena kot razvojna prioriteta, katere glavni cilji so zmanjšanje negativnega vpliva na okolje in izboljšanje transportnih storitev ter zmogljivosti omrežja, kar bo prispevalo k interoperabilnosti in konkurenčnosti železniškega tovornega prometa z ostalimi prevoznimi načini, varnost, točnost in zanesljivost železniškega prometa. S tem se bodo vzpostavili pogoji za postopno preusmeritev prometa na železniško infrastrukturo. Večji poudarek na razvoju železniške infrastrukture je tudi rezultat posvetovanja z nevladnimi organizacijami po prvem osnutku OP ROPI.

2. Vključitev zmanjšanja vodnih izgub na obstoječih vodovodih in sanacija starih bremen na vodovarstvenih območjih

V OP ROPI, ki je bil prvotno presojan junija 2006, je bila razvojna prioriteta »Oskrba s pitno vodo« usmerjena predvsem v povezanost vodovodnih sistemov, rezervne vire pitne vode, sanirane nezadostne vodne vire, zadrževalnike, aktivno zaščito zajetij pitne vode pred onesnaženimi vodami. Noben ukrep ni bil usmerjen v varčno rabo pitne vode, kar je bilo predlagano kot eden od okoljskih ciljev. Povezava med starimi bremenmi, ki naj bi jih sanirali, in vodovarstvenimi območji, je jasna, vendar je tak pristop vprašljiv zaradi kršenja načela »onesnaževalec plača«. V OP ROPI z dne 6. novembra 2006 je v opisnem delu razvojne prioritete »Oskrba s pitno vodo« sedaj zapisano, da je ključni cilj vzpostavitev novih in obnova obstoječih infrastrukturnih objektov in naprav za zagotovitev redne in kvalitetne oskrbe prebivalcev RS s pitno vodo, iz analize pa izhaja, da naj bi z obnovo obstoječe vodovodne infrastrukture zmanjšali izgube vode. Poudarek je zgolj deklarativen, saj iz seznama indikativnih projektov ni razvidno, da bi ti prispevali k uresničevanju tega cilja.

3. Poudarek na trajnostni mobilnosti

V OP ROPI z dne 6. novembra 2006 je večji poudarek na zagotavljanju trajnostne mobilnosti, pa čeprav je poudarek bolj deklarativen. Zaradi tega je bolj poudarjen razvoj železniške infrastrukture in javni potniški promet, vendar razvojni prioriteti za ti dve področji ne zajemata novih aktivnosti, ki bi dodatno okrepile trajnostno mobilnost.

Praktično vse alternative bi zmanjšale vplive na okolje in povečale kakovost življenja prebivalcev Slovenije. Večinoma pomenijo prehod od usmerjenosti v zagotavljanje okoljske in prometne infrastrukture v upravljanje potreb, in okoljsko učinkovitost rabe naravnih virov.

Odločitev o izboru predlaganih alternativ je odvisna od možnosti za njihovo izvedbo in financiranje v okviru Operativnega programa za razvoj okoljske in prometne infrastrukture.

Poleg zgoraj navedenih alternativ predlagamo še nekaj možnosti, s katerimi bi zmanjšali vplive izvedbe OP ROPI na okolje.

19.1 Alternativa na nivoju ciljev

Preglednica 13: alternative na nivoju ciljev za področje prometa

	Strategija za področje prometa OP ROPI	Predlog okoljskega poročila
Cilj	Podpreti in razviti različne možnosti mobilnosti prebivalstva in oskrbe gospodarstva s poudarkom na trajnostni mobilnosti in sicer s povečanjem zanesljivosti prometnega sistema, povečanjem ekonomske učinkovitosti, povečanjem prometne varnosti, nadaljnjim razvojem novih načinov transporta ter osveščanjem in vzgojo uporabnikov prevoznih sredstev	Trajnostna dostopnost ljudi in produktov ter podpora razvoju gospodarstva Enak cilj je predlagan tudi v ex-ante vrednotenju OP ROPI.
Opis	Dosedanji cilj prometne strategije OP ROPI se osredotoča na razvoj mobilnosti, torej na spodbujanje potovanj in prevoza in s tem povečanje prometa; morebitne negativne posledice pa naj bi omilili z osveščanjem in vzgojo uporabnikov ter zagotavljanjem varnosti in novih načinov transporta.	S predlaganim alternativnim ciljem se OP usmeri v zagotavljanje zelene dostopnosti – torej v omogočanje možnosti potovanja ter prevoza blaga in storitev, in sicer na trajnosten način – s čim manjšimi emisijami, porabo energije in tveganjem. Praktično to pomeni spodbujanje železniškega prometa, vseh oblik javnega prevoza in zagotavljanje multimodalnosti za čim bolj učinkovit prevoz, ki obenem ne ovira, ampak spodbuja razvoj sodobnih oblik gospodarstva.
Utemeljitev	Poglavje ključne usmeritve in cilji OP ROPI za strategijo področja prometa Ukrepi prometne politike se nanašajo na pospešeno posodabljanje prometne infrastrukture, notranjo prometno povezanost v državi in povezanost v mednarodne prometne tokove (TEN), pri čemer je <u>treba upoštevati tudi terminale intermodalnega tovornega prometa</u> . <u>Cestni transportni sistem</u> : povečati njegovo vlogo na srednjih in kratkih razdaljah ob poudarjenem pomenu razvoja intermodalnih vozlišč tako na regijski kot na medregijski ravni. <u>Železnice</u> : preusmeritev večjega dela tovornega prometa (tranzit) nanje ter povečanje števila prepeljanih potnikov z vlaki za večjo okoljsko učinkovitost <u>Pomorske avtoceste</u> : intermodalna povezava transporta po različnih prometnih poteh, še posebej transporta po morju in celinskih plovnih poteh s transportom po železnicah in cestah. <u>Aktivna prometna politika</u> : zmanjševanje emisij TGP s <u>spodbujanjem uporabe javnih prevoznih sredstev s hkratno ustrežno</u>	Uredba o ustanovitvi Kohezijskega sklada (2. čl.) določa, da se pomoč nameni za <ul style="list-style-type: none"> vseevropska prometna omrežja - prednostne projekte skupnega interesa (30) in prometni sektor izven vseevropskih omrežij na področjih: <ul style="list-style-type: none"> železniškega, rečnega in morskega prometa, <u>intermodalnih prometnih sistemov in njihove medobratovalnosti</u>, <u>upravljanja cestnega, morskega in zračnega prometa</u>, <u>čistega mestnega prometa in javnega prevoza</u>. Sklep Sveta z dne 6. oktobra 2006 o strateških smernicah Skupnosti o koheziji (2006/702/ES) vsebuje naslednje smernice za dodeljevanje pomoči na področju prometa (podčrtane so zadeve, ki jih ni med predlaganimi aktivnostmi OP ROPI): <ul style="list-style-type: none"> razvoj sekundarnih povezav <u>s poudarkom na interoperabilnosti in trajnostnem prometu</u> podpora železniški infrastrukturi – <u>okrepitev gradnje interoperabilnega omrežja</u> pospeševanje okoljsko trajnostnih prometnih omrežij razvoj »pomorskih avtocest«

	Strategija za področje prometa OP ROPI	Predlog okoljskega poročila
	<p><u>ponudbo sodobnega javnega prevoza:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • izboljševanje dostopnosti in razvoja središč regionalnega pomena, • kombinacija med letalskimi, tirnimi, cestnimi in pomorskimi prevozi, prednostni razvoj t.i. prometni sistem »vlak – bus« v povezavi s parkirišči in kolesarskimi potmi (sistem »parkiraj in bodi peljan«), • razvoj prometnih sistemov v večjih slovenskih mestih in na urbanih območjih, • občine bodo pripravile načrte nove organiziranosti javnega potniškega prometa, finančne analize in pripravile podlage za marketing javnega potniškega prometa. <p>Ključne usmeritve in cilji so zelo široki, iz indikativnega seznama velikih projektov pa je razvidno, da bo prometni del OP ROPI usmerjen izključno v financiranje izgradnje, nadgradnje ali prenove infrastrukture različnih vrst. Od javnega prometa bo financirana le enotna vozovnica, opisno je definirano le še sofinanciranje dejavnosti, ki prispevajo k učinkovitejšemu javnemu potniškemu prometu v okvirih širših mestnih območij (načrti občin za novo organiziranost javnega potniškega prometa, finančne analize in podlage za marketing javnega potniškega prometa).</p> <p>Ključne usmeritve in cilji so torej slabo upoštevani.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>infrastruktura javnega prometa (vključno z infrastrukturami, ki so namenjene sistemu parkiraj in se pelji),</u> • <u>načrti mobilnosti,</u> • <u>ukrepi, ki zagotavljajo dostopnost do skupnih storitev javnega prometa nekaterim ciljnim skupinam (starejši, invalidi),</u> • <u>distribucijska omrežja za nadomestna goriva,</u> • <u>povečanje varnosti na cestnih križiščih</u> • <u>lahki promet (kolesarske steze, pločniki),</u> • celinska prometna infrastruktura, ki povezuje pristanišča z drugimi elementi vseevropskega prometnega omrežja, • <u>pomorski prevoz na kratke razdalje.</u> <p>Ključne usmeritve OP ROPI so skladne z namenom in možnostmi uporabe Kohezijskega sklada in smernicami Skupnosti o koheziji, vendar jih cilj strategije prometnega dela programa ne odraža dovolj, saj je usmerjen v zagotavljanje prometnega sistema namesto v potrebe ljudi in gospodarstva po mobilnosti.</p> <p>S predlaganim alternativnim ciljem se razvojne prioritete in prednostne usmeritve usmeri v to, da bodo podpirale aktivnosti za zagotavljanje interoperabilnosti in dostopnosti ter zmanjšala vplive na okolje (emisije TGP, onesnaževala, poraba prostora).</p>

19.2 Alternative na nivoju razvojnih prioritet

Preglednica 14: alternativa 1 na nivoju razvojnih prioritet za področje prometa

	OP ROPI	Predlog okoljskega poročila
Razvojna prioriteta	Železniška infrastruktura v okviru KS Cestna, letališka in pomorska infrastruktura v okviru KS	Infrastruktura za interoperabilnost
Opis	Predlagani razvojni prioriteti, ki bosta financirani iz Kohezijskega sklada, nimata določenih ciljev, iz kazalnikov in predvidenih aktivnosti pa je razvidno, da sta usmerjeni predvsem v zagotavljanje prometne infrastrukture tako, da bo večja pretočnost zagotovljena izključno z nadgradnjo za večjo kapaciteto (avtoceste, 2. tir, letališka infrastruktura za zagotavljanje varnosti), večje hitrosti, križanja. Izjema je področje pomorskega prometa, kjer bo urejen multimodalni terminal.	V okviru predlagane razvojne prioritete bi namesto izgradnje prometne infrastrukture (cest, železniških tirov ipd.) podprli ureditev infrastrukture za interoperabilnost med različnimi prometnimi sistemi.

<p>Utemeljitev</p>	<p>Poglavje ključne usmeritve in cilji OP ROPI za strategijo področja prometa navaja, da je treba pri posodabljanju prometne infrastrukture <u>upoštevati tudi terminale intermodalnega tovornega prometa, razvijati intermodalna vozlišča za cestni transportni sistem</u> tako na regijski kot na medregijski ravni, <u>preusmeriti večji del tovornega prometa (tranzit) na železnice</u>, zagotoviti <u>intermodalno povezavo pomorskih avtocest</u>, in zagotoviti <u>ustrezno ponudbo sodobnega javnega prevoza</u>. Iz predvidenih aktivnosti je razvidno, da so ključne usmeritve in cilji so slabo upoštevani.</p>	<p>Uredba o ustanovitvi Kohezijskega sklada podpira financiranje upravljanja cestnega, morskega in zračnega prometa, natančneje pa so možnosti opredeljene v Strateških smernicah Skupnosti o koheziji.</p> <p>Predlagana razvojna prioriteta bi financiranje usmerila v zagotavljanje interoperabilnosti med različnimi prometnimi sistemi. Tako bi lahko povečali pretočnost obstoječe prometne infrastrukture, dosegli večjo mobilnost ob manjših vplivih na okolje in predvidoma nižjih stroških, postavili izhodišča za nadaljnje načrtovanje transportnih povezav in storitev.</p> <p>Infrastruktura za interoperabilnost zajema tako infrastrukturo za transport blaga (pretovorne terminale na križanjih, ranžirne postaje ipd.) kot za transport ljudi (potniški centri, P+R, parkirišča ob železniških progah, infrastrukturne povezave med različnimi sistemi transporta ipd.).</p> <p>Ureditev infrastrukture za interoperabilnost bi olajšala prehajanje med prometnimi sistemi, povečala dostopnost in podprla razvoj in uporabo javnega potniškega prometa, v urbanem okolju bi se zmanjšal vpliv dnevnih migracij na okolje ter poraba prostora oz. potreba po investicijah v nove parkirne površine. Pri tem je pomembno umeščanje vozlišč tja, kjer so najbolj potrebna (koncentracija storitev, križišča prometnih tokov) in njihova primerna ureditev (omejitev hrupa, varnost in privlačnost). Intermodalna vozlišča bi tako pripomogla k zmanjšanju potovalnih časov in cenovni ugodnosti okolju prijaznejših oblik transporta. Tako bi spodbudili trajnostno mobilnost, zmanjšali emisije iz prometa, zmanjšali porabo energije v prometu, zagotovili racionalno rabo prostora in izboljšali kakovost življenja.</p>
--------------------	---	--

Preglednica 15: alternativa 1 na nivoju razvojnih prioritet za področje prometa

	OP ROPI	Predlog okoljskega poročila
Razvojna prioriteta	<p>Železniška infrastruktura v okviru Kohezijskega sklada Cestna, letališka in pomorska infrastruktura v okviru Kohezijskega sklada</p>	<p>Upravljanje s prometom in prometno infrastrukturo</p>
Opis	<p>Predlagani razvojni prioriteti, ki bosta financirani iz Kohezijskega sklada, nimata določenih ciljev, iz kazalnikov in predvidenih aktivnosti pa je razvidno, da sta usmerjeni predvsem v zagotavljanje prometne infrastrukture tako, da bo večja pretočnost zagotovljena izključno z nadgradnjo za večjo kapaciteto (avtoceste, 2. tir), večje hitrosti, križanja,... Izjema je področje prometa, kjer gre tudi za ureditev centra za kontrolo letenja in letališkega informacijskega omrežja.</p>	<p>S predlagano razvojno prioriteto bi namesto izgradnje prometne infrastrukture (cest, železniških tirov ipd.) vzpostavili sisteme za boljše upravljanje s prometom in prometno infrastrukturo.</p>

<p>Utemeljitev</p>	<p>Poglavje ključne usmeritve in cilji OP ROPI za strategijo področja prometa navaja, da je treba pri posodabljanju prometne infrastrukture <u>upoštevati tudi terminale intermodalnega tovornega prometa, razvijati intermodalna vozlišča za cestni transportni sistem</u> tako na regijski kot na medregijski ravni, <u>preusmeriti večji del tovornega prometa (tranzit) na železnice, zagotoviti intermodalno povezavo pomorskih avtocest, in zagotoviti ustrezno ponudbo sodobnega javnega prevoza.</u> Iz predvidenih aktivnosti je razvidno, da so ključne usmeritve in cilji so slabo upoštevani.</p>	<p>Uredba o ustanovitvi Kohezijskega sklada podpira financiranje interoperabilnosti, natančneje pa so možnosti opredeljene v Strateških smernicah Skupnosti o koheziji.</p> <p>OP ROPI je sedaj usmerjen predvsem v ureditev slovenskega infrastrukturnega ogrodja, s katerim pa je treba tudi kakovostno upravljati ne le z vidika vzdrževalnih del. Predlagana razvojna prioriteta bi financiranje usmerila v izboljšanje upravljanja s prometom in z obstoječo infrastrukturo, ki bi torej povečala pretočnost prometa in podprla interoperabilnost, obenem pa povečala prometno varnost. To je pomembno z vidika zagotavljanja varnosti in konkurenčnosti. V okviru te prioritete bi zagotovili različne aktivnosti, od načrtov mobilnosti do ravnanja ob nesrečah in zastojih za upravljanje s prometom, od načrtovanja vzdrževanja do optimizacije signalizacije za upravljanje s prometno infrastrukturo.</p> <p>Tako bi spodbudili trajnostno mobilnost, zmanjšali emisije iz prometa, zmanjšali porabo energije v prometu, zagotovili racionalno rabo prostora in izboljšali kakovost življenja.</p>
--------------------	--	--

20 Opredelitev vplivov programa

Vplive izvedbe smo opredelili po v poglavju Cilji in kazalci opredeljenih kriterijih, ki izhajajo iz metodologije vrednotenja in ocenjevanja. Glede na Uredbo o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05), je potrebno v okoljskem poročilu opredeliti neposredne, daljinske, kumulativne, sinergijske, kratkoročne, srednjeročne, dolgoročne, trajne in začasne vplive. V okoljskem poročilu nismo vrednotili vplivov, ki jih je smiselno vrednotiti na projektni ravni v okviru priprave poročil o vplivih na okolje. Za elemente okolja smo opredelili primerne kazalce za spremljanje predvidenih vplivov. Kazalci temeljijo predvsem na obstoječih bazah podatkov in enostavnem zbiranju ter izračunih.

V Uredbi o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05) so zgoraj omenjeni vplivi obrazloženi kot:

- Neposredni vpliv: se ugotavlja, če se s planom načrtuje poseg v okolje, ki na območju plana neposredno vpliva na izbrane kazalce stanja okolja. Ugotovljeno območje neposrednega vpliva izhaja iz ugotovitev na terenu, podrobnejših podatkov o izvedbi posega v okolje in iz drugih dejanskih okoliščin.
- Daljinski vpliv: se ugotavlja, če se s planom načrtuje poseg v okolje z vplivi, ki niso neposredna posledica izvedbe plana, temveč se zgodijo oddaljeno od izvornega vpliva ali kot posledica zapletenih poti, kot je poseg v okolje, ki spreminja gladino vode in tako vpliva na ekološko stanje bližnjih mokrišč.
- Kumulativni vpliv: se ugotavlja, če se s planom načrtuje poseg v okolje, ki zanemarljivo vpliva na izbrane kazalce stanja okolja, ima pa skupaj z obstoječimi posegi v okolje ali s posegi, ki so načrtovani in grajeni na podlagi drugih planov, velik vpliv na izbrane kazalce stanja okolja, ali kadar ima več posameznih za okolje zanemarljivih vplivov istega posega ali več posegov istega plana združen vpliv, katerega učinki na izbrane kazalce stanja okolja niso zanemarljivi.
- Sinergijski vpliv: se ugotavlja, če se s planom načrtuje poseg v okolje z vplivi, ki so v celoti večji od vsote posameznih vplivov. Sinergijski vplivi se ugotavljajo zlasti v primerih, ko se količina vplivov na habitate, naravne vire ali poseljena območja približa zmogljivosti kompenziranja teh vplivov.
- Kratkoročni vpliv: je vpliv, ki preneha vplivati na izbrane kazalce stanja okolja v petih (5) letih od začetka vplivanja.
- Srednjeročni vpliv: je vpliv, ki preneha vplivati na izbrane kazalce stanja okolja med petimi (5) in desetimi (10) leti od začetka vplivanja.
- Dolgoročni vpliv: je vpliv, ki ne preneha vplivati na izbrane kazalce stanja okolja v desetih (10) letih od začetka vplivanja.
- Trajni vpliv: predstavlja vpliv, ki pusti trajne posledice.
- Začasni vpliv: predstavlja vpliv začasne narave.

21 Presoja vplivov

Vplivi OP ROPI na okolje so bili presojani po metodologiji, opisani v uvodnih poglavjih, in sicer na nivoju prednostnih usmeritev in aktivnosti, ki so predvidene za financiranje v njihovem okviru. Podrobnejše ocene so bile podane tabelarično med pripravo, na njihovi podlagi pa smo povzeli ugotovitve glede vplivov, povzete v naslednji tabeli.

Preglednica 16: Pregled vplivov področja prometa OP ROPI (Strategije prometnega področja) na okolje

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Prednostne usmeritve							Komentar
			Železniška infrastruktura (KS)	Področje cest (KS)	Področje pomorstva (KS)	Področje letalstva (KS)	Področje cest (ESRR)	Področje javnega potniškega prometa (ESRR)	Področje letalstva (ESRR)	
Kakovost zraka in podnebne spremembe	ZR-1	Zmanjšane emisije toplogrednih plinov	Vplivi na emisije v zrak bodo odvisni od elektrifikacije prog – na neelektrificiranih delih sistema bodo s povečanjem žel. prometa emisije naraščale.	Predvidoma bo narasel promet, še posebej tranzitni, zato se bodo emisije toplogrednih plinov in onesnaževal povečale.	Narasel bo pomorski promet (tako tovorni kot potniški), zato se bodo emisije toplogrednih plinov in onesnaževal povečale.	Letalski promet bo znatno narasel, zato se bodo emisije toplogrednih plinov in onesnaževal znatno povečale.	Predvidoma bo narasel promet, zato se bodo emisije toplogrednih plinov in onesnaževal povečale.	OP ROPI ne zajema aktivnosti, ki bi neposredno spodbujale povečanje potniškega prometa, ampak ga spodbuja le posredno. Posredno bo z razvojem potniškega prometa njegov obseg naraščal, s tem pa tudi emisije toplogrednih plinov iz vozil javnega potniškega prometa.	Letalski promet bo narasel, zato se bodo emisije toplogrednih plinov in onesnaževal povečale.	Vplivi na emisije TGP in onesnaževal bodo kratkoročni in začasni, saj jih je mogoče z reguliranjem prometa zmanjšati. Vplivi bodo kumulativni, kar je še posebej pomembno zaradi doseganja ciljev Kjotskega protokola – promet je že sedaj eden največjih virov TGP, predvidena prometna infrastruktura pa bo omogočila dodatno povečanje prometa in s tem povečanje emisij v zrak. V celoti gledano se bo obseg prometa vseh vrst povečal, zaradi tega pa se bodo povečale tudi celotne emisije onesnaževal in TGP iz prometa. Zaradi odjema določenega dela cestnega prometa, ki naj bi se preusmeril na železnico, lahko pride do zmanjšanja emisij v zrak iz cestnega prometa, prav tako lahko raba JPP povzroči zmanjšanje emisij iz osebnega prometa (dnevne migracije so eden največjih virov emisij). Železniška infrastruktura in javni potniški promet v predvidenem obsegu ne bosta mogla kompenzirati učinkov povečanega cestnega, pomorskega in letalskega prometa na povečanje emisij.
	ZR-2	Zmanjšane emisijske vrednosti onesnaževal (NO _x , SO ₂ , PM ₁₀ , NO ₂ , Pb, CO, benzen, ozon, HOS, NH ₃)								
Energija	EN-1	Povečana energetska učinkovitost na vseh področjih rabe energije	Modernizacija prog naj bi povečala energetska učinkovitost (učinkovitejše delovanje sistema in vlakov, uporaba sodobnejših vlakov).	Aktivnosti z indikativnega seznama projektov predvidoma ne bodo vplivale na energetska učinkovitost teh oblik prometa.				OP ROPI ne zajema aktivnosti, ki bi neposredno spodbujale povečanje potniškega prometa, ampak ga spodbuja le posredno. Energetska učinkovitost se lahko posredno poveča zaradi boljše usklajenosti voženj in zaradi nakupov novih vozil javnega prometa.	Aktivnosti z indikativnega seznama projektov predvidoma ne bodo vplivale na energetska učinkovitost teh oblik prometa.	Vplivi na energetska učinkovitost prometa bodo neposredni, kratkoročni in začasni, vplivi bodo lahko v manjši meri negativni ali kvečjemu nevtralni, kar bo odvisno od izvedbe aktivnosti. Energ. učinkovitost je odvisna predvsem od učinkovitosti vozil in organizacije prometa: na prvo OP ROPI praktično ne more vplivati (na E učinkovitost vozil lahko vpliva njihov lastnik, v okviru prioritet pa ni aktivnosti oz. pogojev, ki bi lastnike k temu spodbujali ali celo zavezovali), za izboljšanje organizacije prometa pa so predvidene določene aktivnosti v okviru železniške infrastrukture in javnega potniškega prometa, ki pa bodo na energ. učinkovitost vplivale le posredno. Vplivi na energ. učinkovitost bodo kumulativni. Predvidevamo lahko, da bo zaradi precejšnjega porasta prometa prišlo do povečanja količine porabljenih fosilnih goriv za motorna vozila na prebivalca.
	EN-2	Povečana raba OVE	Elektrifikacija železniškega omrežja in preusmeritev potniškega in tovornega prometa na železnico bo povečala rabo električne energije, ta pa je pretežno pridobljena iz obnovljivih virov.	Zaradi naraščanja prometa se bo povečala raba fosilnih goriv.				OP ROPI ne zajema aktivnosti, ki bi neposredno spodbujale povečanje potniškega prometa, ampak ga spodbuja le posredno (npr. nakup hibridnih vozil javnega prometa), a je za to zelo malo možnosti.	Zaradi naraščanja prometa se bo povečala raba fosilnih goriv.	Vplivi na rabo OVE bodo neposredni, kratkoročni in začasni in bodo izrazito negativni, saj bo znatno naraščanje prometa povečalo rabo fosilnih goriv. K povečani rabi OVE bo le v manjši meri prispeval razvoj železniške infrastrukture, pa še to je vprašljivo – odvisno od vira električne energije (TE ali HE). Predvidevamo lahko, da bo zaradi precejšnjega porasta prometa prišlo do povečanja deleža fosilnih goriv v strukturi virov energije.
Vode	VO-1	Dobro stanje voda do leta 2015	Negativni vplivi na kakovost voda so možni predvsem med izgradnjo in obnovo	-	Negativni vplivi na kakovost voda so možni predvsem med izgradnjo in obnovo prometne infrastrukture, med obratovanjem pa predvsem zaradi tveganja izlitij ob morebitnih			Vplivi na kakovost voda bodo neposredni, srednjeročni in začasni, vplivi zaradi tveganja pa so		

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Prednostne usmeritve							Komentar
			Železniška infrastruktura (KS)	Področje cest (KS)	Področje pomorstva (KS)	Področje letalstva (KS)	Področje cest (ESRR)	Področje javnega potniškega prometa (ESRR)	Področje letalstva (ESRR)	
	VO-2	Ohranjena kakovost in količine vode v posameznih vodnih telesih, ki se odvzema za javno oskrbo s pitno vodo	prometne infrastrukture, med obratovanjem pa predvsem zaradi tveganja izlitij ob morebitnih nesrečah.		-	-	nesrečah.	-	-	lahko dolgoročni oz. celo trajni – odvisno od posledic in lokacije nesreč (npr. ali je na območju vodonosnika). Vplivi bodo kumulativni, predvsem ker se bo v celoti gledano povečalo tveganje, velikost vpliva tako med gradnjo kot kasneje med obratovanjem pa je v veliki meri odvisna tudi od lociranja nove prometne infrastrukture.
	VO-3	Izboljšano količinsko in hidromorfološko stanje površinskih vodnih teles	Nadgradnja obstoječe in izgradnja nove prometne infrastrukture bo zagotovo posegla tudi v vodotoke in spremenila njihov morfološki značaj, verjetno pa bo vplivala tudi na hitrejši odtok in s tem na časovno razporeditev vode v vodotokih.		-	-	Nadgradnja obstoječe in izgradnja nove prometne infrastrukture bo zagotovo posegla tudi v vodotoke in spremenila njihov morfološki značaj.	-	-	Vplivov na količine vode verjetno ne bo. Vplivi na fizični značaj voda bodo predvsem negativni in bodo neposredni, dolgoročni in trajni. Jakost vpliva bo odvisna predvsem od lociranja nove infrastrukture in izvedbe del oz. posodobitve. Vplivi bodo kumulativni, saj se bo zmanjšal delež naravnih vodotokov. S spremembo morfološkega značaja vodotokov, se bo verjetno poslabšal tudi hidrološki značaj vodotokov, kar bo doseglo znatne kumulativne učinke (večja možnost poplav, večje suše.)
	VO-4	Ohranjeno morsko okolje	-	-	Ureditev nove pristaniške obale bo znatno posegla v morsko obalo in morsko dno v Kopru, pričakujemo lahko osiromašenje flore in favne ter spremenjeno strukturo dna. Jakost vpliva bo odvisna predvsem od izvedbe.	-	-	-	-	Vplivi na morsko okolje bodo predvsem negativni in bodo neposredni in trajni. Vpliv bo tudi daljinski, saj bo porast pomorskega prometa in z njim povezanih emisij ter tveganj vplival praktično na celotno slovensko morje.
	VO-5	Ustrezno zbiranje, odvajanje in čiščenje odpadnih voda	-	Povečan vpliv onesnaženih meteornih voda predvsem iz avtocest	Povečan vpliv onesnaženih meteornih voda predvsem iz pristanišča in izpostov iz ladij	-	-	-	-	Predvideni indikativni projekti praktično ne bodo imeli vpliva na komunalne odpadne vode, minimalni vpliv bo zaradi skupno povečanih količin komunalnih odpadnih vod s postajališč in letališč – ker se bo zaradi povečane kapacitete povečal pretok in količina uporabnikov. Večji pa je vpliv zaradi povečanja meteornih odpadnih voda zaradi izgradnje prometne infrastrukture (predvsem AC) in zaradi povečane količine odpadnih voda z ladij.
	VO-6	Zmanjšana ogroženost pred poplavami	Izgradnja prometne infrastrukture lahko izboljša ali poslabša poplavno varnost - vpliv je odvisen od lokacije in načina izvedbe.		-	-	Izgradnja prometne infrastrukture lahko izboljša ali poslabša poplavno varnost - vpliv je odvisen od lokacije in načina izvedbe.	-	-	Na poplavno varnost lahko vpliva izgradnja cestne in železniške infrastrukture v območju vodotokov, npr. gradnja v poplavnih ravninah in zmanjševanje naravnih zadrževalnikov poplavne vode. Vpliv je odvisen od izvedbe – lahko je pozitiven ali negativen, vedno pa je neposreden, daljinski (vpliv dolvodno in gorvodno od posega) in praktično trajen. Vpliv je možno zmanjšati s primerno izvedbo (viaduktne premostnitve, zagotovitev poplavnih površin drugje...)
Prebivalstvo in zdravje	PR-1	Zagotovljeno zdravje ljudi in kakovosti življenja	Dostopnost krajev z železniškim potniškim prometom in izboljšana mobilnost izboljšuje kakovost življenja.	Izboljšana bo dostopnost in mobilnost.	Zaradi emisij v vode povečanje prebavnih obolenj v poletni sezoni.	Možno povečanje bolezni povezanih s stresom zaradi hrupa v okoliških naseljih. Izboljšana bo dostopnost in mobilnost.	Izboljšana bo dostopnost in mobilnost.	Dostopnost z javnim potniškim prometom izboljšuje kakovost življenja. Izboljšana bo dostopnost in mobilnost.	Možno povečanje bolezni povezanih s stresom zaradi hrupa v okoliških naseljih. Izboljšana bo dostopnost in mobilnost.	OP ROPI bo imel pozitiven vpliv na kakovost življenja z vidika povečane dostopnosti in mobilnosti prebivalstva, poleg tega se bo predvidoma zmanjšalo število prometnih nesreč v cestnem prometu. Vplivi so neposredni in daljinski ter dolgoročni oz. trajni. Po drugi plati pa imajo lahko določene oblike negativen vpliv na javno zdravje okoliškega prebivalstva. Vplivi so neposredni in kratkoročni.

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Prednostne usmeritve					Komentar
			Zelezniška infrastruktura (KS)	Področje cest (KS)	Področje pomorstva (KS)	Področje letalstva (KS)	Področje cest (ESRR)	
	PR-2	V večja prometna varnost	Pozitiven vpliv - povečanje prometne varnosti s posodobitvijo prog	Prometna varnost se bo po eni strani povečala (izveniv. križanj, odprava črnih točk), vendar možno povečanje števila nesreč na cestah (povečane potovalne hitrosti, prometni tokovi)	V primeru povečane frekvence prometa možnost povečanja števila nesreč.	Možno povečanje letalskih nesreč zaradi povečanja frekvence letov, povečanje prometne varnosti	Možno povečanje letalskih nesreč zaradi povečanja frekvence letov, na splošno povečanje prometne varnosti.	Na splošno se bo povečala prometna varnost, obenem pa se bo zaradi večjih hitrosti in frekvence povečalo tveganje, ki pa ga je mogoče obvladati s primernim nadzorom in upravljanjem prometa. Vplivi so torej pozitivni in so neposredni ter dolgoročni.
	PR-3	Uporaba prometnih sredstev, ki so manj škodljiva za okolje	Pozitiven vpliv, predvsem zaradi potniškega prometa in elektrifikacije prog ter manjših emisij na enoto tovara v primerjavi s cestnim prometom	-	Posreden pozitiven vpliv zaradi preusmeritve tranzitnega cestnega prometa (izven države) na ladijski prevoz (pomorske avtoceste).	-	-	Cestni in letalski promet nima vpliva na uporabo vozil, manj škodljivih na okolje. V letalskem prometu so emisije na potnika manjše kot v cestnem prometu, vendar bo zelo narasel in s tem bo narasla tudi skupna količina emisij. Pri železniški infrastrukturi, javnem potniškem prometu bodo vplivi pozitivni in sicer neposredni in začasni. Enako bo pri pomorskem prometu, le da so vplivi predvsem daljnjski.
	PR-4	Hrup na sprejemljivi ravni	Povečan hrup neposredno ob progah med gradnjo in med obratovanjem (zaradi večje frekvence), ter zmanjšan zaradi prenove infrastrukture in predvidoma uporabe novih tehnologij.	Povečano število prebivalcev, obremenjenih s hrupom.	Povečala se bo raven hrupa zaradi povečanja pretovarjanja in večjega števila ladij.	Predvidoma zmanjšanje hrupa zaradi prenove cestnišč, lahko pa tudi povečanje zaradi povečanja prometa ter zaradi novih odsekov cest.	Povečanje števila s hrupom obremenjenih prebivalcev v bližini letališč.	Na splošno se bo hrup povečal zaradi povečanja prometa in izgradnje nove infrastrukture, jakost vpliva je odvisna predvsem od frekvence prometa in režima (npr. nočno obratovanje letališč). Vplivi bodo neposredni, kratkoročni in začasni.
	OID-1	Zmanjšane količine odloženih odpadkov	Nastale bodo večje količine gradbenih odpadkov.	-	-	Nastale bodo večje količine gradbenih odpadkov.	-	-
Kulturna dediščina	KD-1	Ohranjene lastnosti, povečana dostopnost in prezentiranost objektov in območij kulturne dediščine ter preprečevanje njene ogroženosti	Ob gradnji (širitve naselij, novogradnja infrastrukture) lahko pride do neustreznih posegov v enote kulturne dediščine in njihova vplivna območja, zato je možnost ogroženosti kulturne dediščine večja. Večje število posegov v kompleksna območja varstva kulturne dediščine ter v območja nacionalne prepoznavnosti lahko postopno zmanjšuje celovitost in identiteto teh območij.	-	-	-	glej opis vplivov pri prednostnih usmeritvah, ki se financirajo iz KS.	Vplivi na kulturno dediščino so v veliki meri odvisni od umeščanja posega v prostor ter od same izvedbe. Vplivi so predvsem neposredni in trajni. Ob neupoštevanju kulturnovarstvenih smernic in pogojev so lahko vplivi zelo negativni, celo uničujoči, ob kakovostno pripravljenih in vodenih postopkih pa so lahko pozitivni.
	KR-1	Ohranjene prvine, ki prispevajo k prepoznavnosti kulturnih in naravnih krajin	Ob gradnji (širitve naselij, novogradnja infrastrukture) lahko pride do večjih sprememb krajine, kar v območjih nacionalne prepoznavnosti lahko pomeni razvrednotenje krajine. Spreminjanje zakonitosti obstoječega omrežja poti in druge infrastrukture (smerni v prostoru) spreminja značilno strukturo in vpliva na morfološki značaj območja. Posegi v območja nacionalne prepoznavnosti krajine z vidika kulturnega in simbolnega pomena krajine ter na območja naravnih kakovosti krajine lahko postopno zmanjšuje celovitost in identiteto teh območij.	-	-	-	glej opis vplivov pri prednostnih usmeritvah, ki se financirajo iz KS.	Vplivi na krajino so odvisni od načina izvedbe in njegove umestitve v prostor. Vplivi bodo predvsem negativni, neposredni, daljnjski (vidna podoba območja z drugih lokacij) in trajni. S primernimi ukrepi se ob posegih lahko omogoči tudi boljša integracija v okoliško krajino.

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Prednostne usmeritve						Komentar	
			Železniška infrastruktura (KS)	Področje cest (KS)	Področje pomorstva (KS)	Področje letalstva (KS)	Področje cest (ESRR)	Področje javnega potniškega prometa (ESRR)		Področje letalstva (ESRR)
Narava in biotska raznovrstnost	NA-1	Ugodno stanje ogroženih vrst in habitatnih tipov, zaradi katerih so opredeljena območja varovanja narave	Ob novogradnjah lahko pride do posegov v varovana območja. Možno poslabšanje stanja, odvisno od lokacije cest (uničenje habitatnih tipov, sekanje migracijskih poti).			Možen je daljinski vpliv na nekatere vrste, predvsem zaradi povečanja hrupa.	Ob novogradnjah lahko pride do posegov v varovana območja.	-	Možen je daljinski vpliv na nekatere vrste, predvsem zaradi povečanja hrupa.	Vplivi na habitatne tipe in vrste, zaradi katerih so bila oblikovana varovana območja, so odvisni od umestitve projekta v prostor, njegovega obsega in načina njegove izvedbe. Vplivi bodo negativni in bodo neposredni, daljinski (za nekatere vrste) ter trajni. Poleg tega lahko pričakujemo, da bo vpliv kumulativen zaradi skupnega zmanjšanja obsega varovanih območij.
	NA-2	Ohranjena biotska raznovrstnost	Ob rekonstrukcijah in novogradnjah bo prišlo do trajnega uničenja rastlinstva in živalstva ter njihovih habitatov v območjih posega. Možno zmanjšanje biotske raznovrstnosti zaradi rabe prostora in fragmentacije (uničenje življenjskih prostorov, sekanje migracijskih poti).					-	Ob rekonstrukciji bo prišlo do trajnega uničenja rastlinstva in živalstva v območju posega.	Vplivi na rastlinstvo in živalstvo so odvisni od umestitve projekta v prostor, njegovega obsega in načina njegove izvedbe. Vplivi bodo negativni in bodo neposredni, daljinski (za nekatere vrste) ter trajni. Poleg tega lahko pričakujemo, da bo vpliv kumulativen zaradi skupnega povečanja pozidanih površin in obremenjenosti okolja ob infrastrukturi.
Tla/prst	TL-1	Racionalna raba zemljišč	Izgradnja prometne infrastrukture bo spremenila rabo zemljišč, povečal se bo delež prometnih površin.			Ureditev letališča bo v manjši meri spremenila rabo zemljišč, povečal se bo delež prometnih površin.	Izgradnja prometne infrastrukture bo spremenila rabo zemljišč, povečal se bo delež prometnih površin.	-	Ureditev letališča bo v manjši meri spremenila rabo zemljišč, povečal se bo delež prometnih površin.	S prenovo, posodobitvijo in povečanjem prometne infrastrukture se bo povečal obseg pozidanih površin. Vplivi bodo neposredni in trajni, zaradi obsega pa tudi kumulativni.
	TL-2	Preprečitev erozije in onesnaževanja tal	Možno onesnaženje z ostanki goriv in olj zaradi razlitij ali neprimerne urejenosti prometne infrastrukture, možno onesnaženje v primeru nesreč. Pri gradnji cest in železniških povezav preko strmih, nestabilnih območij je možen nastanek erozijskih žarišč.					-	Možno onesnaženje z ostanki goriv in olj zaradi razlitij ali neprimerne urejenosti prometne infrastrukture, možno onesnaženje v primeru nesreč.	Vplivi bodo predvsem negativni in sicer neposredni, daljinski (npr. v primeru razlitij v vodovarstvenih območjih) in začasni, a bodo predvsem dolgoročni.

Preglednica 17: Pregled vplivov področja varstva okolja OP ROPI (Strategije področja varstva okolja) na okolje

Segment	Ozn. okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Prednostne usmeritve				Komentar
			Ravnanje s komunalnimi odpadki	Odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih vod	Oskrba s pitno vodo	Zmanjšanje škodljivega delovanja voda	
Kakovost zraka in podnebne spremembe	ZR-1	Zmanjšane emisije toplogrednih plinov	Emisije TGP se bodo na eni strani povečale (sežigalnica), na drugi strani pa zmanjšale (zmanjšanje metana - ustrezno ravnanje z biološko razgradljivimi odpadki)	možno je povečanje emisij TGP - emisije iz blata čistilnih naprav	-	-	Na kakovost zraka in podnebne spremembe (TGP) vplivata predvsem ravnanje z odpadki in ureditev čistilnih naprav. Vplivi bodo predvsem pozitivni, saj se bodo z uporabo sodobnejših metod in novih tehnologij emisije zmanjšale. Vplivi bodo neposredni, daljinski, kratkoročni in začasni.
	ZR-2	Zmanjšane emisijske in imisijske vrednosti onesnaževal (NO _x , SO ₂ , PM ₁₀ , NO ₂ , Pb, CO, benzen, ozon, HOS, NH ₃)	Emisije se bodo delno zmanjšale.	-	-	-	
Energija	EN-1	Povečana energetska učinkovitost na vseh področjih rabe energije	Manjša energetska intenzivnost (povečanje količine energije na trgu), v primeru proizvodnje energije iz odpadkov	V primeru soproizvodnje pozitiven vpliv - večja energetska učinkovitost.	-	-	Izkoriščanje energije iz odpadkov ter možnost soproizvodnje v čistilnih napravah predstavljajo pozitiven vpliv varstva okolja na področju energije. Vplivi bodo neposredni, daljinski, kratkoročni in začasni.
	EN-2	Povečana raba OVE	Pozitiven vpliv v primeru pridobivanja energije iz bioodpadkov.	-	-	-	

Segment	Ozn. okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Prednostne usmeritve				Komentar
			Ravnanje s komunalnimi odpadki	Odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih vod	Oskrba s pitno vodo	Zmanjšanje škodljivega delovanja voda	
Vode	VO-1	Dobro stanje voda do leta 2015	Pozitiven vpliv zaradi koncentriranja in nadzora nad odpadki ter zaradi odprave starih bremen.	Pozitiven vpliv zaradi odvajanja očiščene komunalne odpadne vode v vodotoke.	Pozitiven vpliv zaradi aktivne zaščite zajetij pitne vode.	Pozitiven vpliv zaradi zmanjševanja tveganj onesnaženja ob poplavih.	Izvedba praktično vseh prioritet bo izboljšala stanje voda. Vplivi bodo pozitivni in po naravi neposredni, daljinski, kratkoročni in začasni.
	VO-2	Ohranjena kakovost in količine vode v posameznih vodnih telesih, ki se odvzema za javno oskrbo s pitno vodo	Pozitiven vpliv zaradi koncentriranja in nadzora nad odpadki ter zaradi odprave starih bremen.	Pozitiven vpliv zaradi odvajanja očiščene komunalne odpadne vode v vodotoke ali ponikanje v tla (podzemne vode).	Pozitiven vpliv zaradi aktivne zaščite zajetij pitne vode, negativen vpliv zaradi črpanja pitne vode – torej zmanjševanja količin.	-	Izvedba praktično vseh prioritet bo izboljšala kakovost podzemnih voda, ki se uporabljajo za vodooskrbo. Vplivi bodo pozitivni in po naravi neposredni, daljinski, kratkoročni in začasni. Zajetja pitne vode imajo negativen vpliv na količino pitne vode, njihov vpliv je neposreden, daljinski, srednjeročni in začasni.
	VO-3	Izboljšano količinsko in hidromorfološko stanje površinskih vodnih teles	Pri urejanju odlagališč odpadkov lahko pride do posega v vodotoke.	Pri urejanju ČN lahko pride do posega v vodotoke.- spreminjanje morfološkega izgleda struge na lokaciji ČN.	Pri urejanju nekaterih sistemov vodooskrbe (npr. Padež) bo prišlo do posegov v struge in s tem do sprembe morfološkega značaja.	Prišlo bo do posegov v struge in njihove regulacije.	Vplivi bodo v precejšnji meri odvisni od lokacije in obsega posega. Vplivi bodo predvsem negativni v primeru urejanja okoljske infrastrukture, vezane na uporabo/regulacijo voda. Vplivi bodo negativni in sicer neposredni, včasih tudi daljinski (poplavna varnost), kumulativni in trajni.
	VO-4	Ohranjeno morsko okolje	-	pozitiven vpliv - izpuščanje prečiščene komunalne odpadne vode v morje	-	-	Ureditev čistilnih naprav v Slovenski Istri bo znatno zmanjšala vplive dejavnosti na obali na morsko okolje. Vplivi bodo neposredni, daljinski (cel Tržaški zaliv) in dolgoročni.

Segment	Ozn. okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Prednostne usmeritve			Komentar	
			Ravnanje s komunalnimi odpadki	Odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih vod	Oskrba s pitno vodo	Zmanjšanje škodljivega delovanja voda	
Prebivalstvo in zdravje	VO-5	Ustrezno zbiranje, odvajanje in čiščenje odpadnih voda	Na odlagališčih odpadkov nastajajo izcedne vode, ki imajo v primeru, da ni zagotovljeno ustrezno čiščenje, močan vpliv na kakovost tal in vodotokov.	Pozitiven vpliv - odvajanje prečiščene komunalne odpadne vode		Pozitiven vpliv, saj se bo zaradi zmanjšanja poplavljanja zmanjšalo onesnaženje ob poplalah.	Sistematično urejanje odvajanja in čiščenja odpadnih voda bo kakovostno zmanjšala vplive zaradi tovrstnega onesnaženja. S primernimi cenami bo možno še dodatno izboljšati učinkovitost storitev. Vplivi bodo neposredni in dolgoročni.
	VO-6	Zmanjšana ogroženost pred poplavami	Odlagališče se nikoli ne umešča v poplavna območja, za čistilne naprave pa veljajo nekatere izjeme. V primeru gradnje ČN na poplavnem območju lahko pride do spremenjenega hidrološkega režima in poplavne varnosti.			Pozitiven vpliv - zagotovitev poplavne varnosti	Vpliv prednostne usmeritve zmanjšanje škodljivega delovanja voda je pozitiven, neposreden in daljniski ter dolgoročen. Vpliv ostalih prioritet predvidoma ne bo, razen v primeru umeščanja odlagališč in ČN v poplavna območja, za kar pa je malo možnosti glede na kontrolne mehanizme postopkov načrtovanja.
	PR-1	Zagotovljeno zdravje ljudi in kakovosti življenja	Pozitiven vpliv - manjše število odloženih odpadkov	Pozitiven vpliv - povečanje števila priključkov na kanalizacijo	Pozitiven vpliv - zagotovitev kakovostne pitne vode	Pozitiven vpliv - zagotovitev poplavne varnosti	Vse prioritete so namenjene izboljšanju kakovosti življenja, njihov vpliv je pozitiven, neposreden, daljniski in dolgoročen
	PR-2	Večja prometna varnost	-	-	-	-	-
	PR-3	Uporaba prometnih sredstev, ki so manj škodljiva za okolje	-	-	-	-	-
	PR-4	Hrup na sprejemljivi ravni	Možen vpliv na prebivalce v bližini lokacij odlagališč in naprav za termično obdelavo odpadkov	Povečana izpostavljenost hrupu v bližini predvidenih novogradenj kanalizacijskih sistemov	Povečana izpostavljenost hrupu v bližini predvidenih novogradenj vodovodnih sistemov	Povečana izpostavljenost hrupu v bližini urejanja protipoplavne infrastrukture v času gradnje	Vplivi na hrup so odvisni od umeščanja posegov v prostor ter od same izvedbe. V času gradnje je možno povečanje hrupa, raven hrupa bo med obratovanjem predvidoma povečana v okolici odlagališč. Vpliv je negativen, neposreden, kratkoročen in začasen.

Segment	Ozn. okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Prednostne usmeritve				Komentar
			Ravnanje s komunalnimi odpadki	Odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih vod	Oskrba s pitno vodo	Zmanjšanje škodljivega delovanja voda	
Odpadki	OD-1	Zmanjšane količine odloženih odpadkov	Pozitiven vpliv zaradi zmanjševanja količin odloženih odpadkov, predelave odpadkov	Nastajanje odpadnega blata na ČN	Nastajanje odpadkov iz naprav za prečiščevanje vode	-	Vpliv prednostne usmeritve ravnanje s komunalnimi odpadki bo pozitiven, neposreden in daljinski, začasen in srednjeročen. Pri odvajanju in čiščenju odpadnih voda ter oskrbi s pitno vodo bodo nastajali mulji in odpadki, vpliv je negativen, neposreden in daljinski, začasen in kratkoročen.
Kulturna dediščina	KD-1	Ohranjene lastnosti, povečana dostopnost in prezentiranost objektov in območij kulturne dediščine ter preprečevanje njene ogroženosti	Ob novogradnji lahko pride do neustreznih posegov v enote kulturne dediščine in njihova vplivna območja, zato je možnost ogroženosti kulturne dediščine večja. Večje število posegov v kompleksna območja varstva kulturne dediščine lahko postopno zmanjšuje celovitost in identiteto teh območij.				Vplivi na kulturno dediščino so odvisni od umeščanja posegov v prostor ter od same izvedbe. Vplivi bodo predvsem negativni, neposredni in trajni.
Krajina in vidna kakovost okolja	KR-1	Ohranjene prvine, ki prispevajo k prepoznavnosti kulturnih in naravnih krajin	Ob novogradnjah lahko pride do neustreznih posegov v območja nacionalne prepoznavnosti krajine in s tem do razvrednotenja kakovosti sprememb krajine. Posegi v območja nacionalne prepoznavnosti krajine z vidika kulturnega in simbolnega pomena krajine ter na območja naravnih kakovosti krajine lahko postopno zmanjšuje celovitost in identiteto teh območij.				Vplivi na krajino so odvisni predvsem od njihove umestitve v prostor, deloma pa tudi od načine njihove izvedbe. Vplivi bodo predvsem negativni, neposredni, daljinski (videz območja z drugih lokacij) in trajni. S primernimi ukrepi se ob posegih lahko omogoči tudi boljša integracija v okoliško krajino.

Segment	Ozn. okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Prednostne usmeritve				Komentar
			Ravnanje s komunalnimi odpadki	Odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih vod	Oskrba s pitno vodo	Zmanjšanje škodljivega delovanja voda	
Narava in biotska raznovrstnost	NA-1	Ugodno stanje ogroženih vrst in habitatnih tipov, zaradi katerih so opredeljena območja varovanja narave	Ob novogradnjah lahko pride do posegov v varovana območja. Možno poslabšanje stanja (uničenje habitatnih tipov, rastišč določenih vrst, vplivi na vedenje določenih živalskih vrst), odvisno od lokacije in velikosti predvidenih objektov.				Vplivi na habitatne tipe in vrste, zaradi katerih so bila oblikovana varovana območja, so odvisni od umestitve projekta v prostor, njegovega obsega in načina njegove izvedbe in obratovanja (slednje velja predvsem za odlagališča in protipoplavne ukrepe). Vplivom na območja varovanja narave se skoraj zagotovo ne bo mogoče izogniti pri prioriteti »Zmanjšanje škodljivega delovanja voda). Vplivi bodo negativni in bodo neposredni, daljinski (za nekatere vrste) ter trajni. Poleg tega lahko pričakujemo, da bo vpliv kumulativen zaradi skupnega zmanjšanja obsega varovanih območij.
	NA-2	Ohranjena biotska raznovrstnost	Ob rekonstrukcijah in novogradnjah bo prišlo do trajnega uničenja rastlinstva in živalstva ter njihovih habitatov v območjih posega. Možno zmanjšanje biotske raznovrstnosti zaradi rabe prostora (protipoplavni ukrepi).				Vplivi na rastlinstvo in živalstvo so odvisni od umestitve projekta v prostor, njegovega obsega in načina njegove izvedbe. Vplivi bodo negativni in bodo neposredni, daljinski (za nekatere vrste) ter trajni. Poleg tega lahko pričakujemo, da bo vpliv kumulativen zaradi skupnega povečanja pozidanih površin in obremenjenosti okolja ob infrastrukturi.
Tla/prst	TL-1	Racionalna raba zemljišč	Spremenila se bo raba zemljišč, povečal se bo delež pozidanih površin.				S prenavo, posodobitvijo in povečanjem okoljske infrastrukture se bo povečal obseg pozidanih površin. Vplivi bodo neposredni in trajni, zaradi obsega pa tudi kumulativni.
	TL-2	Preprečitev erozije in onesnaževanja tal	Pozitiven vpliv zaradi zmanjšanja nastajanja nelegalnih odlagališč, boljše ureditve novih odlagališč in sanacije starih, odprave starih bremen	Možen je vpliv na tla v primeru ponikanja prečiščene vode v tla (odstotnost vodotoka) in odlaganja blata v tla	–	Možnost nastajanja erozijskih žarišč zaradi poplavne vode	Vplivi bodo predvsem pozitivni pri prioriteti ravnanje s komunalnimi odpadki. Negativni vplivi ostalih prioritet so odvisni od obsega in načina izvedbe in bodo predvsem negativni, a majhni; vplivi bodo neposredni, daljinski, začasni in srednjeročni.

Preglednica 18: Pregled vplivov področja trajnostne rabe OP ROPI (Strategije področja trajnostne rabe energije) na okolje

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Prednostne usmeritve				Komentar
			Energetska sanacija in trajnostna gradnja stavb	Učinkovita raba električne energije	Inovativni ukrepi za lokalno energetska oskrbo	Demonstracijski projekti, informiranje in svetovanje	
Kakovost zraka in podnebne spremembe	ZR-1	Zmanjšane emisije toplogrednih plinov	Pozitiven vpliv zaradi zmanjšanja emisij TGP (učinkovitejša raba energije, raba OVE,..)	Pozitiven vpliv - z zmanjšanjem porabe električne energije se zmanjšajo emisije TGP	Pozitiven vpliv zaradi zmanjšanja emisij TGP (učinkovitejša raba energije, raba OVE,..)	Posreden pozitiven vpliv, saj se bodo z dvigovanjem osveščenosti zaradi bolj učinkovite rabe E in uporabe OVE zmanjšale emisije TGP	Na kakovost zraka in podnebne spremembe (TGP) bodo imele vse prioritete pozitiven vpliv. Z večjo energ. učinkovitostjo stavb, uporabo sodobnejših tehnologij in OVE se bodo emisije zmanjšale. Vplivi bodo neposredni, daljinski, srednjeročni in začasni.
	ZR-2	Zmanjšane emisijske in imisijske vrednosti onesnaževal (NO _x , SO ₂ , PM ₁₀ , NO ₂ , Pb, CO, benzen, ozon, HOS, NH ₃)	Pozitiven vpliv zaradi zmanjšanja emisij v zrak (učinkovitejša raba energije, raba OVE,..)	Pozitiven vpliv - z zmanjšanjem porabe električne energije se zmanjšajo emisije onesnaževal v zrak	Pozitiven vpliv zaradi zmanjšanja emisij v zrak (učinkovitejša raba energije, raba OVE,..)	Posreden pozitiven vpliv, saj se bodo z dvigovanjem osveščenosti zaradi bolj učinkovite rabe E in uporabe OVE zmanjšale emisije onesnaževal	
Energija	EN-1	Povečana energetska učinkovitost na vseh področjih rabe energije	Pozitiven vpliv - zmanjšanje energetske intenzivnosti (zmanjšana poraba energije in toplote)	Pozitiven vpliv - z zmanjšanjem porabe električne energije povečanje energetske učinkovitosti	Pozitiven vpliv - energetska učinkovitost se bo povečala.	Posreden pozitiven vpliv, saj se bodo z dvigovanjem osveščenosti povečala energetska učinkovitost.	Vse prioritete so prvenstveno usmerjene v bolj učinkovito in trajnostno rabo energije, zato bodo imele pozitiven vpliv. Vplivi bodo neposredni, daljinski, srednjeročni in začasni.

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Prednostne usmeritve				Komentar
			Energetska sanacija in trajnostna gradnja stavb	Učinkovita raba električne energije	Inovativni ukrepi za lokalno energetska oskrbo	Demonstracijski projekti, informiranje in svetovanje	
	EN-2	Povečana raba OVE	Pozitiven vpliv zaradi povečanja uporabe OVE	-	Pozitiven vpliv zaradi povečanja uporabe OVE	Posreden pozitiven vpliv, saj se bodo z dvigovanjem osveščenosti povečala uporaba OVE.	
Vode	VO-1	Dobro stanje voda do leta 2015	-	-	-	-	-
	VO-2	Ohranjena kakovost in količine vode v posameznih vodnih telesih, ki se odvzema za javno oskrbo s pitno vodo	-	-	-	-	-
	VO-3	Izboljšano količinsko in hidromorfološko stanje površinskih vodnih teles	-	-	-	-	-
	VO-4	Ohranjeno morsko okolje	-	-	-	-	-
	VO-5	Ustrežno zbiranje, odvajanje in čiščenje odpadnih voda	-	-	-	-	-
	VO-6	Zmanjšana ogroženost pred poplavami	-	-	-	-	-

Segment	Oznaka okoljskega cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Prednostne usmeritve			Komentar		
			Energetska sanacija in trajnostna gradnja stavb	Učinkovita raba električne energije	Inovativni ukrepi za lokalno energetsko oskrbo	Demonstracijski projekti, informiranje in svetovanje		
Prebivalstvo in zdravje	PR-1	Zagotovljeno zdravje ljudi in kakovosti življenja	Pozitiven vpliv zaradi zmanjšanja porabe el. E, zmanjšanja emisij, uporabe obnovljivih virov E.	Pozitiven vpliv zaradi zmanjšanja porabe el. E, zmanjšanja emisij.	Pozitiven vpliv zaradi uporabe obnovljivih virov E.	Posreden pozitiven vpliv zaradi dvigovanja osveščenosti.	Vse prioritete so namenjene izboljšanju kakovosti življenja, njihov vpliv je pozitiven, neposreden, daljnjski in dolgoročen.	
	PR-2	Večja prometna varnost	-	-	-	-	-	
	PR-3	Uporaba prometnih sredstev, ki so manj škodljiva za okolje	-	-	-	-	-	
	PR-4	Hrup na sprejemljivi ravni	Možen je vpliv na prebivalce v bližini lokacij, predvsem v času urejanja objektov.	-	Možen je vpliv na prebivalce v bližini lokacij, predvsem v času urejanja objektov in nameščanja novih tehnologij.	-	Vplivi na hrup so odvisni od obsega in lokacije posegov ter od same izvedbe. V času urejanja objektov in nameščanja novih tehnologij je možno kratkotrajno povečanje hrupa. Vpliv je negativen, neposreden, kratkoročen in začasen.	
Odpadki	OD-1	Zmanjšane količine odloženih odpadkov	Nastajanje odpadkov pri sanaciji stavb	-	Pozitivni vpliv – zmanjševanje količine lesnih odpadkov	-	Pri novogradnjah in prenovah bodo nastajali predvsem gradbeni odpadki, zato je vpliv prednostne usmeritve Energetska sanacija in trajnostna gradnja stavb negativen, neposreden in daljnjski, začasen in kratkoročen. Prednostna usmeritev Inovativni ukrepi bo imela pozitiven vpliv (neposreden, daljnjski, začasen, kratkoročen) zaradi uporabe lesnih odpadkov za pridobivanje E iz biomase.	

Segment	Oznaka okoljskega cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Prednostne usmeritve		Komentar	
			Energetska sanacija in trajnostna gradnja stavb	Učinkovita raba električne energije	Inovativni ukrepi za lokalno energetsko oskrbo	Demonstracijski projekti, informiranje in svetovanje
Kulturna dediščina	KD-1	Ohranjene lastnosti, povečana dostopnost in prezentiranost objektov in območij kulturne dediščine ter preprečevanje njene ogroženosti	Ob rekonstrukcijah in novogradnjah lahko pride do posegov v območja in objekte kulturne dediščine.	-	Ob rekonstrukcijah in novogradnjah lahko pride do posegov v območja in objekte kulturne dediščine.	Vplivi na kulturno dediščino so odvisni od načina izvedbe posegov in njihove umestitve v prostor. Najverjetneje bo prišlo do vplivov na kulturno dediščino ob prenovi zavarovanih javnih zgradb. Vplivi bodo relativno majhni in bodo predvsem negativni, neposredni in trajni. Po drugi strani pa ima ob upoštevanju kulturnovarstvenih pogojev lahko izboljšana energetska učinkovitost pozitiven vpliv, saj spodbuja uporabo stavbne kulturne dediščine.
Krajina in vidna kakovost okolja	KR-1	Ohranjene prvine, ki prispevajo k prepoznavnosti kulturnih in naravnih krajin	Ob novogradnjah lahko pride do sprememb krajine.	-	Ob novogradnjah lahko pride do sprememb krajine.	Vplivi na krajino so odvisni od načina izvedbe posegov in njihove umestitve v prostor. Predvidene so le manjše novogradnje, ki bodo predvidoma umesčene v poselitvena območja, zato naj ne bi bistveno vplivale na krajino. Če bo do vplivov prišlo, bodo ti majhni in bodo predvsem negativni, neposredni in trajni.
Narava in biotska raznovrstnost	NA-1	Ugodno stanje ogroženih vrst in habitatnih tipov, zaradi katerih so opredeljena območja varovanja narave	Ob novogradnjah lahko pride do posegov v varovana območja. Možno poslabšanje stanja (uničenje habitatnih tipov, rastišč določenih vrst, vplivi na vedenje določenih živalskih vrst), odvisno od lokacije in velikosti predvidenih objektov.	-	Ob novogradnjah lahko pride do posegov v varovana območja. Možno poslabšanje stanja (uničenje habitatnih tipov, rastišč določenih vrst, vplivi na vedenje določenih živalskih vrst), odvisno od lokacije, velikosti.	Vplivi na habitatne tipe in vrste, zaradi katerih so bila oblikovana varovana območja, so odvisni od umestitve projekta v prostor, njegovega obsega in načina njegove izvedbe in obratovanja. Predvidene so le manjše novogradnje, ki bodo predvidoma umesčene v poselitvena območja, zato naj ne bi imele vplivov na varovana območja. Če bo do vplivov vseeno prišlo, bodo le-ti negativni in neposredni ter trajni.

Segment	Oznaka okoljskega cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Prednostne usmeritve			Komentar		
			Energetska sanacija in trajnostna gradnja stavb	Učinkovita raba električne energije	Inovativni ukrepi za lokalno energetske oskrbo	Demonstracijski projekti, informiranje in svetovanje		
	NA-2	Ohranjena biotska raznovrstnost	Ob novogradnjah bo prišlo do trajnega uničenja rastlinstva in živalstva ter njihovih habitatov, če se bo gradilo na nepozidanih območjih.	-	Ob novogradnjah bo prišlo do trajnega uničenja rastlinstva in živalstva ter njihovih habitatov, če se bo gradilo na nepozidanih območjih.	-	Vplivi na rastlinstvo in živalstvo so odvisni od umestitve projekta v prostor, njegovega obsega in načina njegove izvedbe. Predvidene so le manjše novogradnje, ki bodo predvidoma umeščene v poselitvena območja, zato naj ne bi imele vplivov na biotsko raznovrstnost. Če bo do vplivov vseeno prišlo, bodo le-ti negativni in neposredni ter trajni.	
Tla/prst	TL-1	Racionalna raba zemljišč	Možna je sprememba rabe zemljišč	-	Možna je sprememba rabe zemljišč (varovalni pasovi za daljnovode,...)	-	S ureditvijo objektov za sproizvodnjo E, daljinskih sistemov za ogrevanje ipd. infrastrukture se bo povečal obseg pozidanih površin, povečanje bo relativno majhno. Vplivi bodo neposredni in trajni.	
	TL-2	Preprečitev erozije in onesnaževanja tal	-	-	-	-	-	

Negativne vplive vseh razvojnih prioritet prometnega področja je zelo pomembno zmanjševati, saj je analiza stanja pokazala, da so veliki ravno za segmente oz. elemente okolja, za katere se stanje slabša že danes, brez izvedbe plana.

Aktivnosti iz razvojnih prioritet Varstvo okolja in Trajnostna raba energije imajo pogosto negativen vpliv na samih lokacijah, vendar gledano v celoti – z vidika vplivov na celotno območje in z vidika okoljskih ciljev plana pozitivno vplivajo na okolje, saj zmanjšujejo vplive dejavnosti na okolje in s tem omogočajo razvoj. Aktivnosti iz teh dveh prioritet so torej tudi podpora Operativnemu programu za krepitev regionalnih razvojnih potencialov in Operativnemu programu razvoja človeških virov.

V veliko primerih so vplivi odvisni od lokacije in načina izvedbe projekta, v takih primerih bo možno vplive zmanjšati z dobrim umeščanjem v prostor in z izbiro najprimernejše variante v postopkih študije variant, celovite presoje vplivov na okolje za plane nižjega ranga in presoje vplivov na okolje.

21.1 Pregled vplivov

Na podlagi zaključkov sestanka na Ministrstvu RS za okolje, Sektor za celovite presoje smo pripravili tudi tabelo s pregledom vplivov posameznih razvojnih prioritet na okolje.

Preglednica 19: ovrednotenje vplivov OP ROPI na okolje

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Področje prometa	Področje okolja	Področje trajnostne energije
Kakovost zraka in podnebne spremembe	ZR-1	Zmanjšane emisije toplogrednih plinov	A-C	A-C	A-C
	ZR-2	Zmanjšane emisijske in imisijske vrednosti onesnaževal (NO _x , SO ₂ , PM ₁₀ , NO ₂ , Pb, CO, benzen, ozon, HOS, NH ₃)	A-C	A-C	A-C
Energija	EN-1	Povečana energetska učinkovitost na vseh področjih rabe energije	A-C	A-C	A
	EN-2	Povečana raba OVE	X	A-C	A
Vode	VO-1	Dobro stanje voda do leta 2015	A-C	A-C	A-C
	VO-2	Ohranjena kakovost in količine vode v posameznih vodnih telesih, ki se odvzema za javno oskrbo s pitno vodo	A-C	A-C	A-C
	VO-3	Izboljšano količinsko in hidromorfološko stanje površinskih vodnih teles	A-C	A-C	A-C
	VO-4	Ohranjeno morsko okolje	A-C	A-C	A
	VO-5	Ustrezno zbiranje, odvajanje in čiščenje odpadnih voda	A-C	A-C	A
	VO-6	Zmanjšana ogroženost pred poplavami	A-C	A-C	A

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Področje prometa	Področje okolja	Področje trajnostne energije
Prebivalstvo in zdravje	PR-1	Zagotovljeno zdravje ljudi in kakovosti življenja	A-C	A-C	A-C
	PR-2	Večja prometna varnost	A-C	A	A
	PR-3	Uporaba prometnih sredstev, ki so manj škodljiva za okolje	A-C	A	A
	PR-4	Hrup na sprejemljivi ravni	A-C	A-C	A-B
Odpadki	OD-1	Zmanjšane količine odloženih odpadkov	A-C	A-C	A-B
Kulturna dediščina	KD-1	Ohranjene lastnosti, povečana dostopnost in prezentiranost objektov in območij kulturne dediščine ter preprečevanje njene ogroženosti	A-C	A-C	A-B
Krajina in vidna kakovost okolja	KR-1	Ohranjene prvine, ki prispevajo k prepoznavnosti kulturnih in naravnih krajin	A-C	A-C	A
Narava in biotska raznovrstnost	NA-1	Ugodno stanje ogroženih vrst in habitatnih tipov, zaradi katerih so opredeljena območja varovanja narave	A-C	A-C	A-C
	NA-2	Ohranjena biotska raznovrstnost	A-C	A-C	A
Tla/prst	TL-1	Racionalna raba zemljišč	A-C	A-C	A
	TL-2	Preprečitev erozije in onesnaževanja tal	A-C	A-C	A

22 Kumulativni in sinergijski vplivi

Izvedba Operativnega programa na okolje ne bo vplivala tako, da bi se za določen segment oz. element okolja približala nosilni kapaciteti, zato sinergijskih vplivov nismo vrednotili.

Kumulativne vplive smo ovrednotili v skladu z metodologijo, predstavljeno v uvodnih poglavjih. Večjo težo so imele dobro definirane dejavnosti z večjimi vplivi na okolje, pri slabše definiranih dejavnostih pa smo predvidevali njihov razvoj in možnost akumulacije vplivov. Ugotovitve so prikazane v spodnji tabeli. V prvem stolpcu so opisani kumulativni vplivi aktivnosti, predvidenih v okviru posameznih prednostnih usmeritev operativnega programa in podane njihove ocene, v drugem alternativne in omilitveni ukrepi za posamezne aktivnosti, nato pa so v stolpcih s križci označene tiste prednostne usmeritve, v katerih je potrebno upoštevati predlagane alternative in omilitvene ukrepe.

Posebno pozornost je treba nameniti projektom, umeščenim v poplavna območja, območja vodnih virov in varovana območja.

- Poplavna območja (čistilne naprave, črpališča, ceste, odlagališča,...): na njih lahko pride do zelo velikih kumulativnih vplivov. Ukrepi za poplavno varnost bodo namreč zagotovo vplivali na izdatnost črpališč, predvidenih v teh območjih, na tehnične pogoje za odvajanje odpadnih vod in lociranje čistilnih naprav ter delovanje (prilagojeno zaradi poplavnosti) čistilnih naprav... Izgradnja prometne infrastrukture pa vpliva na poplavno varnost območij in dinamiko vod v nekem območju. Ob poplavah lahko pride do večjega onesnaženja širšega območja, saj se emisije običajnih dejavnosti in emisije iz nesreč v času poplav z vodo razširijo po celotnem območju poplav.
- Območja vodnih virov (vodovarstvena območja): projekti, umeščeni v ta območja, lahko vplivajo na širše območje vodonosnika tako, da spremenijo njegovo izdatnost ali regeneracijsko

sposobnost ali pa ga onesnažijo. Tako lahko dolgoročno poslabšajo zdravstveno varnost prebivalstva oziroma sprožijo potrebe po novih investicijah v vodooskrbo iz oddaljenejših vodnih virov.

- o varovana območja so predstavljena v posebnem poglavju.

Preglednica 20: Pregled in analiza kumulativnih vplivov

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Kumulativni vplivi aktivnosti, predvidenih v OP ROPI
Kakovost zraka in podnebne spremembe	ZR-1	Zmanjšane emisije toplogrednih plinov	Negativen kumulativni vpliv: emisije iz cestnega, pomorskega in letalskega prometa, emisije iz odlagališč odpadkov in čistilnih naprav
	ZR-2	Zmanjšane emisijske in imisijske vrednosti onesnaževal (NO _x , SO ₂ , PM ₁₀ , NO ₂ , Pb, CO, benzen, ozon, HOS, NH ₃)	Zmanjšanje kumulativnega vpliva: uporaba železniškega prometa, javnega prometa, učinkovita raba energije in obnovljivih virov energije, učinkovito ravnanje z odpadki in odpadnimi vodami Kumulativni vplivi na zrak in toplogredne pline, vpliv je ovrednoten s C
Energija	EN-1	Povečana energetska učinkovitost na vseh področjih rabe energije	Negativen kumulativni vpliv: poraba goriv v cestnem, pomorskem in letalskem prometu Zmanjšanje kumulativnega vpliva: uporaba železniškega prometa, javnega prometa, učinkovita raba energije in obnovljivih virov energije Kumulativni vplivi na porabo energije, vpliv je ovrednoten z B
	EN-2	Povečana raba OVE	-
Vode	VO-1	Dobro stanje voda do leta 2015	Negativen kumulativni vpliv: gradnja prometne infrastrukture poveča tveganja za vodne vire, vodotoke za poslabšanje kakovosti vode (zaradi nesreč in padavinskih odpadnih vod) in poslabša poplavno varnost ter poseže v brežine vodotokov (povečanje površinskega odtoka, uravnane struge) ter zmanjšanje samočistilnih in zadrževalnih sposobnosti vodnih teles (posegi v brežine vodotokov, na poplavne ravnice...) Zmanjšanje kumulativnega vpliva: vzpostavitev kanalizacijskih sistemov in čistilnih naprav, aktivna zaščita zajetij pitne vode, čiščenje in zadrževanje meteoritnih voda s prometnih površin, sonaravne ureditve vodotokov pri neophodnih posegih v vodotoke in druga vodna telesa Kumulativni vplivi na vode, vpliv je ovrednoten s C
	VO-2	Ohranjena kakovost in količine vode v posameznih vodnih telesih, ki se odvzema za javno oskrbo s pitno vodo	
	VO-3	Izboljšano količinsko in hidromorfološko stanje površinskih vodnih teles	
	VO-4	Ohranjeno morsko okolje	
	VO-6	Zmanjšana ogroženost pred poplavami	
	VO-5	Ustrezno zbiranje, odvajanje in čiščenje odpadnih voda	
Prebivalstvo in zdravje	PR-1	Zagotovljeno zdravje ljudi in kakovosti življenja	Negativen kumulativni vpliv: vplivi zaradi emisij v zrak, hrupa, poslabšane prometne varnosti (nesreče – neposredno in zaradi vplivov na vodne vire), Zmanjšanje kumulativnega vpliva: javni promet, izboljšano ravnanje z odpadki, odvajanje in čiščenje
	PR-2	Večja prometna varnost	

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Kumulativni vplivi aktivnosti, predvidenih v OP ROPI
	PR-3	Uporaba prometnih sredstev, ki so manj škodljiva za okolje	odpadnih vod, oskrba s pitno vodo, energetska sanacija zgradb, ohranjanje narave Kumulativni vpliv na kakovost življenja bo pozitiven, vpliv je ovrednoten z A
	PR-4	Hrup na sprejemljivi ravni	Negativni kumulativni vpliv: povečanje hrupa zaradi gradnje in delovanja prometne infrastrukture Zmanjšanje kumulativnega vpliva: spodbujanje železniškega in javnega potniškega prometa Kumulativni vpliv na hrup, vpliv je ovrednoten s C
Odpadki	OD-1	Zmanjšane količine odloženih odpadkov	Negativni kumulativni vpliv: povečana količina gradbenih odpadkov (viški zemljin, izkopi) zaradi gradnje prometne infrastrukture Zmanjšanje kumulativnega vpliva: ureditev odlagališč, zbirnih centrov, sanacija divjih odlagališč Kumulativni vpliv na odpadke bo pozitiven, vpliv je ovrednoten z A
Kulturna dediščina	KD-1	Ohranjene lastnosti, povečana dostopnost in prezentiranost objektov in območij kulturne dediščine ter preprečevanje njene ogroženosti	Negativni kumulativni vpliv: razvrednotenje v primeru posegov v območja in objekte kulturne dediščine Zmanjšanje kumulativnega vpliva: večja dostopnost, vidnost Kumulativni vpliv na kulturno dediščino, vpliv je ovrednoten z B
Krajina in vidna kakovost okolja	KR-1	Ohranjene prvine, ki prispevajo k prepoznavnosti kulturnih in naravnih krajin	Negativni kumulativni vpliv: razvrednotenje krajine, zmanjšanje vidne kakovosti okolja v primeru velikih posegov, ki vidno niso skladni s krajino, v katero so umeščeni. Zmanjšanje kumulativnega vpliva: načrtovanje videza objektov v skladu s krajino Kumulativni vpliv na krajino in vidne kakovosti okolja, vpliv je ovrednoten z B
Narava in biotska raznovrstnost	NA-1	Ugodno stanje ogroženih vrst in habitatnih tipov, zaradi katerih so opredeljena območja varovanja narave	Negativni kumulativni vpliv: zmanjšanje obsega območij varovanja narave, povečana pozidanost površin in zmanjšanje ponorov toplogrednih plinov, fragmentacija habitatov zaradi prometne infrastrukture, gradnja infrastrukture za poplavno varnost Zmanjšanje kumulativnega vpliva:
	NA-2	Ohranjena biotska raznovrstnost	ureditev čiščenja in odvajanja odpadnih vod, aktivna zaščita vodnih virov Kumulativni vpliv na naravo, vpliv je ovrednoten z C
Tla/prst	TL-1	Racionalna raba zemljišč	Negativni kumulativni vpliv: povečana pozidanost površin in zmanjšanje ponorov toplogrednih plinov, gradnja prometne infrastrukture poveča tveganja zaradi nesreč in padavinskih odpadnih vod Zmanjšanje kumulativnega vpliva:
	TL-2	Preprečitev erozije in onesnaževanja tal	vzpostavitev kanalizacijskih sistemov in čistilnih naprav, aktivna zaščita zajetij pitne vode Kumulativni vpliv na tla, vpliv je ovrednoten s C

23 Vplivi na varovana območja

Iz preglednice na strani 31 je razvidno, da bo največ projektov izvedenih na območju varovanih območij Mure, pa tudi na Goričkem (krajinski park, območja Natura 2000) in na območju varovanih območij Drave. Po številu projektov in pomembnosti vplivov nato sledijo območje Kamniško – Savinjskih Alp in Karavank, Notranjske, Krke, Ljubljanskega barja, Krakovskega gozda, Sečoveljskih solin, Škocjanskega zatoka. Prostorsko gledano bo največ projektov izvedenih v bližini ali neposredno v varovanih območjih v okolici Murske Sobote, Maribora, med Slovenj Gradcem, Šoštanjem in Celjem, v okolici Novega mesta, Kopra in na širšem območju Bleda.

Nekatera od teh območij imajo status območja Nature 2000 in obenem tudi zavarovanega območja ali pa so predlagana za zavarovanje, poleg tega se na praktično vseh zgoraj navedenih območjih prekrivata po dve območji Nature 2000 – pSCI (varovanje po Direktivi o habitatih) in SPA (varovanje po Direktivi o pticah). Pri vseh teh območjih je treba torej nujno upoštevati možne vplive, ki jih ima lahko OP ROPI na njihove varstvene cilje in status.

OP ROPI bo poleg tega vplival tudi na manjša varovana območja. Zaradi njihovega majhnega obsega imajo tudi manjši projekti s posegi vanje relativno velik vpliv, zato bo pri teh projektih treba paziti, da so vplivi na kvalifikacijske vrste zmanjšani na najmanjšo možno mero. Na večja zavarovana območja bo vplival en projekt – na vplivno območje Regijskega parka Škocjanske jame (vodni zadrževalnik Padež), vendar bo njun vpliv manjšega pomena, ker gre za robna območja parkov.

V spodnji preglednici je prikazan grob pregled možnih vplivov na varovana območja. Preglednica je prirejena po matriki za ugotavljanje vpliva iz Priloge 6 Pravilnika o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (Ur. l. RS št. 130/04, 53/06).

Ključni vplivi po posameznih področjih, če se projekti ne morejo izogniti posegom v varovana območja, so:

- področje cest (pomembni vplivi na sesalce, dvoživke, vrste vezane na vodne habitate, habitatne tipe):
 - povečanje hrupa v območjih ⇒ protihrupni ukrepi,
 - posegi v vode, odpadne vode ⇒ ureditev odvajanja odpadnih vod, zmanjšanje posegov v brežine vodotokov na najmanjšo možno mero, sonaravne ureditve in premostitve,
 - otežena prehodnost ⇒ ureditev ekoduktov (dvoživke, veliki sesalci)
 - osvetljevanje ⇒ brez osvetljevanja v varovanih območjih ali senčenje – usmerjanje izključno cestišče.
- področje železnic (pomembni vplivi na sesalce, dvoživke, vrste vezane na vodne habitate, habitatne tipe – a manjši kot pri cestah, ker gre večinoma z rekonstrukcijo obstoječih prog):
 - osvetljevanje ⇒ brez osvetljevanja v varovanih območjih ali senčenje – usmerjanje izključno na progo,
 - posegi v vode ⇒ zmanjšanje posegov v brežine vodotokov na najmanjšo možno mero, sonaravne ureditve in premostitve,
 - otežena prehodnost v primeru visokih, strmih nasipov ⇒ ureditev ekoduktov (dvoživke, veliki sesalci)
 - tveganje požarov ⇒ zagotavljanje požarne varnosti, ureditev preseka, krčitev ob progi.
- področje pomorstva (pomembni vplivi na vrste vezane na morske habitate, habitatne tipe):
 - sprememba vodnega režima ⇒ primerno načrtovanje obale
 - odpadne vode ⇒ ureditev sistema zbiranja, odvajanja in čiščenja odpadnih vod z ladij
- področje letalstva (pomembni vplivi na ptice):

- hrup ⇒ omejitev poletov na dnevni in večerni čas
- odpadne vode ⇒ ureditev sistema zbiranja, odvajanja in čiščenja odpadnih vod z letališke steze
- ravnanje z odpadki (pomembni vplivi na male sesalce, vrste vezane na vodne habitate):
 - izcedne vode ⇒ ureditev sistema zbiranja, odvajanja in čiščenja izcednih vod
 - ugodne prehranske možnosti za določene živalske vrste ⇒ nadzor nad populacijami glodalcev, ptic
- odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih vod (pomembni vplivi vrste, vezane na vodne habitate):
 - poslabšanje kakovosti vodotokov ⇒ nadzor nad učinkovitostjo ČN, spremljanje vplivov za izpustom in prilagajanje tehnologije v primeru znatnih vplivov.
- oskrba s pitno vodo (pomembni vplivi vrste, vezane na vodne habitate):
 - zmanjšanje količine vode ⇒ zagotavljanje biološkega minimuma
- zmanjšanje škodljivega delovanja voda (pomembni vplivi vrste, vezane na vodne habitate, habitatne tipe in vrste, vezane na močvirne habitate)
 - sprememba vodnega režima, vlažnosti na območju ukrepov za poplavno varnost ⇒ ohranjanje vodnega režima na območjih kvalifikacijskih habitatnih tipov in vrst, vezanih na močvirne in vodne habitate, le v skrajnih primerih izravnalni ukrepi.

Glavni omilitveni ukrep, ki velja za vse projekte, je načrtovanje izven varovanih območij, kjer je možno in smiselno. To povsod ni možno, vsaj ne pri sprejemljivih stroških (take so predvsem prometnice), zato naj se v teh primerih opravi presoja sprejemljivosti vplivov planov in posegov v naravo na varovana območja in zagotovijo specifični omilitveni ukrepi.

Pred dodelitvijo sredstev naj se za vsak projekt preveri, ali je bila opravljena osnovna analiza vplivov na varovana območja in ali so jasno opredeljeni omilitveni ukrepi, če se z analizo izkaže, da so potrebni. Ob nadzoru porabe sredstev naj se opravi še nadzor nad primerno izvedbo del in omilitvenih ukrepov.

V spodnji tabeli so podani možni vplivi na varovana območja. Z oznako x so označeni manjši vplivi, ki naj predvidoma ne bi kritično vplivali na posamezne kvalifikacijske vrste in habitatne tipe, z oznako X pa večji vplivi, ki lahko znatno vplivajo nanje. Področji javnega potniškega prometa in področje letalstva, ki se bo financiralo iz ESRR, ter celotna strategija trajnostne rabe energije so bila izpuščena, ker ne bodo imeli znatnih vplivov na varovana območja. Imena prednostnih usmeritev so ustrezno skrajšana zaradi lažjega prikaza.

Preglednica 21: Pregled možnih vplivov na varovana območja (HT- habitatni tipi)

Učinek	Prednostne usmeritve										Možni vplivi	Omilitveni ukrepi
	Železnice	Ceste (KS)	Pomorstvo	Letalstvo (KS)	Ceste (ESRR)	Odpadki	Odpadne vode	Pitna voda	Poplavna varnost			
časna ali trajna izguba območja habitata vrst/habitatnih tipov zaradi fizičnega posega	x	X	x	x	x	X	X	x	X		<p>Trajen negativen vpliv: novogradnje bodo s fizičnim poseganjem povzročile trajno izgubo območij (površine) habitatov kvalifikacijskih vrst/HT, kar lahko vpliva na njihov obstoj v varovanem območju. Izguba območja bo tem pomembnejša, če gre za območje v ožjem območju varovanja vrste/HT; v takem primeru so lahko potrebni izravnalni ukrepi.</p> <p>Novogradnje bodo predvsem na področju avtocest in hitrih cest (že ocenjeni vplivi, določeni omilitveni ukrepi), področju pomorstva, ravnanja z odpadki in odvajanja in čiščenja odpadnih vod ter protipoplavni ukrepi, velik vpliv pa lahko imajo tudi novogradnje z drugih področij (nove železniške in cestne povezave, zadrževalniki, odlagališča,...).</p> <p>Začasen negativen vpliv: ureditve dostopnih poti, manipulacijskih površin gradbišč in deponij viškov materiala lahko povzročijo začasno izgubo območja, če so umeščene v habitat vrste/HT; če niso sanirane, lahko izguba postane trajna.</p> <p>Zmanjšanje negativnih vplivov: umeščanje izven vplivnih območij vrste, dosledno načrtovanje in sanacija</p>	<p>Načrtovanje izven varovanih območij, kjer je možno in smiselno.</p> <p>Zagotavljanje nadomestnih površin (izravnalnih ukrepov), kjer se posegi ne morejo izogniti varovanim območjem, če se izkaže, da bo vpliv na kvalifikacijske vrste in habitatne tipe velik.</p>
Sprememba rabe (intenzifikacija ali opustitev) ali naravnih procesov, potrebnih za dolgoročno		x					X	X	X		<p>Negativen vpliv: avtoceste lahko otežijo dostopnost do kmetijskih površin in gozdov, posledično lahko pride do opustitve košnje ali gospodarjenja z gozdom, posledica je sprememba vrstne sestave, zaraščanje travnikov; zanje so že ocenjeni vplivi, določeni omilitveni</p>	<p>Načrtovanje izven varovanih območij, kjer je možno in smiselno.</p> <p>Omogočanje tradicionalne rabe v območju projekta.</p> <p>Nadzor nad učinkovitostjo ČN, spremljanje vplivov za izpustom in</p>

Učinek	Prednostne usmeritve								Možni vplivi	Omilitveni ukrepi
	Železnice	Ceste (KS)	Pomorstvo	Letalstvo (KS)	Ceste (ESRR)	Odpadki	Odpadne vode	Pitna voda		
ohranitev vrst/habitatnih tipov										<p>ukrepi za področje kmetijstva, tako da je to malo verjetno. Podoben vpliv lahko imajo nasipi za poplavno varnost, če ni omogočena dostopnost za kmetijsko rabo.</p> <p>Zajemanje vode za oskrbo s pitno vodo lahko osiromaši vodni vir, če je njegova naravna regeneracija prepočasna, in s tem spremeni razmere v njem.</p> <p>Pozitiven vpliv: Odvajanje (prečiščenih) odpadnih vod poveča vnos organskih snovi, lahko pride do eutrofikacije – z ureditvijo sistemov odvajanja in čiščenja pa se bodo taki vplivi skoncentrirali na eni lokaciji (izpust ČN), olajšan bo nadzor nad procesi in možnost ukrepanja. Izboljšane bodo razmere za vodne kvalifikacijske vrste (ribe, raki,...).</p> <p>Zmanjšanje negativnih vplivov: Ohranjanje tradicionalne rabe, natančna določitev in spoštovanje biološkega minimuma za črpanje vode ob upoštevanju tveganja pravilnosti ocene</p>
Spremembe kemijske sestave, spremembe sevanja, osvetljevanj, hrupa	X	X	x	X	x	x	X			<p>Načrtovanje izven varovanih območij, kjer je možno in smiselno.</p> <p>Projekiranje prometne infrastrukture za določene hitrosti.</p> <p>Omejitev pomorskega in letalskega prometa na dnevni čas.</p> <p>Ureditev kakovostnega zbiranja in čiščenja izcednih vod.</p> <p>Nadzor nad učinkovitostjo ČN, spremljanje vplivov za izpustov in prilagajanje tehnologije v primeru znatnih vplivov.</p>

Učinek	Prednostne usmeritve									Možni vplivi	Omilitveni ukrepi
	Železnice	Ceste (KS)	Pomorstvo	Letalstvo (KS)	Ceste (ESRR)	Odpadki	Odpadne vode	Pitna voda	Poplavna varnost		
										<p>ČN. Olajšan bo nadzor nad stanjem vodotoka in možnost ukrepanja. Ureditev sistema ravnanja z odpadki (zbirni centri, odlagališča,...) bo zmanjšala spiranje nevarnih snovi z neurejenih odlagališč v tla in vode, a le ob primerni ureditvi objektov. Oboje bo izboljšalo razmere za vodne kvalifikacijske vrste.</p> <p>Zmanjšanje negativnih vplivov: omejevanje in nadzor hitrosti, pomorski in letalski promet pretežno v dnevnem času, zbiranje in čiščenje izcednih vod iz odlagališč in zbirnih centrov</p>	
sprememba vodnega režima, naravne dinamike vodotoka		X	X		x			X	X	<p>Negativen vpliv: ukrepi za zmanjšanje škodljivega delovanja voda in vsa nova prometna infrastruktura lahko z vodnogospodarskimi ukrepi za prečkanje vodotokov spremeni naravno dinamiko vodotokov in spremeni vrstno sestavo/HT na širšem območju zaradi spremembe vlažnosti tal. Ureditev novega dela pristanišča bo spremenila razmere v severovzhodnem koncu Koprskega zaliva, ki je zaradi plitvosti in šibkega tokovanja zelo občutljiv.</p> <p>Zajemanje večjih količin vode in ureditev zadrževalnikov lahko imajo ob neprimernem gospodarjenju negativen vpliv na dinamiko in bilanco vodnega vira oz. vodotoka.</p> <p>Zmanjšanje negativnih vplivov: sonaravne premostitve vodotokov za cestno infrastrukturo – posegi v strugo zmanjšani na najmanjšo možno mero, primerna ureditev odvajanja in čiščenja odpadnih vod.; protipoplavni ukrepi, ki ohranjajo obstoječi vodni režim tak, kot je</p>	<p>Načrtovanje izven varovanih območij, kjer je možno in smiselno.</p> <p>Ohranjanje in vzdrževanje naravne dinamike vodotokov.</p> <p>Zagotavljanje regeneracijske sposobnosti vodnih virov.</p> <p>Zagotavljanje biološkega minimuma.</p>

Učinek	Prednostne usmeritve										Možni vplivi	Omilitveni ukrepi
	Železnice	Ceste (KS)	Pomorstvo	Letalstvo (KS)	Ceste (ESRR)	Odpadki	Odpadne vode	Pitna voda	Poplavna varnost			
											potreben za kvalifikacijske vrste; načrtovanje novega dela pristanišča tako, da kvalifikacijske vrste/HT ne bodo prizadeti; natančna določitev in spoštovanje biološkega minimuma za črpanje vode ob upoštevanju tveganja pravilnosti ocene.	
fragmentacija, postavitev ovir v habitat vrst – vpliv na obstoj, razmnoževanje, smrtnost	X	X		x	x				X		<p>Negativni vplivi: prometna infrastruktura je sestavljena iz dolgih linijskih objektov, ki ločijo habitate na manjše podenote, med katerimi je komunikacija otežkočena – razširjanje nekaterih rastlinskih vrst je upočasnjeno, največji vpliv pa je na migratorne živalske vrste oz. tiste, ki imajo veliko območje gibanja (zveri, pa tudi drugi veliki sesalci). Zaradi tveganega prehoda se poveča smrtnost osebkov, večja je kompeticija za hrano, populacije v fragmentiranem območju lahko upadejo. Letališka infrastruktura predstavlja oviro bolj zaradi hrupa in spremljajočih dejavnosti (kakovostne ceste, dodatne storitve v okolici).</p> <p>Zmanjšanje negativnih vplivov: ureditev prehodov (»ekoduktov«) za kvalifikacijske vrste, smiselno umeščanje v prostor tako, da infrastruktura ne posega v migracijske poti (kjer je možno).</p>	<p>Načrtovanje izven varovanih območij, kjer je možno in smiselno.</p> <p>Ureditev prehodov (»ekoduktov«) za kvalifikacijske vrste, smiselno umeščanje v prostor tako, da infrastruktura ne posega v migracijske poti (kjer je možno).</p>
zmanjšanje površine zaplat habitata vrst ali habitatnih tipov	x	X	X	x	x	x	x	x	x		<p>Negativni vplivi: praktično vsi projekti bodo zmanjšali površine habitatov vrst/HT, če bodo umeščeni na njihovo območje.</p> <p>Zmanjšanje negativnih vplivov: učinkovito prostorsko načrtovanje</p>	<p>Načrtovanje izven varovanih območij, kjer je možno in smiselno.</p> <p>Zagotavljanje nadomestnih površin (izravnalnih ukrepov), kjer se posegi ne morejo izogniti varovanim območjem, če se izkaže, da bo vpliv na kvalifikacijske vrste in habitatne tipe velik.</p> <p>Ureditev prehodov (»ekoduktov«) za</p>

Učinek	Prednostne usmeritve									Možni vplivi	Omititveni ukrepi	
	Železnice	Ceste (KS)	Pomorstvo	Letalstvo	Ceste (KS)	Ceste (ESRR)	Odpadki	Odpadne vode	Pitna voda	Poplavna varnost		kvalifikacijske vrste, smiselno umeščanje v prostor tako, da infrastruktura ne posega v migracijske poti (kjer je možno).

24 Omilitveni ukrepi in časovnica omilitvenih ukrepov

Omilitveni ukrepi so prikazani v tabelah. Omilitveni ukrepi so podani na podlagi ciljev OP ROPI ter na podlagi kumulativnih vplivov, saj se bo tako najlaže zagotovilo največji učinek ob njihovi izvedbi. Za posamezne aktivnosti bodo omilitveni ukrepi natančneje določeni kasneje, v okviru naslednjih faz presoj na projektni ravni (poročila o vplivih na okolje).

Izvedba omilitvenih ukrepov bo zagotovljena tudi tako, da bodo nekateri pravzaprav pogoj za izvedbo projekta kot horizontalni omilitveni ukrepi, nekateri pa so lahko vključeni v merila za izbor projektov kot kriterij za izbor projekta.

Nekatere omilitvene ukrepe bo izvajal pripravljavec operativnega programa, nekatere pa končni uporabniki - nosilci posameznih projektov, izvedeni pa morajo biti v okviru programskega obdobja, torej do leta 2013. Nadzor nad izvajanjem omilitvenih ukrepov bo potekal v okviru nadzora nad izvedbo projektov in porabo sredstev za izvedbo projektov.

Prostorsko gledano bo največ projektov, zajetih v indikativnem seznamu OP ROPI izvedenih v okolici Murske Sobote, Maribora, med Slovenj Gradcem, Šoštanjem in Celjem, v okolici Novega mesta, Kopra in na širšem območju Bleda. V okolici naštetih krajev so tudi nekatera varovana območja (Mura, Drava, Krka, Škocjanski zatok,...), ki so zaradi velikega pomena zavarovana na več načinov (parki, območja Natura 2000). V širšem območju naštetih krajev so zato možni znatni kumulativni vplivi zaradi izvedbe OP ROPI tako na varovana območja kot na druge elemente okolja, kumulativni vplivi pa se lahko še povečajo ob hkratni izvedbi projektov iz OP RR; lahko namreč pričakujemo, da bodo številni projekti, sofinancirani s pomočjo OP ROPI izvedeni prav v območjih naštetih krajev. Dosledno upoštevanje omilitvenih ukrepov in upoštevanje kumulativnih vplivov pri vrednotenju vplivov projektov na okolje bo zmanjšalo možnosti negativnih vplivov OP ROPI na okolje.

24.1 Horizontalni omilitveni ukrepi (vsebine) – pogoji za projekte, sofinancirane iz OP ROPI

24.1.1 Učinkovitost izrabe naravnih virov

Projekti, ki bodo izvedeni v okviru izvajanja OP ROPI morajo zagotoviti učinkovito rabo naravnih virov. Horizontalne omilitvene ukrepe izvaja nosilec projekta. Zato naj se pri izboru projektov uporabijo naslednji pogoji:

1. Energetska učinkovitost

- Vsi objekti, katerih gradnja, obnova, preureditev ipd. bo sofinancirana, naj pridobijo energetska izkaznico stavbe. Novi objekti naj bodo zasnovane tako, da se po energetske učinkovitosti v energetske izkaznici uvrstijo v energetske razred A, obnovljene oz. prenovljene pa vsaj v energetske razred B.
- izkaže naj se energetska učinkovitost procesov v projektu.

2. Učinkovita raba surovin

- Pri izvedbi projekta naj se, kjer je to le mogoče, v čim večji meri
 - zmanjša poraba materialov (za gradnjo, za opravljanje storitev...),
 - uporabijo okolju prijazni materiali, po možnosti pridobljeni lokalno,
 - uporabijo reciklirani materiali (npr. predelani gradbeni odpadki).

24.1.2 Okoljska učinkovitost

Projekti, ki naj bi se izvedli s pomočjo OP ROPI, naj bodo zasnovani tako, da bodo okoljsko učinkoviti. Zato naj se za izbor projektov uporabijo naslednji pogoji:

1. uporaba najboljših razpoložljivih tehnik

- uporabijo naj se glede na primere iz panoge,
- vključujejo naj učinkovito rabo surovin in energentov za zmanjšanje emisij v zrak (toplogredni plini, hlapne organske snovi), odpadnih vod in odpadkov,

2. uporaba referenčnih dokumentov (BREF)

- uporabijo naj se pri dejavnostih, za katere taki dokumenti obstajajo,

3. nadzor emisij in tveganj,

4. Učinkovito ravnanje z vodo

- padavinska odpadna voda naj se reciklira oz. uporabi za druge namene,
- zagotovi naj se učinkovito odvajanje in čiščenje odpadnih vod.

5. zmanjšanje količin odpadkov in ločeno zbiranje odpadkov (tudi embalaža, elektronska oprema).

24.1.3 Trajnostna dostopnost

Projekti, katerih namen je pritegniti večje število obiskovalcev (npr. demonstracijski in vzorčni projekti za trajnostno rabo energije), naj imajo zagotovljeno in primerno urejeno trajnostno dostopnost – z javnim prevozom, kolesom, peš.

24.1.4 Zmanjšani vplivi na okolje

Za vse posege, za katere je potrebno gradbeno dovoljenje in ki bodo nastali v okviru projektov, predlaganih za sofinanciranje iz OP ROPI, ki potrebujejo okoljevarstveno soglasje in okoljevarstveno dovoljenje (npr. t.i. IPPC dovoljenja za odlagališča in čistilne naprave, dovoljenje za druge naprave), je treba izdelati poročilo o vplivih na okolje ali vlogo za okoljevarstveno dovoljenje. Za posege oz. projekte, za katere ni treba pridobiti okoljevarstvenega soglasja ali dovoljenja, je treba narediti strokovno oceno vplivov na okolje, njeno vsebino se bo določilo v okviru priprave meril za izbor, predlagamo pa, naj bo vsebinsko enaka kot poročilo o vplivih na okolje. Strokovna ocena vplivov na okolje je posebej pomembna v primeru poseganja v območja nacionalne prepoznavnosti ali v varovana območja kulturne dediščine; v teh primerih naj se pri presoji vplivov upoštevajo strokovne zasnove za varstvo.

Vsi projekti morajo upoštevati krajinske, arhitekturne in kulturne značilnosti območja, v katerem se izvajajo, kar se preveri v okviru postopkov pridobivanja dovoljenj za gradnjo in obratovanje.

24.2 Omilitveni ukrepi glede na prednostne usmeritve in predvidene aktivnosti

Preglednica 22: Omilitveni ukrepi za področje prometa

OP ROPI		Predlog okoljskega poročila	
Razvojna prioriteta	Prednostna usmeritev	Predvidene aktivnosti	Predlagane aktivnosti
Železniška infrastruktura v okviru Kohezijskega sklada		zgrajene nove proge, posodobljene proge, elektrificirane proge, urejeni železniški terminali in postaje, urejena izvennivojska in nivojska križanja	<p>Načrtovanje infrastrukture za dostopnost in multimodalnost ob izgradnji in posodobitvi železniških povezav</p> <p>Opis: ob izgradnji novih in posodobitvi obstoječih železniških prog je treba zagotoviti načrtovanje in izgradnjo infrastrukture, ki bo izboljšala dostopnost in podprla multimodalnost, kot so:</p> <ul style="list-style-type: none"> • avtobusna postajališča (vsaj rezervacija prostora), P+R, povezava (umeščenost) z avtobusnimi povezavami, parkirišča za kolesa (kolesarnice) in mopede • urejenost železniške infrastrukture za dostopnost za ranjive družbene skupine (starejši, invalidi,...), • povezava železnice s cestnim omrežjem, ureditev multimodalnih vozlišč (prioritetno v bližini avtocest za tovrstni promet in v urbanih središčih za javni prevoz) <p>Utemeljitev: z navedenimi aktivnostmi bi podprli multimodalnost in spodbudili večjo uporabo železniškega prevoza blaga in ljudi ter tako spodbudili trajnostno mobilnost. Predlagani omilitveni ukrep predstavlja relativno majhen strošek v primerjavi s celotnimi stroški ureditve železniške infrastrukture, bi pa povečal uporabo železniškega prometa.</p> <p>Izvajalec omilitvenega ukrepa: prejemnik pomoči med izvajanjem programa.</p>
Cesta, letališča in pomorska infrastruktura v okviru Kohezijskega sklada	Področje cest	Zgrajene avtoceste in izvennivojska križanja	<p>Načrtovanje infrastrukture za multimodalnost ob izgradnji novih AC odsekov</p> <p>Opis: ob izgradnji novih avtocestnih odsekov se v bližini železniških prog in letališč zagotovi načrtovanje in izgradnjo infrastrukture, ki bo izboljšala dostopnost in podprla multimodalnost predvsem v tovornem prometu (AC priključki primernih dimenzij, logistični centri,...).</p> <p>Utemeljitev: z navedenimi aktivnostmi bi podprli multimodalnost in spodbudili večjo uporabo železniškega tovornega transporta, dostopnost letališč ter tako spodbudili trajnostno mobilnost. Predlagani omilitveni ukrep predstavlja relativno majhen strošek v primerjavi s celotnimi stroški ureditve avtocestne infrastrukture, bi pa povečal uporabo železniškega prometa (predvsem za tranzit in dostavo do lokalnih centrov).</p> <p>Izvajalec omilitvenega ukrepa: prejemnik pomoči med izvajanjem programa.</p>

OP ROPI			Predlog okoljskega poročila
Razvojna prioriteta	Prednostna usmeritev	Predvidene aktivnosti	Predlagane aktivnosti
	Področje pomorstva	novi multimodalni terminal, podaljšana operativna obala, izgradnja tirov za manipulacijo, ranžirna grupa, direktna povezava z glavno železniško postajo ter vzpostavitev ustreznih cestnih povezav, širitve obstoječih terminalov, nov trajektni pomol za mednarodni potniški promet, druge investicije povezane s povečanjem učinkovitosti pristanišča	<p>Načrtovanje infrastrukture za javni potniški promet in povezave z njim</p> <p>Opis: ob izgradnji novega trajektnega pomola za mednarodni potniški promet je treba zagotoviti njegovo dostopnost za uporabnike z vsemi oblikami transporta, da bi s tem izboljšali dostopnost in podprli multimodalnost, kot so:</p> <ul style="list-style-type: none"> • avtobusno postajališče (javni promet vključno s povezavo z železniško postajo, organiziran prevoz), P+R, • kolesarska steza, , parkirišča za kolesa (kolesarnice) in mopede ter pločniki, • urejenost infrastrukture za dostopnost za ranljive skupine. <p>Utemeljitev: z navedenimi aktivnostmi bi podprli ureditev potniške pristaniške infrastrukture in spodbudili trajnostno mobilnost. Predlagani omilitveni ukrep predstavlja relativno majhen strošek v primerjavi s celotnimi stroški ureditve celotne operativne obale.</p> <p>Izvajalec omilitvenega ukrepa: pripravljalec OP ROPI med pripravo programa, prejemnik pomoči med izvajanjem programa.</p>
			<p>Ureditev potniškega terminala za pomorski promet na kratke razdalje</p> <p>Opis: ob izgradnji novega trajektnega pomola za mednarodni potniški promet je smiselno urediti tudi potniški terminal za pomorski promet na kratke razdalje, ki bi zagotovil javni pomorski promet v Tržaškem zalivu in proti jugu vzdolž istrske obale.</p> <p>Utemeljitev: z navedenimi aktivnostmi bi podprli ureditev potniške pristaniške infrastrukture in spodbudili uporabo trajnostnih oblik javnega prevoza za dnevne migracije vzdolž slovenske obale ter za lokalne turistične obiske. Predlagani omilitveni ukrep predstavlja relativno majhen strošek v primerjavi s celotnimi stroški ureditve celotne operativne obale.</p> <p>Izvajalec omilitvenega ukrepa: prejemnik pomoči med izvajanjem programa.</p>
	Področje letalstva	nov center za vodenje in kontrolo zračnega prometa, novi in posodobljeni kontrolni stolpi, letališko informacijsko omrežje, projekt za vzpostavitev mreže helioportov, posodobljena sekundarna omrežja javnih letališč, obnovljeni tehnični sistemi za vodenje in kontrolo zračnega prometa	<p>Povezava letališč z javnim prometom</p> <p>Opis: Uredi naj se dostopnost letališč z javnim prometom, da bi se tako olajšala mobilnost potnikov in pretočnost celotne infrastrukture v okolici letališč. Ureditev javnega prometa naj bo pogoj za dodelitev sredstev, lahko pa se ga uredi v določenem časovnem obdobju po odobritvi financiranja.</p> <p>Utemeljitev: posodobitev letališč naj bi znatno (za 4-krat!) povečala letalski promet. Ob takem porastu letalskega prometa je pričakovati velike obremenitve ostale prometne infrastrukture ter velike potrebe po prostoru za terminale in parkirišča. Z navedenimi aktivnostmi bi podprli ureditev potniške infrastrukture in spodbudili uporabo trajnostnih oblik javnega prevoza.</p> <p>Izvajalec omilitvenega ukrepa: prejemnik pomoči med izvajanjem programa.</p>

OP ROPI			Predlog okoljskega poročila
Razvojna prioriteta	Prednostna usmeritev	Predvidene aktivnosti	Predlagane aktivnosti
Prometna infrastruktura v okviru ESRR	Področje cest	novi cestni odseki, obvoznice, križišča in kolesarske poti, obnovljene ceste in kolesarske poti	<p>Prednostno odpravljanje cestnih odsekov s črnimi točkami Opis: V analizi stanja OP ROPI navaja, da je na cestnem omrežju evidentiranih skoraj 60 črnih točk. Prednostne usmeritve so usmerjene predvsem v izgradnjo in obnovo infrastrukture. Načeloma bo s tem povečana tudi prometna varnost zaradi novih in obnovljenih vozišč, odprava črnih točk pa je usmerjena izključno v izgradnjo izvennivojskih križanj. Številne nesreče se dogajajo tudi na drugih cestnih odsekih, zato je treba ob prenovi oz. gradnji prometne infrastrukture posebno pozornost nameniti ukrepom za zmanjšanje tveganja za nastanek nesreč - odpravi črnih točk (z drugačnim potekom, ureditvijo, signalizacijo,...). Odprava črnih točk naj bo prednost pri izboru projektov za financiranje. Utemeljitev: s predlaganim omilitvenim ukrepom bi izboljšali kakovost življenja in zmanjšali tveganja za onesnaženje, kar je še posebej pomembno v območjih vodnih virov in območjih ohranjanja narave. Izvajalec omilitvenega ukrepa: pripravljalec OP ROPI med pripravo programa, prejemnik pomoči med izvajanjem programa.</p> <p>Načrtovanje infrastrukture za dostopnost in multimodalnost ob izgradnji in posodobitvi cest Opis: ob izgradnji novih in posodobitvi cestnih povezav je treba zagotoviti načrtovanje in izgradnjo infrastrukture, ki bo izboljšala dostopnost in podprla multimodalnost, kot so:</p> <ul style="list-style-type: none"> • avtobusna postajališča (vsaj rezervacija prostora) in povezava z železniškim omrežjem, kjer je to mogoče, • P+R v urbanih središčih, • parkirišča za kolesa (kolesarnice) in mopede, pločniki v naseljih, • ureditev multimodalnih vozlišč <p>Utemeljitev: z navedenimi aktivnostmi bi podprli multimodalnost in podprli razvoj javnega prevoza ter tako spodbudili trajnostno mobilnost in izboljšali kakovost življenja. Predlagani omilitveni ukrep predstavlja relativno majhen strošek v primerjavi s celotnimi stroški ureditve cestne infrastrukture. Izvajalec omilitvenega ukrepa: prejemnik pomoči med izvajanjem programa.</p>
	Področje javnega potniškega prometa	dejavnosti, ki prispevajo k učinkovitejšemu javnemu prometu (mestna območja), sistem enotne vozovnice	<p>Sistemi za obveščanje potnikov Opis: oblikujejo naj se učinkoviti sistemi za obveščanje uporabnikov javnega prevoza (o odhodih, potovalnih časih, cenah, zamudah,...), ki bodo spodbudili uporabo javnega potniškega prometa. Utemeljitev: z enotno vozovnico bo olajšana uporabnost javnega prevoza, vendar je danes za uporabo javnega prevoza ključna možnost izbire in obveščenost. Z razvojem inteligentnih sistemov za hitro in jasno posredovanje informacij o javnem prometu bi tako povečali njegovo uporabo. Tako bi podprli razvoj javnega prevoza in s tem izboljšali kakovost življenja in zmanjšali vplive prometa na okolje (emisije v zrak, poraba energije, tveganja). Izvajalec omilitvenega ukrepa: pripravljalec OP ROPI med pripravo programa, prejemnik pomoči med izvajanjem programa.</p>

OP ROPI			Predlog okoljskega poročila
Razvojna prioriteta	Prednostna usmeritev	Predvidene aktivnosti	Predlagane aktivnosti
			<p>Načrti mobilnosti Opis: Pripravijo naj se načrti mobilnosti za urbane aglomeracije – regijska središča razvoja, s katerimi se zagotovi usklajenost različnih vrst prometa s potrebami prebivalstva in razvojem. Utemeljitev: razvoj različnih vrst prometa in prometne infrastrukture je le redkokje usklajen, zato je intermodalnost otežkočena. Načrti mobilnosti so namenjeni usklajevanju potreb prebivalstva in gospodarstva z razvojem prometne infrastrukture in javnim prevozom. Z načrti mobilnosti bi podprli multimodalnost in podprli razvoj javnega prevoza ter tako spodbudili trajnostno mobilnost in izboljšali kakovost življenja ter izboljšali racionalnost rabe prostora. Izvajalec omilitvenega ukrepa: pripravljalec OP ROPI med pripravo programa, prejemnik pomoči med izvajanjem programa.</p>
			<p>Optimizacija voznih redov Opis: Javni potniški promet je malo uporabljan tudi zato, ker vozni redi niso prilagojeni sodobnim potrebam uporabnikov. V OP ROPI je predviden projekt enotne vozovnice, ki bo omogočila povezljivost in olajšala uporabo različnih oblik javnega prevoza. Ker je za uporabnike javnega prevoza poleg cene in dostopa pomemben tudi potovalni čas, je treba zagotoviti, da se v projektu enotne vozovnice zagotovi tudi časovno optimizacijo voznih redov. To bo pripomoglo k povečani uporabi javnega prometa in podprlo učinkovitost enotne vozovnice. Utemeljitev: z navedenimi aktivnostmi bi podprli multimodalnost in podprli razvoj javnega prevoza ter tako spodbudili trajnostno mobilnost in izboljšali kakovost življenja. Predlagani omilitveni ukrep predstavlja relativno majhen strošek v primerjavi s celotnimi stroški ureditve javnega prometa. Izvajalec omilitvenega ukrepa: pripravljalec OP ROPI med pripravo programa, prejemnik pomoči med izvajanjem programa.</p>
	Področje letalstva	Investicije v vzpostavitev predpisanih standardov na mednarodnih letališčih	Povezava letališč z javnim prometom (glej zgoraj)

Preglednica 23: Omilitveni ukrepi za področje varstva okolja in trajnostno rabo energije

OP ROPI		Predlog okoljskega poročila	
Razvojna prioriteta	Prednostna usmeritev	Predvidene aktivnosti	Predlagane aktivnosti
Ravnanje s komunalnimi odpadki		150 - 200 novih zbirnih centrov, izgradnja regijskih centrov za ravnanje z odpadki (Notranjska, Istra in Kras, Gorenjska, Koroška, SV Slovenija, Ljubljana), tehnološka dopolnitev obstoječih regijskih centrov z napravami za obdelavo odpadkov pred odstranjevanjem in monitoring ter čiščenje izcednih voda (odlagališča nenevarnih in nevarnih odpadkov), 1 - 2 termična objekta za energetsko obdelavo oz. sežig preostanka odpadkov in blata čistilnih naprav, sanacija odlagališč odpadkov in	<p>Kogeneracija energije iz odpadnih vod (bioplin)</p> <p>Opis: V okviru ureditve vseh čistilnih naprav z dovolj veliko kapaciteto in ureditve centrov za ravnanje z odpadki in odlagališč naj se uredi tudi sistem kogeneracije energije iz bioplina.</p> <p>Utemeljitev: OP ROPI predvideva ureditev velikega števila čistilnih naprav za čiščenje odpadnih vod, centrov za ravnanje z odpadki in odlagališč odpadkov. Pri čiščenju odpadnih vod in odlaganju odpadkov nastaja metan oz. t.i. bioplin, ki je eden najpomembnejših toplogrednih plinov, obenem pa tudi uporaben vir energije. Ureditve sistema za zajemanje bioplina in njegovo energetsko izrabo je relativno enostavna in lahko že pri majhnih proizvodnih kapacitetah prinese finančne prihranke, hkrati pa z njegovo izrabo zmanjšamo emisije toplogrednih plinov, kar je še posebej pomembno v luči doseganja ciljev Slovenije v okviru Kjotskega protokola.</p> <p>Izvajalec omilitvenega ukrepa: prejemnik pomoči</p>

OP ROPI			Predlog okoljskega poročila
Razvojna prioriteta	Prednostna usmeritev	Predvidene aktivnosti	Predlagane aktivnosti
		starih bremen zaradi odpadnih olj, pesticidov in PCB	<p>Inovativno obračunavanje stroškov za ravnanje s komunalnimi odpadki</p> <p>Opis: Predlagana aktivnost je usmerjena v razvoj oz. uvajanje obračunavanja stroškov za ravnanje s komunalnimi odpadki glede na količino proizvedenih odpadkov in glede na količino ločeno zbranih odpadkov (npr. glede na maso, volumen, čistost frakcij,...) ter prenos dobrih praks ureditve ločenega zbiranja komunalnih odpadkov (lociranje in ureditev ekoloških otokov, pogostnost pobiranja ipd.). Uporabniki sredstev bi bila komunalna podjetja oz. koncesionarji za odvoz in odlaganje odpadkov.</p> <p>Utemeljitev: eden od ciljev OP ROPI je tudi zmanjšanje količine odloženih odpadkov. Medtem ko so predvidene aktivnosti usmerjene le v končni del ciklusa proizvodov, torej v izrabo dela zbranih odpadkov, da se s tem izognemo njihovem odlaganju (t.i. »end of pipe« rešitev), je predlagana aktivnost usmerjena v zmanjševanje nastajanja odpadkov na izvoru. S tem se poveča snovna učinkovitost in zmanjša poraba naravnih virov.</p> <p>Izvajalec omilitvenega ukrepa: pripravljalec OP ROPI med pripravo programa, prejemnik pomoči med izvajanjem programa.</p>
Varstvo okolja – področje voda	Odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih vod	kanalizacijsko omrežje in čistilne naprave	<p>Kogeneracija energije iz odpadkov in odpadnih vod (bioplin) (glej zgoraj)</p>

OP ROPI			Predlog okoljskega poročila
Razvojna prioriteta	Prednostna usmeritev	Predvidene aktivnosti	Predlagane aktivnosti
	Oskrba s pitno vodo	povezani vodovodni sistemi na večje skupne vodne vire (Pomurski vodovod, Bela Krajina in drugi), rezervni viri pitne vode na večjih vodovodnih sistemih (predvidoma tistih, ki oskrbujejo več kot 50.000 prebivalcev in povezave), sanirani nezadostni vodni viri (količina – zlasti obala), zadrževanje voda ter rehabilitacija magistralnih vodovodov; aktivna zaščita zajetij pitne vode pred onesnaženimi vodami	<p>Natančno obračunavanje stroškov vodooskrbe</p> <p>Opis: Predlagana aktivnost je usmerjena v razvoj oz. uvajanje natančnejšega obračunavanja stroškov vodooskrbe. V okviru aktivnosti bi se lahko sanirale izgube vode oz. neobračunana voda zaradi pomanjkljivo urejenih sistemov ter zagotovila postavitve individualnih števecov posameznim uporabnikom v poslovnih stavbah in blokovskih naseljih. Uporabniki sredstev bi bila komunalna podjetja oz. koncesionarji za oskrbo s pitno vodo.</p> <p>Utemeljitev: eden od ciljev OP ROPI je tudi zagotovitev kakovostne oskrbe s pitno vodo. Predvidene aktivnosti so usmerjene predvsem v vzpostavitev kakovostnih vodovodnih sistemov, zagotavljanje rezervnih virov pitne vode in zagotovitev dodatnih vodnih virov (npr. Padež) – torej predvsem v infrastrukturo za oskrbo s kakovostno pitno vodo, ne pa tudi v zmanjševanje porabe vode pri uporabnikih in za to potrebno infrastrukturo. Izkušnje nekaterih občin kažejo, da je cena vode ob natančnem zaračunavanju tisti dejavnik, ki močno zmanjša porabo vode na prebivalca. Z relativno preprostimi, a obsežnimi investicijami bi tako lahko vplivali na vedenjske vzorce uporabnikov, s tem zmanjšali porabo vode kot naravnega vira in s tem tudi potrebo po veliki infrastrukturi za vodooskrbo in urejanju dodatnih vodnih virov (torej nekaterih predvidenih aktivnostih).</p> <p>Izvajalec omilitvenega ukrepa: pripravljalec OP ROPI med pripravo programa, prejemnik pomoči med izvajanjem programa.</p>

OP ROPI			Predlog okoljskega poročila
Razvojna prioriteta	Prednostna usmeritev	Predvidene aktivnosti	Predlagane aktivnosti
	Zmanjšanje škodljivega delovanja voda	ocena ogroženosti pomembnih poplavnih območij, ureditve neposeljenih poplavnih območij za občasno zadrževanje voda (kontrolirane poplave na območjih, kjer ni pričakovati večje materialne škode), izgradnja objektov vodne infrastrukture za varstvo pred poplavami obstoječih urbanih območij, območij, ki predstavljajo v pogojih poplav potencialno nevarnost za okolje ter pomembnih obstoječih območij gospodarskih dejavnosti; modernizacija sistema za spremljanje stanja vodnega okolja	<p>Prostorsko načrtovanje za preprečevanje poplav in podpora poplavni varnosti</p> <p>Opis: Predlagano je oblikovanje kriterijev in smernic za prostorsko načrtovanje razvoja že ogroženih območij (način prenove naselij, urejanja vodotokov, pogoji za širitev naselij), pa tudi za načrtovanje novih razvojnih središč in infrastrukture, katerih izgradnja bi s kumulativnimi vplivi lahko na sedaj varnih območjih povečala nevarnost poplav. Kriteriji in smernice naj temeljijo na hidrografskih značilnostih celotnega porečja posameznih območij, tako dolvodno kot gorvodno, in naj se oblikujejo za posamezna ogrožena območja.</p> <p>Utemeljitev: OP ROPI zajema velike projekte za zagotavljanje poplavne varnosti na nekaterih porečjih, vendar gre predvsem za precej klasične vodnogospodarske ukrepe, ki bodo zagotovili poplavno varnost območjem, ki so ogrožena danes. Aktivnosti v okviru prednostne usmeritve Zmanjšanje škodljivega delovanja voda so usmerjene v preprečevanje poplav in zagotavljanje poplavne varnosti obstoječih naselij in območij, ki so že ogrožena. Omilitveni ukrep na nivoju predvidenih aktivnosti tako predstavlja celovit pristop k prostorskemu načrtovanju, ki bi razvoj usmerjalo izven ogroženih območij oz. bi načrtovalo razvoj ogroženih območij na način, da se poveča poplavna varnost, poleg tega pa bi prispeval k zmanjšanju učinka poplav na že ogroženih območjih in tveganje za poplave na območjih, kjer je poplavna varnost na robu zmožnosti kompenzacije učinka poplavnih vod. Prostorsko načrtovanje bi bilo usmerjeno v čim večji izkoristek naravnih danosti določenega območja.</p> <p>Izvajalec omilitvenega ukrepa: pripravljalec OP ROPI med pripravo programa, prejemnik pomoči med izvajanjem programa</p>

OP ROPI		Predlog okoljskega poročila	
Razvojna prioriteta	Prednostna usmeritev	Predvidene aktivnosti	Predlagane aktivnosti
			<p>Sonaravna gradnja objektov za zagotavljanje poplavne varnosti</p> <p>Opis: Sonaravno urejeno območje in objekti poplavne varnosti (zadrževalniki, nasipi ipd.) so lahko pomembni za ohranjanje oziroma ponovno vzpostavljanje ekoloških funkcij voda, hkrati pa so pomemben del videza nekega območja, njegove prepoznavnosti. Zato naj bodo objekti za zagotavljanje poplavne varnosti urejeni sonaravno in kjer se le da namenjeni sočasni rekreacijski rabi. V okviru te aktivnosti se lahko izvedejo tudi renaturacije in ekoremediacije degradiranih območij, lahko tudi tehnični ukrepi za Utemeljitev: Vodnogospodarske ureditve so pogosto grobi tehnični ukrepi za zagotavljanje poplavne varnosti, ki vodni sistem osiromašijo, v pokrajini pa pustijo nezbrisen pečat in so za okoliško prebivalstvo sprejemljive predvsem zaradi njihove varnosti in nujnosti zaščite premoženja. Nova dognanja v zvezi oblikovanjem objektov za zagotavljanje poplavne varnosti kažejo, da jih je mogoče urediti bolj sonaravno, pa čeprav morda na malo večji površini.</p> <p>Izvajalec omilitvenega ukrepa: pripravljalec OP ROPI med pripravo programa, prejemnik pomoči med izvajanjem programa</p>
Trajnostna raba energije	Demonstracijski projekti, informiranje in svetovanje	demonstracijski in vzorčni projekti s poudarkom na javnem sektorju, programi ozaveščanja, informiranja in usposabljanja: kampanje, izvedba dogodkov, usposabljanje porabnikov, projektantov, svetovalcev, inštalaterjev in drugih izvajalcev, promocija dobre prakse, energetski teden, nastopanje na sejmih, informacijski listi in vodnikov, priznanja za energetsko učinkovito podjetje, projekt; svetovalna mreža za občane, spodbujanje energetskih pregledov, spodbujanje lokalnih, regionalnih energetskih konceptov, podpora lokalnim skupnostim pri izvajanju projektov na osnovi pogodbenega znižanja stroškov	<p>Kogeneracija energije iz odpadkov in odpadnih vod (bioplin)</p> <p>(glej zgoraj)</p>

SPREMLJANJE STANJA OKOLJA⁷

Državni monitoring, ki ga izvaja Agencija RS za okolje, in statistični podatki, ki jih zbira Statistični urad RS, omogočata spremljanje stanja okolja, iz katerega bodo razvidni vplivi izvedbe Operativnega programa na okolje. Poleg tega se vzpostavlja sistem spremljanja stanja kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov, zavarovanih z mrežo območij Natura 2000 ter biotske raznovrstnosti nasploh; pripravljen naj bi bil okvirno v obdobju 6 let, torej proti koncu izvajanja Operativnega programa.

Stanje okolja naj se spremlja s pomočjo kazalcev, ki so navedeni v poglavju o ciljih in kazalcih. Ob začetku izvajanja Operativnega programa je treba preveriti njihovo izhodiščno vrednost – torej stanje za leto 2006 (ali najbližje leto, če teh podatkov ni na voljo), nato pa naj se spremlja njihovo stanje v času vmesnega vrednotenja izvajanja Operativnega programa ter ob koncu izvajanja programa.

⁷ Člen 9 Direktive 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje: Obveščanje o odločitvi: točka 1. Države članice zagotovijo, da so organi, s katerimi se je treba posvetovati, javnost in vse države članice, s katero so bila opravljena posvetovanja, obveščeni, ko se načrt ali program sprejme, in da so jim dani na voljo:

(c) sprejeti ukrepi o spremljanju in nadzoru stanja skladno s členom 10.

Zadnjič popravljeno: 21.3.2007 14:21

IZDELOVALCI OKOLJSKEGA POROČILA

Navedbe o izdelovalcih in morebitnih podizvajalcih okoljskega poročila

Nosilec naloge:	Vsebinsko področje:
Mojca Hrabar, univ. dipl. biol.	analiza vplivov na vseh področjih, kumulativni vplivi
Sodelavci	
Urša Zakrajšek, univ. dipl. geogr.	okoljski cilji, analiza stanja okolja, analiza vplivov na vseh področjih
Katarina Pogačnik, dipl. manag. varstva okolja in naravnih virov	kumulativni vplivi, analiza vplivov na vseh področjih
Matjaž Harmel, univ. dipl. inž. gozd.	okoljski cilji, analiza vplivov na področju narave
Anes Durgutović, inž. geotech.	analiza vplivov prometa, odpadkov
Urša Šolc, univ. dipl. geogr.	okoljski cilji, kazalci
Gregor Pečnik, univ. dipl. oec.	metode vrednotenja
Jurij Kobal, v. u. d.	metode vrednotenja, vodja projekta (Predhodno vrednotenje)

OPOZORILO O CELOVITOSTI POROČILA

Osnova za izdelavo in postavitve poglavij pričajočega okoljskega poročila je bila Uredba o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05). Pri zasnovi poglavij smo upoštevali tudi določila Direktive 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27.6.2001, o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje.

Okoljsko poročilo bo obravnavano na drugi stopnji celovite presoje vplivov na okolje. Pri izdelavi tega okoljskega poročila smo izhajali iz zakonskih zahtev, smernic, vsebinjenja oziroma scopinga, vrste in obsega dejavnosti, ki se bo izvajala v okviru izvedbe predvidenega plana in izbranih podatkov.

Merila in metode vrednotenja so bili oblikovani na podlagi predhodnih izkušenj na področju celovitih presoj za planske akte in različnih priročnikov za celovite presoje vplivov na okolje, predvsem na priročniku »Handbook on SEA for Cohesion Policy 2007 – 2013«. Primerov okoljskih poročil za Operativne programe, ki bi nam lahko bili za zgled, ni na voljo, saj celovite presoje za ta tip planov potekajo sedaj prvič in pravzaprav vzporedno v vseh državah članicah EU.

Za analizo stanja okolja so bili zbrani podatki, pomembni za okoljske cilje in za ovrednotenje rezultatov posameznih ukrepov iz različnih baz podatkov in poročil. Glede na nivo natančnosti je bilo osnovni vir podatkov Poročilo o stanju okolja v Republiki Sloveniji, dopolnjeno oz. novelirano s poročili, ki jih Agencija RS za okolje pripravlja za poročanje Evropski agenciji za okolje. Poudariti je treba, da podatki iz različnih virov niso vedno enaki, vendar si ne nasprotujejo, tako da so trendi najverjetneje ustrezno opredeljeni.

Zaradi merila Operativnega programa in relativno širokih definicij predlaganih aktivnosti smo se usmerili predvsem v vrednotenje kumulativnih vplivov in kakovostno določitev alternativ ter omilitvenih ukrepov. Slednji bodo tudi podlaga za izbor projektov, financiranih v okviru Operativnega programa. Vplive na doseganje posameznega cilja smo poskušali vrednotiti široko, z vidika pomena in vpliva posamezne aktivnosti za določen cilj oz. segment na nivoju celotne države.

V času priprave okoljskega poročila se je vsebina Operativnega programa stalno spreminjala, zato je možno, da se v okoljskem poročilu pojavljajo nedoslednosti glede terminologije.

SKLEPNA OCENA

Namen celovite presoje je ugotoviti skladnost plana/programa z okoljskimi cilji zakonodaje ter strateških dokumentov na ustrezni ravni, oceniti njegove vplive na okolje, naravo, človekovo zdravje in kulturno dediščino ter oblikovati učinkovite ukrepe za omilitev vplivov, ki se jih vključi v plan/program, da bodo njegovi vplivi sprejemljivi. Rezultat procesa celovite presoje vplivov na okolje sta okoljsko poročilo in prilagojen plan/program. Okoljsko poročilo je dokument, v katerem je opisan celoten proces in ključne ugotovitve, možne alternative, ocene vplivov ter omilitveni ukrepi. Postopek celovite presoje na okolje hkrati tudi vzpodbuja vključevanje javnosti v postopke odločanja pri sprejemanju programov. Rezultat tega sklopa projekta je: Okoljsko poročilo.

Na podlagi ugotovitev okoljskega poročila, glede na zgoraj omenjen okvir, ocenjujemo, da je:

- **predlog Operativnega programa razvoja okoljske in prometne infrastrukture za (Republika Slovenija, Služba vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko, 5. december 2006)**

z vidika vplivov izvedbe plana na okolje, človeka, kulturno dediščino in naravo ob izvedbi predlaganih omilitvenih ukrepov sprejemljiv.

VIRI IN LITERATURA

1. Republika Slovenija, Služba Vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko: *Osnutek Državnega razvojnega programa Republike Slovenije za obdobje 2007 – 2013*, Ljubljana, 29. maj 2006.
2. Republika Slovenija, Služba Vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko: *Nacionalni strateški referenčni okvir*, Delovno gradivo, Ljubljana, 20. maj 2006.
3. Republika Slovenija, Služba Vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko: *Operativni program Evropskega sklada za regionalni razvoj za obdobje 2007 – 2013*, Osnutek, Delovno gradivo!, Ljubljana, 20. maj 2006.
4. Republika Slovenija, Služba Vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko: *Operativni program razvoja človeških virov 2007-2013, kot podlaga za črpanje sredstev Evropskega socialnega sklada (v nadaljevanju OP ESS)*, Osnutek št.1, Delovno gradivo, Ljubljana, 21. maj 2006.
5. Republika Slovenija, Služba Vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko: *Operativni program razvoja okoljske, transportne infrastrukture*, Osnutek št.1, Delovno gradivo, Ljubljana, 12. junij 2006.
6. Republika Slovenija, Služba Vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko: *Priprava operativnih programov 2007-2013 kot podlaga za črpanje sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj, Evropskega socialnega sklada in Kozbezijskega sklada*, Delovno gradivo!, Ljubljana, 13. april 2006.
7. Komisija Evropskih skupnosti; COM(2004) 492 konč. 2004/0163(AVC): *Predlog Uredba Sveta o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu in Kozbezijskem skladu* (predložila Komisija) {SEC(2004)924}.
8. Komisija Evropskih skupnosti; KOM(2004) 493 končno 2004/0165 (COD): *Predlog Uredba evropskega parlamenta in sveta o Evropskem socialnem skladu* (predložila Komisija).
9. Komisija Evropskih skupnosti; KOM(2004) 494 končno 2004/0166 (AVC): *Predlog Uredba Sveta o ustanovitvi kozbezijskega sklada* (ki ga je predložila Komisija).
10. Komisija Evropskih skupnosti; KOM(2004) 495 končno, 2004/0167 (COD): *Predlog Uredba evropskega parlamenta in sveta o Evropskem skladu za regionalni razvoj* (predložena s strani Komisije).
11. Komisija Evropskih skupnosti; KOM(2004) 496 končno 2004/0168 (COD): *Predlog Uredba Evropskega parlamenta in Sveta o ustanovitvi evropske skupine za čezmejno sodelovanje (GECT)* (predložila Komisija).
12. Komisija Evropskih skupnosti; COM(2005) 0299 Sporočilo Komisije: *Kozbezijska politika za podporo rasti in novim delovnim mestom: Strateške smernice Skupnosti, 2007–2013*.
13. Direktiva 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje.
14. Zakon o varstvu okolja (ZON-1-UPB, Uradni list RS, št. 39/06).
15. Uredba o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS št. 73/05).
16. Uredba o vrstah posegov v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Ur. l. RS št. 78/06),
17. Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Ur. l. RS št. 49/04, 110/04).
18. Pravilnik o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (Ur. l. RS št. 130/04, 53/06).
19. European Commission (Directorate General for Regional Policy), Tavistock Institute, GHK Consulting Ltd. and IRS: *Evaluation of Socio-Economic Development- The guide*, (<http://www.evaled.com/>).
20. European Commission, Directorate-General, Regional Policy, Thematic development, impact, evaluation and innovative actions, Evaluation and additionality: *The New Programming*

Period, 2007-2013: Methodological Working Papers, Draft Working Paper [X]: Indicators For Monitoring And Evaluation: A Practical Guide, 23 January 2006.

21. European Commission, Directorate-General, Regional Policy, Thematic development , impact, evaluation and innovative actions, Evaluation and additionality: *The New Programming Period, 2007-2013: Methodological Working Papers, Draft Working Paper on Ex Ante Evaluation*, Draft: October 2005.
22. Greening Regional Development Programmes Network: *Handbook on SEA for Cohesion Policy 2007-2013*, February 2006.
23. John Bradley, Timo Mitze, Edgar Morgenroth, Gerhard Untiedt: *How can we know if EU cohesion policy is successful?, Integrating micro and macro approaches to the evaluation of Structural Funds*, March, 2006.

PRILOGA 1: NETEHNIČNI POVZETEK⁸

1. Namen celovite presoje

Namen celovite presoje je ugotoviti skladnost *Operativnega programa razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007-2013* (OP ROPI) z okoljskimi cilji zakonodaje ter strateških dokumentov na ustrezni ravni, oceniti njegove vplive na okolje, naravo, človekovo zdravje in kulturno dediščino ter oblikovati učinkovite ukrepe za omilititev vplivov, ki se jih vključi v plan/program, da bodo njegovi vplivi sprejemljivi. Rezultat procesa celovite presoje vplivov na okolje sta okoljsko poročilo in prilagojen plan/program. Okoljsko poročilo je dokument, v katerem je opisan celoten proces in ključne ugotovitve, možne alternative, ocene vplivov ter omilitveni ukrepi. Postopek celovite presoje na okolje hkrati tudi vzpodbuja vključevanje javnosti v postopke odločanja pri sprejemanju programov.

2. Pravna podlaga

Pravna podlaga za izvajanje celovite presoje vplivov na okolje za operativne programe navedenih treh skladov so predpisi, v katerih je bila Smernica 2001/42 Evropskega parlamenta in Sveta o celoviti presoji nekaterih planov in programov na okolje prenesena v slovenski pravni red. Pri določitvi programov, za katere je potrebna celovita presoja vplivov na okolje se upošteva, ali bodo le-ti podlaga za posege, za katere je obvezna presoja vplivov na okolje, in obseg ali vpliv izvedbe programa na posebno varstveno območje po predpisih o ohranjanju narave. Iz odločbe Ministrstva za okolje in prostor (MOP), Sektorja za celovite presoje št. 35409-195/2006 NBJ izhaja, da je za OP ROPI potrebno izvesti celovito presojo vplivov izvedbe programa na okolje, ni pa potrebno izvesti presoje sprejemljivosti vplivov izvedbe programa in posegov v naravo na varovana območja.

3. Okoljska izhodišča

Okoljska izhodišča so pravni režimi, omejitve, okviri, pogoji in druge podlage za doseganje okoljskih ciljev na področjih varstva okolja, ohranjanja narave, varstva naravnih virov in kulturne dediščine, ki so v skladu s predpisi s področja varstva okolja določene kot obvezna podlaga za pripravo planov. Ker okoljska izhodišča še niso predpisana, so bili kot okoljska izhodišča za celovito presojo vplivov OP ROPI na okolje določeni:

- nacionalni predpisi in njihovi podzakonski akti,
- strateški dokumenti na državni ravni,
- ostali operativni programi na področju varstva okolja, ki obravnavajo posamezne, ozke vidike okoljske problematike, zaradi načina izvajanja in namena Kohezijskega sklada in Evropskega sklada za regionalni razvoj za sam operativni program niso pomembni, zato jih tudi nismo posebej upoštevali; ukrepi oz. zaveze teh operativnih programov bodo vključeni v izvajanje programa na horizontalni ravni zagotavljanja varstva okolja skozi upoštevanje zakonodaje.

Poleg tega je bil opravljen pregled nekaterih dokumentov z drugih področij, da bi preverili, ali vključujejo okoljske cilje, pomembne za OP RR:

- Strategija razvoja Slovenije (junij 2005)
- Državni razvojni program 2007-2013 (DRP) (v pripravi, 2006)
- Nacionalni strateški načrt razvoja podeželja 2007-2013 (v obravnavi, junij 2006)
- Razvojni načrti in usmeritve slovenskega turizma 2007-2011 (v pripravi, julij 2007).

4. Screening

V prvi fazi postopka celovite presoje vplivov na okolje ali tako imenovanem screeningu (uvodnem pregledu) smo presojali, ali je za operativni program potrebno izvesti celovito presojo vplivov na okolje.

⁸ PRILOGA I Direktive 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje: Informacije iz člena 5(1), točka (j) netehnični povzetek informacij. Povzetek je bil po javni razgrnitvi v manjši meri dopolnjen za večjo jasnost in natančno usklajenost z besedilom okoljskega poročila.

Screening smo opravili v dveh korakih - v prvem smo s pomočjo drevesa odločanja pregledali glavne značilnosti programa, v drugem koraku pa smo s pomočjo različnih kriterijev ugotavljali, kakšni bodo možni vplivi izvedbe programa na okolje. V screeningu smo uporabili delovno gradivo za pripravo Operativnega programa za razvoj okoljske in prometne infrastrukture 2007 - 2013 (datum priprave 21. maj 2006). Horizontalnih vsebin in vplivov tehnične pomoči nismo presojali, saj naj bi horizontalne vsebine prispevale k zmanjševanju vplivov na okolje, tehnična pomoč pa je namenjena predvsem podpori izvajanja samega operativnega programa.

Vsako razvojno prioriteto in njene prednostne usmeritve smo pregledali in iz opisov ciljev, predvidenih dejavnosti, ciljnih skupin in indikatorjev sklepali o možnostih vplivov na okolje. Verjetnost, da ima operativni program vpliv na okolje, smo preverjali s pomočjo tabele, nato pa smo razvojne prioritete ovrednotili še glede pomembnosti vplivov na okolje, do katerih naj bi prišlo. Operativni program smo pregledali za vsak nivo posebej: nivo operativnega programa – cilji in kazalci, nivo razvojnih prioritet – cilji in kazalci, nivo prednostnih usmeritev – predvidene aktivnosti. Pomembnost vplivov za okolje smo ovrednotili s presojanjem, kako OP vpliva na: verjetnost vpliva, trajanje vpliva, reverzibilnost vpliva, verjetnost kumulativnih vplivov, verjetnost čezmejnih vplivov, tveganje za zdravje in tveganje za okolje.

Glede na podatke, ki so bili na voljo v pregledanem osnutku Operativnega programa za razvoj okoljske in prometne infrastrukture 2007 - 2013 na okolje je bilo ugotovljeno, da je potrebno za OP ROPI izvesti celovito presojo vplivov na okolje v skladu s Smernico in z Uredbo o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS št. 73/05), zato so v okoljskem poročilu varovana območja podrobneje obdelana. Enako ugotovitev je sprejelo Ministrstvo za okolje in prostor (MOP), Sektor za celovite presoje, ki je 20. 7. 2006 izdalo odločbo (št. 35409-196/2006 NBJ) o tem, da je v postopku priprave OP ROPI 2007 – 2013 treba izvesti postopek celovite presoje vplivov na okolje.

5. Scoping

Scoping je temeljil na predpostavkah, kakšne vrste aktivnosti bodo izvajane na podlagi OP ROPI in kakšni so možni vplivi takih aktivnosti glede na pretekle izkušnje in podobne aktivnosti oz. projekte. Nekatere prioritete, prednostne usmeritve in predvidene aktivnosti so vsebinsko in izvedbeno zelo široke, zato je bilo včasih težko oceniti možne vplive, saj so odvisni od vrste in značilnosti izbranih projektov, zato smo o njih sklepali na podlagi izkušenj in vplivov podobnih aktivnosti.

Za fazo scopinga smo vrednotili, ali so možni vplivi neke razvojne prioritete, prednostne usmeritve, cilja na nek element neposredni ali pa posredni. Vplive smo vrednotili glede na posamezne elemente:

- elementi, na katere zelo vpliva lokacija obravnavane aktivnosti (oz. projektov): živalstvo, rastlinstvo, tla, vode, zrak, kulturna dediščina, krajina;
- elementi, na katere zelo vplivata vrsta in velikost predvidene aktivnosti (oz. projektov): prebivalstvo, zdravje ljudi, raba naravnih virov, raba energije, materialne dobrine.

Ugotovili smo, da bo pri izvedbi OP prišlo do vplivov na vse izbrane elemente okolja, kar je tudi posledica širokega nabora vsebin predvidenih aktivnosti.

6. Določitev okoljskih ciljev in kazalnikov

Okoljski cilji so bili določeni na podlagi strateških dokumentov na državni ravni. Kjer takih dokumentov ni ali pa so pomanjkljivi, so bili cilji določeni na podlagi strateških dokumentov EU ali pa smo jih oblikovali sami na podlagi različnih strateških dokumentov. Kazalniki doseganja ciljev so bili običajno določeni na podlagi istega strateškega dokumenta kot cilji; v primeru, da kazalniki iz strateških dokumentov niso bili smiselni, smo jih določili na podlagi drugih podobnih dokumentov ter baz podatkov različnih organizacij, ki se ukvarjajo z vplivi na okolje.

7. Analiza stanja in trendov, predvideno stanje, če ne pride do izvedbe OP ROPI

Za vsak cilj oz. segment okolja – zrak, in podnebne spremembe, vode (površinske vode, podzemne vode), tla, hrup, elektromagnetno sevanje, energija, prebivalstvo in zdravje, odpadki, krajina in vidna kakovost

okolja, narava in biotska raznovrstnost ter kulturna dediščina – smo opredelili trenutno stanje okolja in izluščili trende. Na podlagi trendov smo opredelili tudi predvideno stanje okolja v Sloveniji v primeru, da se OP ROPI ne izvede, da bi tako lahko primerjali in ocenili predvidene posledice izvedbe OP ROPI. Izhodiščno obstoječe stanje okolja je povzeto po poročilih Agencije RS za okolje, Statističnega urada Republike Slovenije in analizi stanja okolja v Nacionalnem programu varstva okolja 2005–2012 (NPVO).

8. Možne alternative

Alternative smo skušali oblikovati in izbrati tako, da bi s kombiniranjem prednostnih usmeritev, ki imajo pozitiven učinek na okoljske cilje posameznega segmenta, dosegli sinergijski učinek dodeljevanja sredstev znotraj OP ROPI. Osnovna alternativa je tako imenovana »ničelna alternativa« - torej stanje okolja brez izvedbe plana. Kot alternative smo navedli tudi spremembe – prilagoditve OP ROPI, do katerih je prišlo med usklajevanjem sektorjev in pripravo končne verzije OP ROPI in ki so posledica tako posvetovanja z Evropsko komisijo, sprejetja Uredb o kohezijski politiki kot posvetovanja v zvezi s predhodnim vrednotenjem in predloga omilitvenih ukrepov v osnutku okoljskega poročila. Poleg tega smo določili nekatere alternative, ki jih je možno kombinirati z izvedbo OP RR in tako doseči sinergijski učinek črpanja sredstev iz strukturnih skladov EU. Alternative v okviru OP ROPI so:

- na nivoju ciljev:
 - trajnostna dostopnost ljudi in produktov ter podpora razvoju gospodarstva,
- na nivoju razvojnih prioritet:
 - infrastruktura za interoperabilnost,
 - upravljanje s prometom in prometno infrastrukturo.

9. Analiza in vrednotenje vplivov

Primerjali smo cilje OP ROPI (osnutek, 4. julij 2006) z okoljskimi cilji prej navedenih strateških dokumentov. Vrednotili smo, kakšno je stanje okolja na področju posameznega okoljskega cilja, nato pa ocenili vplive razvojne prioritete, prednostne usmeritve oz. cilja OP ROPI na okolje in ocenili, kako bo to vplivalo na doseganje ciljev.

Pri vrednotenju vplivov razvojne prioritete, prednostne usmeritve oz. cilja OP ROPI smo upoštevali različne vrste vplivov (glede na trajanje, učinek,...: dolgoročni – kratkoročni, trajni – začasni, neposredni, sinergijski,...); vsebinsko pa smo se posvetili predvsem kumulativnim vplivom, alternativam in omilitvenim ukrepom. Kumulativne vplive smo ocenili na podlagi jakosti in pomembnosti, pri čemer smo upoštevali trenutno stanje in trende za posamezen element okolja. Obenem smo analizirali tudi možnost čezmejnih vplivov. Poskušali smo oceniti kumulativne vplive tako med posameznimi prednostnimi usmeritvami, prioritetami kot med vsemi tremi Operativnimi programi in drugimi programi. Vplive smo vrednotili na ravni prednostnih usmeritev na podlagi predvidenih dejavnosti. Merila za izbor projektov in sistem spremljanja in poročanja o izvajanju OP ROPI v času priprave okoljskih poročil še niso bili določeni, zato smo zanju podali priporočila oz. nanju navezali izvedbo alternativ, omilitvenih ukrepov in monitoring.

Praktično vse prioritete in prednostne usmeritve imajo kumulativne vplive na okolje. Kumulativni vplivi OP ROPI so:

- emisije iz cestnega, pomorskega in letalskega prometa, emisije iz odlagališč odpadkov in čistilnih naprav
- poraba goriv v cestnem, pomorskem in letalskem prometu,
- gradnja prometne infrastrukture poveča tveganja za vodne vire, vodotoke za poslabšanje kakovosti vode (zaradi nesreč in padavinskih odpadnih vod) in poslabša poplavno varnost ter poseže v brežine vodotokov (povečanje površinskega odtoka, uravnane struge) ter zmanjšanje samočistilnih in zadrževalnih sposobnosti vodnih teles (posegi v brežine vodotokov, na poplavne ravnice...),
- vplivi zaradi emisij v zrak, hrupa, poslabšane prometne varnosti (nesreče – neposredno in zaradi vplivov na vodne vire),
- povečanje hrupa zaradi gradnje in delovanja prometne infrastrukture,
- povečana količina gradbenih odpadkov (viški zemljin, izkopi) zaradi gradnje prometne infrastrukture,
- razvrednotenje v primeru posegov v območja in objekte kulturne dediščine,

- razvrednotenje krajine, zmanjšanje vidne kakovosti okolja v primeru velikih posegov, ki vidno niso skladni s krajino, v katero so umeščeni,
- zmanjšanje obsega območij varovanja narave, povečana pozidanost površin in zmanjšanje ponorov toplogrednih plinov, fragmentacija habitatov zaradi prometne infrastrukture, gradnja infrastrukture za poplavno varnost,
- povečana pozidanost površin in zmanjšanje ponorov toplogrednih plinov, gradnja prometne infrastrukture poveča tveganja zaradi nesreč in padavinskih odpadnih vod.

Izvedba OP ROPI na okolje ne bo vplivala tako, da bi se za določen segment oz. element okolja približala nosilni kapaciteti, zato sinergijskih vplivov nismo vrednotili. Kumulativne vplive smo ovrednotili v skladu z metodologijo, predstavljeno v uvodnih poglavjih. Večjo težo so imele dobro definirane dejavnosti z večjimi vplivi na okolje, pri slabše definiranih dejavnostih pa smo predvidevali njihov razvoj in možnost akumulacije vplivov.

10. Predlog omilitvenih ukrepov

Okoljski cilji OP ROPI so bili zajeti iz naslednjih segmentov: kakovost zraka in podnebne spremembe, energija, vode, prebivalstvo in zdravje, odpadki, kulturna dediščina, krajina in vidna kakovost okolja, narava in biotska raznovrstnost, ter tla/prst. Okoljsko poročilo podaja tudi omilitvene ukrepe za zmanjšanje vplivov izvedbe OP ROPI na okolje. Omilitveni ukrepi so podani na podlagi ciljev OP ROPI ter na podlagi kumulativnih vplivov, saj se bo tako najlažje zagotovilo največji učinek ob njihovi izvedbi; oblikovani so tako, da bodo sofinancirani projekti v največji možni meri pozitivno prispevali k varstvu okolja oz. bodo potencialno negativni učinki minimizirani oz. odpravljani.

Omilitvene ukrepe bodo izvajali pripravljavec OP ROPI, večino pa tudi končni uporabniki - nosilci posameznih projektov, izvedeni pa morajo biti v okviru obdobja črpanja sredstev programskega obdobja, torej do leta 2015. Nadzor nad izvajanjem omilitvenih ukrepov bo potekal v okviru nadzora nad izvedbo projektov in porabo sredstev za izvedbo projektov. Izvedba omilitvenih ukrepov bo zagotovljena tudi tako, da bodo nekateri pravzaprav pogoj za izvedbo projekta kot horizontalni omilitveni ukrepi, nekateri pa so lahko smiselno vključeni v merila za izbor projektov.

Obvezni horizontalni omilitveni ukrepi za posamezne projekte so:

- Učinkovitost izrabe naravnih virov (energetska učinkovitost, učinkovita raba surovin),
- Okoljska učinkovitost (uporaba najboljših razpoložljivih tehnik, uporaba referenčnih dokumentov (BREF)),
- nadzor emisij in tveganj,
- Učinkovito ravnanje z vodo,
- zmanjšanje količin odpadkov in ločeno zbiranje odpadkov (tudi embalaža, elektronska oprema),
- Trajnostna dostopnost (spodbujanje okolju prijaznejših načinov prevoza, pilotni projekti,...),
- zmanjševanje vplivov na okolje (izdelava poročil o vplivih na okolje oz. strokovnih ocen vplivov na okolje za posege, kjer je to potrebno).

Poleg horizontalnih omilitvenih ukrepov so predlagani še naslednji omilitveni ukrepi na nivoju predvidenih dejavnosti:

- Načrtovanje infrastrukture za dostopnost in multimodalnost ob izgradnji in posodobitvi železniških povezav, avtocestnih odsekov, cest,
- Načrtovanje infrastrukture za javni potniški promet in povezave z njim,
- Ureditev potniškega terminala za pomorski promet na kratke razdalje,
- Povezava letališč z javnim prometom,
- Prednostno odpravljanje cestnih odsekov s črnimi točkami,
- Sistemi za obveščanje potnikov,
- Načrti mobilnosti,
- Optimizacija vozniških redov,

- Kogeneracija energije iz odpadkov in odpadnih vod (bioplin),
- Inovativno obračunavanje stroškov za ravnanje s komunalnimi odpadki,
- Natančno obračunavanje stroškov vodooskrbe,
- Prostorsko načrtovanje za preprečevanje poplav in podporo poplavni varnosti,
- Sonaravna gradnja objektov za zagotavljanje poplavne varnosti.

11. Spremljanje stanja

Državni monitoring, ki ga izvaja Agencija RS za okolje, in statistični podatki, ki jih zbira Statistični urad RS, omogočata spremljanje stanja okolja, iz katerega bodo razvidni vplivi izvedbe OP ROPI na okolje. Poleg tega se vzpostavlja sistem spremljanja stanja kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov, zavarovanih z mrežo območij Natura 2000 ter biotske raznovrstnosti nasploh; pripravljen naj bi bil okvirno v obdobju 6 let, torej proti koncu izvajanja OP ROPI. Stanje okolja naj se spremlja s pomočjo kazalcev, ki so navedeni v poglavju o ciljih in kazalcih; v navedenem poglavju so že navedene najnovejše vrednosti kazalcev, ki so bile na voljo v času priprave okoljskega poročila. Ob začetku izvajanja OP ROPI je treba preveriti, ali navedene vrednosti kazalcev pomenijo njihovo izhodiščno vrednost ali pa so na voljo novejši podatki (za leto 2006 ali najbližje leto, če teh podatkov ni na voljo), nato pa naj se spremlja njihovo stanje v času vmesnega vrednotenja izvajanja Operativnega programa ter ob koncu izvajanja.

12. Sklepna ocena o sprejemljivosti OP ROPI z vidika varstva okolja

Na podlagi ugotovitev okoljskega poročila, glede na zgoraj omenjen okvir, ocenjujemo, da je:

- predlog Operativnega programa razvoja okoljske in prometne infrastrukture (Republika Slovenija, Služba vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko, 5. december 2006)

z vidika vplivov izvedbe plana na okolje, človeka, kulturno dediščino in naravo ob izvedbi predlaganih omilitvenih ukrepov sprejemljiv.

PRILOGA 2: ODGOVORI NA MNENJA ORGANIZACIJ

25 Odgovor na mnenja o ustreznosti okoljskega poročila in njegove revizije - Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007- 2013

25.1.1 Mnenje Ministrstva RS za kulturo, dopis številka: 3540-2/2007 z dne 26. 01. 2007

Ministrstvo v komentarju na poglavje 13 »Prikaz stanja okolja s kazalci stanja okolja« navaja, da kazalci stanja, namenjeni spremljanju fizičnega stanja dediščine, ne pokrivajo vseh vidikov varstva kulturne dediščine. Ministrstvo navaja, da pri opredeljevanju kazalcev stanja kulturne dediščine ne gre pozabiti na izhodišča mednarodnih konvencij o integraciji varstva kulturne dediščine v razvojno načrtovanje v najširšem smislu oz. delovanje družbe nasploh, ki jih je treba upoštevati pri presojah kompleksnejših planov, v tem primeru operativnega programa, kjer naj se uporabijo nor. naslednji splošni kazalci:

- vključenost ohranjanja kulturne dediščine v razvojne programe različnih sfer družbe,
- upoštevanost kulturne dediščine pri oblikovanju širših razvojnih konceptov in razvojnih konceptov drugih dejavnosti v prostoru,
- zagotavljanje pogojev za ohranjanje kulturne dediščine,
- upoštevanost ohranjanja kulturne dediščine v konceptu prostorskega razvoja / konceptu prenove in širitve.

Odgovor pripravljavca okoljskega poročila:

Pri pripravi okoljskega poročila smo izhajali iz dejstva, da so mednarodne konvencije integrirane v slovenske predpise in programe s področja kulture in varstva kulturne dediščine. Menimo, da integracija varstva kulturne dediščine v razvojno načrtovanje v najširšem smislu oz. delovanje družbe nasploh ni naloga OP ROPI, ampak Nacionalnega programa za kulturo ter nastajajočega Operativnega programa za kulturo in morebitnih drugih programov, ki so ali bodo pripravljene za črpanje sredstev EU za področje kulture. OP ROPI je namreč eden od instrumentov kohezijske politike EU, katere namen je prispevati k povečevanju rasti, konkurenčnosti in zaposlovanja, z vključevanjem prednostnih nalog Skupnosti za trajnostni razvoj (iz Lizbonske strategije), da bi se zmanjšala neskladja med stopnjami razvitosti različnih regij in zaostalost najmanj razvitih regij ali otokov, vključno s podeželjem⁹. Zelo široko gledano je torej namen OP ROPI (kot tudi operativnih programov za ostala Strukturna sklada) zmanjševati gospodarska, socialna in teritorialna neskladja na nacionalni in regionalni ravni. Zaradi številnih konvencij, slovenskih predpisov in predpisov EU za varstvo kulturne dediščine pa morajo seveda vse aktivnosti biti izvedene tako, da se nimajo negativnih vplivov na kulturno dediščino.

⁹ Uredba sveta (ES) št. 1083/2006 z dne 11. julija 2006 o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu in Kohezijskem skladu in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1260/1999
Zadnjič popravljeno: 21.3.2007 14:21

Menimo, da predlagani splošni kazalci niso primerni za OP ROPI, saj ne ustrezajo naravi oz. namenu OP ROPI:

- kazalec »vključenost ohranjanja kulturne dediščine v razvojne programe različnih sfer družbe«: OP ROPI je podlaga za financiranje infrastrukturnih projektov s točno določenimi aktivnostmi za točno določene prednostne usmeritve in ne za pripravo razvojnih programov različnih sfer družbe, zato ta kazalec za OP RR ni relevanten, poleg tega pa ni jasno, kako naj bi ga merili (z da/ne, v deležu programov, v katere je kulturna dediščina vključena,...),
- kazalec »upoštevanost kulturne dediščine pri oblikovanju širših razvojnih konceptov in razvojnih konceptov drugih dejavnosti v prostoru«: velja enako kot za predhodni kazalec, poleg tega pa je pri pripravi širših razvojnih konceptov in razvojnih konceptov drugih dejavnosti v prostoru (verjetno so s tem mišljeni npr. Strategija razvoja Slovenije, Strategija prostorskega razvoja Slovenije, regionalni razvojni programi ipd.) vključen tudi sektor, pristojen za varstvo kulturne dediščine, in se podajajo smernice, poleg tega pa ni jasno, kako naj bi ga merili (z da/ne, v deležu konceptov, ki upoštevajo kulturno dediščino,...),
- kazalec »zagotavljanje pogojev za ohranjanje kulturne dediščine« je neprimeren in nemerljiv (kaj so pogoji? Ali merimo prisotnost pogojev - z da/ne?). Ohranjanje kulturne dediščine je obvezno pri vseh posegih v objekte in območja kulturne dediščine in je predpisano z Zakonom o varstvu kulturne dediščine.
- kazalec »upoštevanost ohranjanja kulturne dediščine v konceptu prostorskega razvoja / konceptu prenove in širitve«: OP ROPI ni usmerjen v prostorsko načrtovanje, zato ta kazalec za OP ROPI ni relevanten. Za prostorske akte (npr. OLN za čistilno napravo, DLN za cesto,...) in koncepte prenove oz. širitve za objekte, ki bodo sofinancirani OP ROPI pa velja zakonodaja enako kot za vso dokumentacijo za plane in posege – zanj mora investitor pridobiti mnenje oz. smernice organizacije, pristojne za varstvo kulturne dediščine in jih upoštevati, sicer plan ni potrjen, ni izdano gradbeno dovoljenje,... Poleg tega pa ni jasno, kako naj bi ta kazalec merili (z da/ne, v deležu konceptov, v katerih je kulturna dediščina upoštevana,...)

Poglavje 16 Pravni režimi na varovanih območjih: V celoti manjka predstavitev pravnih režimov za področje varstva kulturne dediščine, in jih je treba ustrezno dopolniti.

Odgovor pripravljavca okoljskega poročila:

Menimo, da navajanje vseh odlokov o razglasitvi kulturnih spomenikov ni smiselno, saj jih je zelo veliko (nepremične kulturne dediščine je več kot 20.000 enot!) in njihovo naštevanje za tako strateški nivo plana okoljskemu poročilu ne prinese dodane vrednosti, kvečjemu bo okoljsko poročilo zaradi dolgega spiska predpisov postalo nepregledno. Dodali bomo pravne režime, ki izhajajo iz Zakona o varstvu kulturne dediščine in naslov spletne strani, na kateri so objavljeni odloki.

Poglavje 17 Okoljski cilji programa: V preglednici 9: Okoljski cilji OP ROPI in kazalniki zanje so pod naslovom Okoljski cilji dokumentov, s katerimi so usklajeni okoljski cilji programa, pomanjkljivo navedeni dokumenti s področja varstva kulturne dediščine.

Navede naj se tudi cilj »Zagotoviti dediščini vlogo dejavnika v gospodarskem razvoju ter vlogo spodbujevalca trajnostnega razvoja in kakovosti življenja« iz Resolucije o nacionalnem programu za kulturo.

Odgovor pripravljavca okoljskega poročila:

Navedeni dokumenti so dodani v seznam okoljskih izhodišč, poglavje 1.4.

Menimo, da predlagani cilj ni primeren za OP ROPI iz istega razloga, kot niso primerni kazalci – glej odgovor na komentar na poglavje 13. Navedeni cilj je primeren za programe, ki so prvenstveno namenjeni spodbujanju kulture in kulturne dediščine.

Poglavje 24 Omilitveni ukrepi in časovnica omilitvenih ukrepov

Predlagamo, da se gradivo dopolni s točko:

24.1.5. Zmanjšani vplivi na kulturno dediščino in krajino.

Za vse posege, ki bodo nastali v okviru projektov, predlaganih za sofinanciranje iz OP ROPI in posegajo na območja nacionalne prepoznavnosti ali v varovana območja KD, je treba izdelati poročilo o vplivih na okolje.

Odgovor pripravljavca okoljskega poročila:

Poročilo o vplivih na okolje se izdela v postopku presoje vplivov na okolje in izdaje okoljevarstvenega soglasja, posegi, za katere pa se izda tako soglasje, so natanko predpisani, zato ta zahteva ni mogoča. Dodan je opis, kako naj se pripravi strokovna ocena vplivov na okolje. Kot omilitveni ukrep je bilo izpostavljeno upoštevanje kulturne dediščine v okviru predpisanih postopkov.

V preglednici je mogoče dodati splošen omilitveni ukrep: umeščanje tras v prostor.

Odgovor pripravljavca okoljskega poročila:

Opisan postopek umeščanja je predpisan in je zato obvezna in ustaljena praksa.

25.1.2 Mnenje Zavoda RS za varstvo narave, dopis številka: 8-III-29/3-O-07/TK z dne 5. 2. 2007

V kartografski prilogi okoljskega poročila in operativnega programa je treba kartografsko prikazati tudi druga območja s statusom varstva – zavarovana območja, naravne vrednote ter ekološko pomembna območja.

Odgovor pripravljavca okoljskega poročila:

Zavarovana območja bodo dodana na dosedanje karte: ideja kartografskih prilog OP ROPI je bila namreč, da se prikaže lokacije indikativnih projektov in varovanih območij na eni karti, da bi se tako izpostavilo območja oz. projekte, kjer bo verjetno potrebno opraviti presojo sprejemljivosti vplivov planov in posegov v naravo na varovana območja.

V poglavju pravni režimi na varovanih območjih so navedeni samo državni pravni akti, ne pa tudi občinski odloki o zavarovanju.

Odgovor pripravljavca okoljskega poročila:

Menimo, da zadostuje, da poleg navedbe državnih pravnih aktov dodamo samo navedbo »in vsi drugi občinski odloki o zavarovanju«.

25.1.3 Mnenje Ministrstva RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, dopis številka: 350-109/2006/2 z dne 12. 01. 2007

V poglavju Pregled vplivov na okolje je treba kot razvojno prioriteto in prednostno usmeritev poudariti, da je potrebno, za prostorske ureditve opredeljene z izvajanjem operativnega programa, iskati lokacije izven območij najboljših kmetijskih površin.

Odgovor pripravljavca okoljskega poročila:

Razvojne prioritete in prednostne usmeritve OP RR imajo drugačen pomen, zato bo navedeno podano v opisu vplivov.

Med omilitvenimi ukrepi je tudi treba navesti, da je za izvedbo dejavnosti v programu treba poiskati površine izven območij najboljših kmetijskih zemljišč.

Odgovor pripravljavca okoljskega poročila:

Menimo, da zahtevani omilitveni ukrep obstaja že znotraj obstoječe zakonodaje in postopkov, saj Zakon o kmetijskih zemljiščih zajema tudi načrtovanje in varstvo pred spreminjanjem namembnosti, Ministrstvo RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pa daje soglasje k spremembam planskih aktov, ki sploh omogočijo izvedbo dejavnosti na zemljiščih, ki so sedaj opredeljena kot kmetijska zemljišča.

PRILOGA 3: KARTOGRAFSKE PRILOGE

